

Errata graviora sic emenda.

Pag.	lin.	lege
11	8	לֶחֶם
31	12	תִּלְמֹדְנָה
47	9	נִכְפַּר expiatus fuit,
		הִתְכַּפֵּר idem.
55	13	הִתְפַּקֵּד
	14	הַתֵּל
60	21	הָסֵב
63	20	הִתְנַחֵם
77	21	אֱגוֹז
181	2	הִמְצֵא
198	11	עִבְרִי
212	7	חֳרָבוֹת
248	12	תִּלְמְדִין
	13	תִּלְמְדִי
266	21	בֶּן־בִּנְיָמִן

Cætera condonet benignus lector, & typorum defectui, quod peccatum fuerit (in punctuatione præsertim) aſsignet.

Erra-

מאות

שדות

ש ש

רחם

קדשכם

עני

נתתי

vel

מִשְׁעָן *scipio* 165
מִשְׁעֶנֶת *scipio* 195
יָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ *quodlibet judiciorum tuorum rectum est* 270
מִשְׁפָּטֶךָ *judicia tua* 265
מֵת *mortuus est* 168 192
מָתַי *quando?* 242
מַתַּת 168
מַתְּתִי 168

נ

ן, *earum* 295
גְּשָׁה־נָּא וּשְׁקָה־לִּי *gesja-nna ousjaka lli, accede quaeso & osculare me* 22
נֶאֱכָל *qui comeditur* 110

נֶאֱמַר *dictum fuit* 108
נֶאֱנַח *gemuit* 108
נֶאֶסְפוּ *ne esph. congregati sunt* 20. 27
נָאַף *adulterium commisit* 145
נָאַף *moechatus est* 64
נָאַץ *nietz, blasphemavit, spernere* 27.63.64.133
נִאֲצוּ *spreverunt* 42
נֵאָר *detestatus est* 64
נֶאְשָׁם *rei erimus* 76
נְאוֹת *habitacula* 252
נָבוֹן 169
נָבֹזָה *praedabimur* 33
נִבְלַת חַיָּה *cadaver bestiae*

ממצרים

מחיה

מהה

פְּעָמִים

למד

ta

חצי

 וזאב

וישט

התחלה

הסב

גשתו

בן

אתנו

בכסף

אלהים

אחד

INDEX VOCVM

EBRAICARVM OMNIVM

hujus Grammaticæ.

א

Liber V.

INDEX

Liber III.

Liber IV.

INDEX CAPITVM.

LIBER I.

Liber II.

6. *De*

contra לעמת לעמתו לעמתם &c.

præter בלעדי בלעדי &c.

præter זולת זולתי זולתך &c.

præter אפס אפסי אפסך &c.

Adverbia suscipientia Affixa fere sunt אין *non*, הן *ecce*, עוד *adhuc*, כמו *sicut*, & איה *ubi*, hoc modo,

אינני | איננו אינך | אינם & אינימו אינכם
איננה אינך | אינן אינכן

הנו הנך
הנני הנני & הנני
הנה הנך

הנם הנכם הננו הננו & הננו &c.

עודנו עודך עודי & עודני | עודם עודינו &c.

כמוהו כמוך כמוני | כמוהם כמוכם כמונו

איו איך איכם &c.

FINIS.

cum הם & הן plerumque est מ de quo supra, ut מהם &c.

את nota Accusativi Casus Affixa quoque suscipit, & mutat Tsere cum levibus in Hholem, cum gravibus in Segol, ut

אֹתוֹ אֹתְךָ
אֹתִי
אֹתָהּ אֹתָךְ
אֹתָם & אֶתְהֶם אֶתְכֶם
אֹתָנוּ
אֹתָן & אֶתְהֶן אֶתְכֶן

pro אֶתְהֶם & אֶתְהֶן, dicitur tamen etiam אֹתְהֶם & אֹתְהֶן.

Reliquæ Præpositiones Nomina imitantur, ut

iuxta אֵצֶל אֶצְלִי אֶצְלוֹ אֶצְלְכֶם &c.
coram נֶגֶד נֶגְדִּי נֶגְדּוֹ נֶגְדְּכֶם &c.
ante לִפְנִים לִפְנֵי לְפָנֶיךָ לִפְנֵיכֶם &c.
propter לְמַעַן לְמַעֲנִי לְמַעַנְךָ לְמַעַנְכֶם &c.
propter בִּגְלַל בִּגְלָלִי בִּגְלָלְךָ בִּגְלַלְכֶם &c.
propter בַּעֲבוּר בַּעֲבוּרִי בַּעֲבוּרְךָ בַּעֲבֻרְכֶם. &c.

לעמת

Vltimam literam daghessant, ut à Defectivis Ajin orta, עִם, ac אֵת *cum*, ut

עִם עִמִּי עִמְּךָ עִמָּנוּ עִמְּכֶם ▭ &c.
אֵת אִתִּי אִתְּךָ אִתָּנוּ אִתְּכֶם ▭ &c.

& sic à מִן interdũ quoque dicitur,

מִנִּי & מִנִּי מִנֵּהוּ & מִנְהוּ מִנְהֶם ▭

alias communiter hæc Particula cum Affixis secũdæ personæ mutat Nun daghessatum in Mem, ut dicatur מִמְּךָ, מִמֵּךְ, מִמְּכֶם, מִמְּכֶן. Cum Affixis ני, נו, ה, הו, quæ cum hac vocula Sjeva ante se exigunt, duplicatur tota Particula, ita tamen ut euphoniæ causa prioris Nun abeat in Mem, quod in sequente per Daghes exprimitur, & posterioris Hhirec in Tsere, ut מִמֶּנִּי, מִמֶּנּוּ, מִמֶּנָּה, מִמֶּנְהוּ. pro quibus tamen contracte semper est מִמֶּנִּי, מִמֶּנּוּ, מִמֶּנָּה, מִמֶּנּוּ.

cum

Maſculini Pluralis conſtructi, cujus more & cum Affixis coaleſcunt, ut

אֶל אֵלַי אֵלֶיךָ אֲלֵיכֶם &c.

עַל עָלַי עָלֶיךָ עֲלֵיכֶם &c.

אַחַר אַחֲרַי אַחֲרֶיךָ אַחֲרֵיכֶם &c.

תַּחַת תַּחְתַּי תַּחְתֶּיךָ תַּחְתֵּיכֶם &c.

hoc tamen ultimum pro תַּחְתָּיו, תַּחְתֶּיהָ, תַּחְתֵּיהֶם & תַּחְתֵּיהֶן habet quoque תַּחְתֵּנוּ, תַּחְתֶּנָּה, תַּחְתֵּכֶם & תַּחְתֵּן.

Sic בֵּין *inter*, nunc ſingularem, nunc pluralem formam habet, ut בֵּינְךָ & בֵּינֶיךָ, בֵּינֵיהֶם &c. quin & terminationem pluralem Fœmininam interdum aſſumit, ut בֵּינוֹתֵינוּ.

עַד quoq; *ad* mutatur interdum in עֲדֵי, & בַּעַד *pro* ſemel in בַּעֲדֵי alias formam ſingularem retinet, fitque בַּעַד, ut בַּעֲדִי, בַּעֲדָם, בַּעַדְכֶם &c.

Vlti-

Sola gravia, item ךָ & נוּ, inseparabilibus כְּלְבּ, & separabili עִם *cum* subjuncta, requirunt ante se Camets, ut לָךְ, לָנוּ, לָכֶם; עִמָּנוּ, עִמָּכֶם. quin & Camets quoque exigit נוּ post אַחֲרֵי, item ךָ post אֵת & הִנֵּה. Tsere vero requirit נִי; hoc tamen & נוּ, cum הִנֵּה interdum Sjeva habent.

Exemplum inseparabilium esto ל,

לָנוּ	לָכֶם	לָהֶם	לִי	לְךָ	לוֹ
	לָכֶן	לָהֶן		לָךְ	לָהּ

& ita quoque בְּ, & כְּ, sed hoc tantum admittit Affixa gravia, uti & מִ, ut מִכֶּם, מֵהֶם, &c. Literæ שֶׁהוּ Affixa non suscipiunt.

Præpositiones separabiles, אֶל, עַל, אַחַר & תַּחַת, cum Affixis, (& interdum quoque in regimine) adsumunt י, & formam Nominis

שְׁבַע	שִׁבְעַת	שֶׁבַע	שִׁבְעָה
שְׁמֹנֵה	שְׁמֹנַת	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנָה
תְּשַׁע	תִּשְׁעַת	תֵּשַׁע	תִּשְׁעָה
עֲשַׂר	עֲשֶׂרֶת	עֶשֶׂר	עֲשָׂרָה

CAP. VII.

De Affixis Particularum.

Ex Particulis Affixa suscipiunt pauca quædam Adverbia ; & Præpositiones. cum illis significant Nominativum, cum his eum Casum quem correspondens Præpositio Latina regit.

Sunt autem eadem hîc, quæ cum Nominibus (nisi quod נִי hic interdum usurpetur, præcedente *Sjeva*) & easdem quoque fere quas cum illis exigunt ante se Vocales.

Sola

Pe Iod, cum Mem vel Tau hee-mantico initio, ut מַטָּעִים *plantationes*, מַטָּעֵי, מוֹרָשִׁים *possessiones*, מוֹרָשֵׁי.

Appendix de Numeralibus.

Nomina numeralia numerato præposita Substantivorum instar ob regimen interdum mutari dictum fuit pag. 275. ea mutatio cum in quibusdam nõnihil recedat à regulis jam positis, consultum erit eorum formam cõstructam breviter hîc apponere.

Constructa.		*Absoluta.*	
F.	M.	F.	M.
אַחַת	אַחַד	אַחַת	אֶחָד
שְׁתֵּי	שְׁנֵי	שְׁתַּיִם	שְׁנַיִם
שְׁלֹשׁ	שְׁלֹשֶׁת	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשָׁה
אַרְבַּע	אַרְבַּעַת	אַרְבַּע	אַרְבָּעָה
חֲמֵשׁ	חֲמֵשֶׁת	חָמֵשׁ	חֲמִשָּׁה
שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שֵׁשׁ	שִׁשָּׁה

Affixis mutant Tſere in Sjeva, ut שִׁמְךָ, בִּנְךָ, שִׁמְכֶם, שְׁמוֹ, בְּנוֹ. At in regimine שֵׁם Tſere retinet, בֵּן in Segol vel Hhirec mutat.

בַּת autem *filia*, eſt pro בֶּנֶת unde cum Affixis habet בִּתִּי, בִּתּוֹ, &c. pro בִּנְתִּי, בִּנְתּוֹ, &c. à יֵשׁ *exiſtentia inventur*, יֶשְׁכֶם יֶשְׁכֶם, & יֶשְׁנוֹ, poſito נו pro ו.

6. גַּי *vallis*, in regimine habet גֵּי, ut חַי *vivus* חֵי, niſi de vero Deo dicatur, tunc enim manet immutatum; & דַּי *ſufficientia*, דֵּי, cum Affixis דַּיּוֹ, &c.

IIII. Camets penultimum in Plurali retinere ſolent orta à quieſcentibus Lamed א, ut חֲטָאִים *peccata*, חַטְּאֵי יָרָבְעָם *peccata Ierobeami*, & quæ poſt illud habent Iod pro He poſitum, ut גְּדָיִים *hædi*, גְּדָיֵי עִזִּים *hædi caprarum:* item orta à defectivis Pe Nun, vel quieſcentibus

Pe

ſed ante כם & כן pro Pâthah, דָּם *ſanguis* habet Hhirec, דִּמְכֶם, & יָד *manus*, Segol, ut יֶדְכֶם.

אָב autem *pater*, אָח *frater*, & חָם *ſocer*, aſſumunt ubique י quieſcens poſt Hhirec, cui Affixa immediatè uniuntur, & cum levibus manet Camets, cum gravibus, & in regimine pro eo eſt Hhatef-pathah, ut אָבִיךָ, אֲבִיכֶם, & אֲבִי יוֹסֵף *pater Ioſephi*, ac pro אָבִיו *pater meus*, dicitur אָבִי, & ſic de cæteris. Plurale אָבוֹת Camets regulariter mutat; אַחִים *fratres*, in regimine & cum Affixis gravibus pro Pathah habet Hhatef-Pathah, quod manet, licet ſecunda ſit gutturalis.

5. Quæ vero monoſyllaba abjecerunt ה, & habent Tſere, hoc retinent, ut עֵץ *arbor*, עֵצוֹ, עֵץ פְּרִי *arbor fructus*.

Sed בֵּן *filius*, & שֵׁם *nomen*, cum

mutata, ut פְּרִי *fructus*, פִּרְיְהֶם ; פְּרִי אֶרֶץ *fructus terræ*, חֳלִי *morbus*, חֳלִיכֶם. Sed cum levibus movent Iod, præmisso Sjeva, ut חָלְיוֹ, mutato regulariter Hhatefcamets ante Sjeva in Camets parvum; פִּרְיוֹ, ubi Sjeva simplex regulariter quoque in Hhirec vertitur, pro quo tamen, cum Affixo ךָ; & sub gutturalibus est Segol, ut פֶּרְיְךָ, & חֲצִי *dimidium*, חֶצְיוֹ.

3. Quæ ה in ו mutarunt sequente ת in formis גָּלוּת, גֵּלוּת, & גָּלִית omnino non mutantur, ut בָּרוּתִי *esca mea*. אָחוֹת autem *soror* mutat ָ in ֲ: quod manet, licet secunda sit gutturalis.

4. Monosyllaba quæ abjecerunt ה, & habent Camets, mutant id eo modo, quo perfecta mutant Camets ultimum, ut יָד *manus*, יָדוֹ, יַד יְהוָה *manus Domini*:

sed

manēte penultima Vocali, sed pro ו tunc venit הו præcedente Tsere, ut שָׂדִי *ager meus*, שָׂדֵהוּ *ager ejus*, &c.

(& sic alia etiam quædam Nomina, maximè imperfecta, He Fœmininum cum præcedente Vocali, ante Affixa abijciunt, ut

תְּבוּנָה *intelligētia*. תְּבוּנָם) pro (תְּבוּנָתָם
צוּרָה *effigies*, צוּרָם } pro { צוּרָתָם
סֻכָּה *tentorium*, סֻכֹּה } pro { סֻכָּתוֹ
פִּשְׁתָּה *linum*, פִּשְׁתִּי) pro (פִּשְׁתָּתִי)

Monosyllabum פֶּה *os*, ubique facit פִּי, ut פִּיךָ & פִּי יְהוָה *os Domini*, פִּיו & פִּיהוּ *os ejus*, פִּי *os meum*, pro פִּיִי: & שֶׂה *pecus*, in regimine habet שֵׂה, cum Affixis שֵׂיו & שֵׂיהוּ.

2. Quæ ה in י mutarunt,

in forma גְּלִי daghessant י, Camets regulariter in Sjeva verso, ut עָנִי *afflictus*, עֲנִיּוֹ.

In forma גָּלִי & גְּלִי, cum gravibus, & in regimine, manent im-

radices tamen ſunt זוּר , שׁוּשׁ, & בּוּשׁ.

Quæ movent mediam Wau vel Iod, habent eam quieſcentem, tam in regimine, quam cum Affixis; Wau poſt Hholem, & Iod poſt Tſere, ut תָּוֶךְ *medium*, תּוֹכוֹ, תּוֹךְ הַיָּם *medium maris*; עַיִן *oculus*, עֵינוֹ, & עֵין יַעֲקֹב *oculus Iacobi*, עָוֶל tamen *iniquitas* perfecta imitatur, עָוְלוֹ. מַיִם *aqua*, habet in regimine מֵי, & מֵימֵי, quod poſterius ſolum admittit affixa, idque eodem omnino modo quo Pluralia perfectorum.

III. Orta à quieſcentibus He, 1. quæ terminantur per ה, in regimine Segol in Tſere, & penultimam Vocalem regulariter mutant, ut שָׂדֶה *ager*, שְׂדֵה מוֹאָב *ager Moabi*.

Cum Affixis autem amittunt ה.

manen-

nidus ejus : & quædam insuper Pathah in Hhirec vertunt, vt פַּת *frustum*, פִּתּוֹ. Si autem Camets præcedat sub מ heemantico, id nunquam mutatur, ut מָעוֹז *robur* מָעֻזּוֹ, & מָעוֹז פַּרְעֹה *robur Pharaonis*; cæterum hanc ultimam dagessandi rationem etiam Nomina quædam perfecta sequuntur, ut מִשְׂגָּב *munitio*, מִשְׂגַּבִּי. שַׁבָּת שַׁבַּתּוֹ Es.66.23.

II. Nomina à quiescentibus Ajin orta primæ radicalis Vocalem longam non mutant, quia impura est, ut צָרָה *angustia*, צָרָתוֹ, & צָרַת נַפְשָׁם *angustia animæ eorum*, à צוּר. Sed יָמִים *dies* Plur. à Singulari יוֹם, regulariter Camets mutat, ut יְמֵיהֶם, & יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ *dies Iosuæ*. & sic quoque regulariter mutatur Camets in זָדוֹן *superbia*, & שָׂשׂוֹן *gaudium*, item Hholem in בֹּשֶׁת *pudor*, quorum

Cæterum in paucis etiam quibusdam Camets vel Tsere penultimum manet; ut in אִכָּרִים *agricolæ*, אֲבֵלִים *lugentes*, מְצָרוֹת *munitiones*, &c.

Dualia eâdem per omnia rationem sequuntur; abjecto enim ם, terminantur י, quod quiescit, aut movetur, ut in Pluralibus, ut רַגְלַיִם *duo pedes*, רַגְלֶיךָ, רַגְלֵיךְ, רַגְלֵיכֶם, רַגְלֵי אָדָם, שְׂפָתַיִם *duo labia*, שְׂפָתֶיךָ, שִׂפְתֵיכֶם, &c. ita ut à Pluralibus formâ omnino non differant.

Anomalia Nominum imperfectorum.

Nomina imperfecta ab hac perfectorum analogia in paucis recedunt.

Defectiva secundâ, terminata literâ radicali, accedentibus Affixis, mediam per Daghes in tertia compensant, ut קֵן *nidus*, קִנִּי

nidus

Atque hic, ut vides, pro Affixis Singularibus ה, ם & ן usurpantur הֵם הֶ & הֶן. sed per ות terminata tamen non raro accipiunt ם & ן post Camets, at tunc non adsciscunt י, ut צִדְקֹתָם, צִדְקֹתָן.

Vocales hic nullæ mutantur, nisi penultimæ - & ∴, idque in Sjeva (& hoc ante alterum Sjeva in Hhirec) in terminatis quidem per ות semper, at in finitis per ים. tantum cum affixis gravibus, ut patuit in exemplis allatis.

Pro Hhirec ex præcedente Sjeva nato sæpe Pathah est, vel Segol. Et Pathah quidem potissimum habent ea quorum Singularia Sjeva initiale in Pathah mutant, ut מְלָכִים *Reges*, מַלְכֵיהֶם à מֶלֶךְ, מַלְכֵי; Segol, quæ id in Singulari mutant in Segol, ut עֲגָלִים *vituli*, עֶגְלֵי הַזָּהָב *vituli auri*, ab עֵגֶל, עֶגְלֵי.

Cæte-

De Pluralibus.

Pluralia terminationem mutant, nam finita per ים. amittunt ubique ם cum Hhirec; per ות terminata adſciſcunt י, (non tamen in regimine, niſi raro) ita ut utraque terminentur per י; quod quieſcit

cum נו, □, הם כן, in Tſere, ut דברים □ *verba*, דברינו, דבריכם □, דברי יהוה, &c. צדקות □ *juſtitiæ*, צדקות יהוה, צדקותיכם □, צדקותינו.

cum ך & ה, in Segol, ut דבריך, דבריה, צדקותיך, צדקותיה.

cum ו.in Camets, ut דבריו, צדקותיו. Sed poſt hoc Camets, ut & poſt Segol, י non raro omittitur.

Movetur autem per Hhirec breve, poſt Pathah,

cum ך & י, ut דבריך, דבריי, צדקותיך, צדקותיי, ſed pro דבריי & צדקותיי, ſemper contracte dicitur דברי & צדקותי.

Atque

quin & plerumque sub ל, & ante מֶלֶךְ *Rex*. עֶבֶד *servus*, עַבְדִּי, ut לְנוֹר, דֶּרֶךְ *via*, דַּרְכִּי,& in paucis insuper alijs vocibus,quas usus docebit,ut נֶפֶשׁ *anima*,רֶגֶל *pes*,כֶּסֶף *argentum*,קֶשֶׁת *arcus*,&c.Excipe קֶרֶב quod facit קִרְבָּם Ps.5. Paucissima pro Hhirec habent Segol,ut נֶכֶד *nepos*, נֶכְדִּי.

Pathah vicarium per omnia imitatur Segol , ut לֶקַח *doctrina* , לִקְחִי, פֹּעַל *opus* , פָּעֳלְךָ, נַעַר *puer*, נַעֲרוֹ: & sic quoque Pathah in forma דְּבַשׁ *mel*, ut דִּבְשִׁי.

Appendix.

Fœminina terminata gemino ָ, cũ מ vel ת heemãtico initio,mutãt in regimine utrumq; ָ in Segol,ut מַמְלָכָה *regnum*, מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים *regnũ sacerdotum*, & Affixa quoque non admittunt, nisi prius instituta ea mutatione, ut מַמְלַכְתּוֹ *regnum eius*.

hæc קָטוֹן *minimum*, קָטוּב *excisio*, קָבוֹל *contrarietas*, cum solis Affixis, Hholem, in Camets parvum & Daghes resolvunt, & irregulariter primæ retinent; ut קְטַנִּי, קָטָנְךָ, קָבְלוֹ.

Segol ultimæ syllabæ in Regimine manet: at cũ Affixis mutatur in Sjeva, ut סֵפֶר *liber*, סִפְרִי, קוֹדֶשׁ *sanctitas*, קָדְשִׁי, & קֹדֶשׁ קָדָשִׁים *sanctitas sanctitatum*, שֶׁכֶם *humerus*, שִׁכְמִי.

Segol penultimæ syllabæ ante Sjeva est immutabile, ut אֶשְׁכָּר *munus*, אֶשְׁכָּרְךָ; ante alterum Segol, aut Pathah vicarium, in regimine quoque manet, ut בֶּגֶד *vestis*, בֶּגֶד אַלְמָנָה *vestis viduæ*, sed cum Affixis mutatur in Sjeva, & hoc, ante alterum Sjeva, in Hhirec, ut בִּגְדִי, בִּגְדְךָ. pro Hhirec tamen plerumque est Pathah, sub literis אחהע & ante easdem; quin

Tsere ultimę syllabę, si præcedat Camets, cũ Affixis levibus manet, ut שָׁכֵן *vicinus* שְׁכֵנוֹ; cum gravibus in Pathah mutatur, ut שְׁכַנְכֶם, שְׁכַן שֹׁמְרוֹן *habitator Someronis.* In solo regimine interdum manet, ut עֲקֵב עֵשָׂו *calcaneus Esavi.* Si non præcedat Camets, cum Affixis mutatur in Sjeva, & hoc ante alterum Sjeva in ·.·, ut מַקֵּל *baculus.* מַקְּלוֹ, מַקֶּלְכֶם; forma tamen זְאֵב id retinet, ut שְׁאֵר *caro*, שְׁאֵרִי *caro mea.* In regimine verò manet, ut חָרֵשׁ נְחֹשֶׁת *faber æris.*

Hholem penultimæ syllabæ, immutatum manet, præterquam in forma segolata קוֹרֶשׁ quæ id cum Affixis tantum (non item in regimine) mutat in Camets parvum, ut קָדְשִׁי, קָדְשְׁכֶם.

Hholem ultimæ syllabæ, invariatum perpetuo manet, tria tamen hæc

plis allatis. In ſolo regimine interdum manet, ut פִּתְגָם יְהוָה *verbum Domini*, rariſſime in ·· mutatur, ut הֲבֵל הֲבָלִים *vanitas vanitatum*, ab הֶבֶל.

Tſere penultimæ ſyllabæ cum Affixis mutatur in Sjeva, ut לֵבָב *cor*, לְבָבִי, לְבַבְכֶם: & Sjeva hoc ante alterum, Sjeva in Hhirec, ut סֵפֶר *liber*, סִפְרִי. pro Hhirec tamen ſub literis אחע plerumq; eſt Segol, juxta Reg. כ. ut חֵלֶק *portio*, חֶלְקִי, Raro Fœminina Tſere retinent, ut נִבְלָתִי *cadaver meum*. In regimine manet, סֵפֶר חַיִּים *liber vitæ*, אֵפוֹד בַּד *pallium lini*: niſi ſequatur ּ non præcedente Sjeva, ut שֵׂעָר *pilus*, שְׂעַר רֹאשׁ *pilus capitis*: ſi præcedat Sjeva, utplurimum manet, ut בְּרֵכָה *piſcina*, בְּרֵכַת הַמֶּלֶךְ *piſcina Regis*, raro mutatur, ut נִבְלַת חַיָּה *cadaver beſtiæ*.

bus quibusdam imperfectis jungantur, post patebit.

Terminatio Singularis non mutatur, nisi quod ה Fœmininum in ת vertitur, ut צְדָקָה *justitia*, צִדְקָתוֹ, צִדְקַתְכֶם, צִדְקַת צַדִּיק *justitia justi*.

Vocales mutantur in ultima tantum, & penultima syllaba, eæque puræ, & mutabiles ָ, ֵ, ִ & ֻ.

Camets penultimæ syllabæ mutatur in Sjeva, ut דָּבָר *verbum*, דְּבָרוֹ, דְּבָרְכֶם, דְּבַר יְהוָה. Manet tamen in Fœmininis terminatis ה ָ, ut בַּקָּרָה *inquisitio*, בַּקָּרָתוֹ: nisi præcedat Sjeva, tunc enim mutatur, ut צְדָקָה *justitia*, צִדְקָתוֹ, צִדְקַתְכֶם, צִדְקַת יְהוָה (ubi Sjeva initiale ante alterum regulariter in Hhirec vertitur) raro manet.

Camets ultimæ syllabæ, cum levibus manet; cum gravibus, in Pathah mutatur, ut patet in exem-

gravibus ſive nominatis, ſive ſub generali doctrina comprehenſis, regimen perpetuo continebitur, niſi id nominatim excipiatur.

Quomodo autem Nominibus annectantur, eademque mutent, oſtendam in Perfectis, primum quidem in Singularibus, mox in Pluralibus; indicaturus deinde etiam quomodo ab ea analogia imperfecta recedant.

Iunguntur itaque Affixa Nominibus ſingularibus, certâ præmiſſâ Vocali: exigit enim ante ſe

י, Hhirec: נו & ךְ, Tſere.

ךָ, Sjeva mobile: כֶם & כֶן, quieſcens.

ו, Hholem.

ה, ם, & ן, Camets.

הוּ, הָ, הֶם, הֶן, Singularibus perfectis nō annectuntur: quomodo autem Pluralibus, & Singulari-

bus

ךָ M. } *tui*, id est *tuus, a, um, i, æ, a,*
ךְ F.

כֶם M. } *vestri*, id est, *vester, ra, rum, ri, ræ, ra.*
כֶן F.

הוּ & ו M. } *eius*, & *sui*, id est *suus, a, um, i, æ, a.*
הָ & הּ F.

הֶם & ם M } *corū* } & *sui*, .i. *suus, a, um, i, æ, a.*
הֶן & ן F } *earū*

Quæ Nominibus per certas Vocales annexa, eadem mutare utplurimum solent; id quod sæpe paulò aliter faciunt gravia כֶם, כֶן, הֶם & הֶן, quam levia. Ac cum gravibus quidem eodem ferè modo mutantur Nomina quo mutantur ob regimen, seu cum alterum Nomen regunt in Genitivo Casu. Itaque cum absolutè dicam mutationẽ aliquã fieri, de omnibus Affixis loquar, tam gravibus quam levibus. cum Affixa levia nominabo, gravia excludam. sub

Corollarium.

Fœminina in נה exeuntia non recipiunt Affixa, ſed eorum Maſculina pro eis uſurpantur, ut שְׁמָעוּנִי *audite me*, Maſc. & Fœm. aut mediante Particula את, ea recipiunt, ut שְׁמַעְנָה אתו *audite eum*, quod & alibi non raro fit.

CAPVT VI.

De Nominum Constructione, id eſt *Affixis & regimine.*

AFFIXA cum Nominibus denotant Genitivum poſſeſſionis, ut דָּבָר *verbum*, דְּבָרִי *verbum mei*, id eſt *meum*, דְּבַרְכֶם *verbum veſtri*, id eſt *veſtrum*. Conveniunt cum Subſtantivo ad quod referũtur, non cum eo cui annectuntur. Sunt autem hæc.

י *mei*, id eſt *meus,a,um,i,æ,a.*

נו *noſtri*, id eſt *noſter, ra,rum,ri,ræ,ra.*

ך M.

ut עָשָׂה *fecit*, עָשָׂךְ, raro ה in י mobile post Camets mutant, ut יְאָתְיֵנִי pro יְאָתְנִי à יאתה *veniet.*

In Infinitivo autem Camets primæ in Sieva mutatur, & manet Hholem secundæ, ה abjecto, cum Affixo הּ, vel in ת mutato, cum reliquis; ut עשׂה *facere*, עֲשׂוֹתְךָ עֲשׂוֹ.

Nota autem; Fœmininum tertiæ personæ Præteriti sub forma עָשַׂת nō sub עָשְׂתָה Affixa suscipere.

Item Affixum ךָ sæpe in ךְ mutari, Camets & Sjeva transpositis; cum affigitur terminatis ה, quod abijcitur, sicuti jam dictum est, ut ab עשׂה, *fecit*, fit עָשְׂךָ & עָשָׂךְ. quod ךְ ab Affixo Fœminino ךְ per - præcedens distinguitur.

4. Defectiva ע terminata litera radicali, compensant mediam abjectam, ut cū terminationibus Verborum, ut יָסֹב, יְסַבֵּנִי ; הֵסַב, הֲסִבֵּנִי.

Vocalium habent, ut פִּקְדוֹ à פְּקֹד: cum Affixis tamen ךָ & כֶם & כֶן sæpe non fit trajectio, ut פְּקָדְכֶם & פְּקֹדְכֶם. Raro idem fit in Futuro, literis אֵיתָן Camets habentibus, ut יִפְקָדְךָ & יִפְקָדְךָ.

Doctrinâ de נ epenthetico quod Affixis interdum præponitur habes pa.248. Id Tsere ante הו in Segol mutat, ut יִפְקְדֵהוּ & יִפְקְדֶנְהוּ.

Anomalia Verborũ Imperfectorum.

1. Infinitivi geminum Segol aut Pathah vicarium habentes Nominum more mutantur, ut גֶּשֶׁת *accedere*, גִּשְׁתּוֹ; דַּעַת *scire*, דַּעְתִּי, &c.

2. Literæ serviles initio quiescentium Ajin (ut & defectivorũ) mutant & in Sjeva, ut יְקִים *statuet*, יְקִימְךָ; הָקִים *statue*, הֲקִימֵנִי.

3. Quiescentia Lamed ה id cum Vocali præcedente abjiciunt; & Camets primæ radicalis retinent,

ut

quod vero deſcendit ex Hholem, vel Tſere, id ſolum in Præterito Kal in Vocalem ſuam redit, ut אֲהֵבוּנִי ab אֲהֵבוּ à radice אָהֵב, יְכָלוּהוּ à יְכָלוּ, à radice יָכֹל. alibi manet.

Anomalia Verborum perfectorum.

Camets tertiæ radicalis terminationis הָ in Præterito, cum ם, ךְ, & ן manet, & ad euphoniam retinet Accentum, qui ut in penultima poſſit conſiſtere, ultima Vocalis corripitur, ut פְּקָדַתָם, פְּקָדַתְךְ פְּקָדַתַן à פָּקְדָה: cum reliquis Affixis (etiam מוֹ) quæ hîc omnia irregulariter Sjeva quieſcens ante ſe habent, in Pathah mutatur, ut פְּקָדַתְנִי, דַתְכֶם, דַתְנוּ &c. Et pro תְהוּ ut plurimum תוּ ac pro תְהָ ſemper תָה eſt, ut פְּקָדַתְהוּ & פְּקָדַתוּ, פְּקָדַתָה. nec unquam hic eſt ה.

Infinitivus & Imperat. Hholem terminati, metatheſin inſuper

2. Tſere, aut Pathah vicarium (id eſt ſuffuratū rejectum) mutatur in Sjeva, ut פִּקְדוּ à פָּקַד, שִׁלְחוּ à שָׁלַח. In Præterito tamen Kal manet, ut אֲהֵבְךָ ab אָהֵב, niſi ſequatur Sjeva quieſcens; tunc enim in Pathah mutatur, ut אֲהַבְתִּיכֶם: & alibi, ante ךָ, interdū manet, ut תְּכַבֵּדְךָ à תְּכַבֵּד. In Imperativo Hiphil in Hhirec mutatur, ut הַשְׂכִּילֵנִי ab הַשְׂכֵּל.

3. Hholem, non ſequente Sjeva in Præterito manet, ut יָכֹלוּ à יָכֹל: in Futuro in Sjeva mutatur, ut יִפְקְדֵנִי à יִפְקֹד: raro in Hhateſcamets. Sequente vero Sjeva, ubiq; in Camets parvum vertitur, ut יְכָלְתִּיו à יְכֹלְתִּי, פָּקְדֵם à פְּקֹד, יִפְקָדְכֶם à יִפְקֹד, פָּקְדְךָ à פְּקֹד.

4. Sjeva quod deſcendit ex Pathah, ubique mutatur in Camets, פְּקָדוּנִי à פָּקְדוּ, quod à פָּקַד, תִּשְׁמָעֵנִי, à תִּשְׁמְעִי, quod à תִּשְׁמַע: quod

Sjeva mobili (ne duo mobilia cõcurrant) positam, ut פִּקְדְךָ à פְּקֹד vel Sjeva Affixorum כֶם & כֶן ante se habet aliud Sjeva, ut פְּקָדְכֶם à פְּקֹד.

ךָ, Tsere, ut פִּקְדֵךְ, יִפְקְדֵךְ, &c. ךְ, Hholem, ut פְּקָדוֹ, יִפְקְדוֹ, &c.

הָ, Camets, ut פְּקָדָהּ, יִפְקְדָהּ &c. הֶ, Segol, ut פְּקָדֶהָ, יִפְקְדֶהָ &c.

Vocales autem puræ radicalium primæ, & secundæ, hoc modo mutantur.

Primæ radicalis Camets mutatur in Sjeva, ut פְּקָדוֹ *visitavit eum*, à פָּקַד, nisi præcedat Daghes, ut הִפָּקְדוֹ ab הִפָּקֵד.

Secundæ verò radicalis,

1. Pathah ante Sjeva quiescens manet, ut פְּקַדְכֶם à פָּקַד, פְּקַדְתִּיו à פָּקַדְתִּי: alias in Camets mutatur, ut פְּקָדוֹ à פָּקַד. In Infinitivo tamen formæ לְמַד in Sjeva, ut שִׁבְרוֹ à שְׁבַר.

terminatis immediate uniuntur, ut פְּקָדוּנִי *visitarunt me.*
פְּקַדְתִּיו *visitavi eum.*
פְּקַדְתּוּנִי *visitastis me.*
Reliquis certâ præmissâ Vocali; exigunt enim ante se,

1. נִי Pathah (raro Camets) הוּ נוּ ם & ן Camets, cum Præteritis: cum reliquis temporibus, Tsere: ut
פָּקַד פְּקָדַנִי פְּקָדַנוּ פְּקָדָהוּ פְּקָדָם פְּקָדָן
יִפְקֹד יִפְקְדֵנִי יִפְקְדֵנוּ יִפְקְדֵהוּ יִפְקְדֵם דֵן
ם tamen & ן etiam cum Infinitivo perpetuo Camets habent; & interdum quoque cum Futuro; cum quo & נִי subinde habet Pathah.

2. ךְ, Sjeva mobile; כֶם & כֶן vero quiescens, ut פְּקָדְךָ *visitavit te*, פְּקָדְכֶם *visitavit vos*: interdum tamen contrarium contingit, cum videlicet Sjeva affixi ךְ ante se habet Vocalem brevem, pro alio

Sjeva

Sjeva mobili (ne duo mobilia cōcurrant) positam, ut פַּקְדָם à פֶּקֶר vel Sjeva Affixorum כֶם, כֶן &c. ante se habet aliud Sjeva, ut פַּקְדְּכֶם à פִּקְדוּ Reliquis certa praemiss a Vocalis:
ךָ, Tsere, ut פִּקֵּדְךָ, פִּקְדֵךְ &c.
ךְ, Hholem, ut פָּקְדוּ, יִפְקְדוּ, פְּקֹד &c.
הּ, Camets, ut פְּקָדָהּ, פְּקָדָהּ &c.
הָ, Segol, ut פְּקָדָה, יִפְקְדֶהָ &c.
Vocales autem puræ radicalium primæ, & secundæ, hoc modo mutantur.
Primæ radicalis Camets mutatur in Sjeva, ut פְּקָדוֹ *visitavit eum*, à פָּקַד, nisi præcedat Daghes, ut הַפְּקִדוֹ ab הַפָּקֵד.
Secundæ verò radicalis,
1. Pathah ante Sjeva quiescens manet, ut פְּקַדְכֶם à פָּקַד, פְּקַדְתִּיו à פָּקַדְתִּי; alias in Camets mutatur, ut פְּקָדוֹ à פָּקַד. In Infinitivo tamen formæ לְמַד in Sjeva, ut שִׁבְרוֹ à שְׁבֹר.

terminatis immediate uniuntur, ut פְּקָדוּנִי *visitarunt me.*

פְּקַדְתִּיו *visitavi eum.*

פְּקַדְתּוּנִי *visitastis me.*

Reliquis certâ præmissâ Vocali; exigunt enim ante se,

1. נִי. Pathah (raro Camets) הוּ נוּ ם & ן Camets, cum Præteritis: cum reliquis temporibus, Tsere: ut

פָּקַד פְּקָדַנִי פְּקָדָנוּ פְּקָדָהוּ פְּקָדָם פְּקָדָן

יִפְקֹד יִפְקְדֵנִי יִפְקְדֵנוּ יִפְקְדֵהוּ יִפְקְדֵם דֵן

ם tamen & ן etiam cum Infinitivo perpetuo Camets habent; & interdum quoque cum Futuro; cum quo & נִי subinde habet Pathah.

2. ךָ, Sjeva mobile; כֶם & כֶן vero quiescens, ut פְּקָדְךָ *visitavit te*, פְּקַדְכֶם *visitavit vos*: interdum tamen contrarium contingit, cum videlicet Sjeva affixi ךְ ante se habet Vocalem brevem, pro alio

Sjeva

ם, & pro eo interdum מו *eos*, ן *eas*.

Quorum quæ primæ perſonæ ſunt, Verbis primę, quę ſecundæ, Verbis ſecundæ perſonæ non affiguntur; cùm actio iſta reciproca per Niphal & Hithpaël commodo exprimi poſſit.

Mutantur autem ante ea terminationes quædam Verborum, ſcilicet.

ה Fœmininum & תָ in ſimplex ת.

תְּ quoque ante ו & נו in ſimplex ת, ante reliqua in תִ.

תֶם & תֶן in תו.

ים Participiorum in י, uti fit in Nominibus; nam horum rationem cum Affixis Participia per omnia ſequuntur. hoc tantum obſervetur, Fœminina per ת finita, non per ה, Affixa ſuſcipere.

Ac dictionibus quidem י & ו termi-

ſativum, vel Ablativum cum Præpoſitione exponenda ſint, ut בִּשְּׁלָם *coxit iis*, pro בִּשֵּׁל לָהֶם, דִּבְּרוֹ *loqui cum illo*, pro דִּבֵּר עִמּוֹ, יִזְעָקוּךָ *clamabunt ad te*, pro יִזְעֲקוּ אֵלֶיךָ. nam & intranſitivis tunc annecti poſſunt.

Sunt autem hæc

נִי *me*, pro quo tamen cum Infinitivo ſæpe ſolum י. eſt.

נוּ *nos*, ךָ *te* M. ךְ *te* F. כֶם *vos* M. כֶן *vos* F.

הוּ *eum*, pro quo tamen indifferenter eſt ו cum Infinitivo; ut & Præterito terminato conſona mobili, ac prima ejus ſingulari.

הָ *eam*, pro quo tamen eſt ה cum vocibus terminatis conſona mobili; Præteriti quidem ſemper, reliquorum temporum ſæpe; & ferè indifferenter. ac Mappic etiam interdum cadit, ſolo ה manente.

ם, &

CAP. V.

De Affixis Verborum.

SYNTAXIS conjuncta est qua Pronomina Affixa cum aliis vocibus coalescunt.

Junguntur autem Affixa Activis tantum Verborum transitivorum regentium Accusativum, significantque rem patientem, id est Accusativum ejus ad quod Affixum refertur, ut פְּקַדְתִּיךָ *visitavi te.* Cum Infinitivis tamen passivis, quibus etiam subjunguntur, per Genitivum commodè exprimi possunt, ut בְּהִפָּקְדוֹ *in visitari illius*, id est *cum ille visitaretur*, ut & interdum cum Infinitivis activis passivè sumptis, ut בְּהָרְגוֹ *in occidere* (id est *occisione*) *eius*, id est *cum occideretur.* raro ellipticam faciunt loqutionem, ita ut per Dativum separatum, aut per Accusati-

CAP. IV.

De Syntaxi Particularum.

PARTICVLARVM Syntaxis separatā difficultatem magnā non habet, & usu facile discitur.

Præpositiones & Interjectiones cum Nominibus, rarius cum Verbis: adverbia cum Verbis, rarius cum Nominibus, & Particulis; Conjunctiones cum omnibus vocibus construuntur.

Atque hæc de Syntaxi separata sufficiant: cujus ratio usu melius quam præceptis percipitur. Videantur tamen de ea, quin diligēter legantur, doctissima & accuratissima Clarissimi Domini Buxtorfij præcepta, in Thesauro ejus Grammatico, quod opus verè aureum omnibus Ebraismi studiosis volumus esse cōmendatissimum.

CAP.

Infinitivus absolutus suo Verbo additus Præteritum & Futurum plerumque antecedit; Imperativum sequitur: & interdum diversæ est Conjugationis: ut רָאֹה תִרְאֶה *videndo vides*, שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ *audite audiendo*; טָרֹף טֹרַף *discerpendo discerptus est*.

Participia Verborum suorum constructionem sequuntur.

Ellipsis Verbi Substantivi frequentissima hic est; maximè post Pronomina personalia, & demonstrativa, (quæ & ipsa pro eo Verbo non raro usurpantur) item post Adjectiva Substantivis præposita, & de ijs prædicanda: nec non ante Participia. exempla passim in sacris libris sunt obvia.

CAP.

tivum etiam hic ſatis frequenter regunt.

Multa quoque Verba duos regunt Accuſativos, maximè in Piel & Hiphil.

Ad quæſtionem quamdiu ? & quanto tempore ? per nudum reſpondetur Nomen; ad quando? intercedente ב, vel ל.

Ad quæſtionem quò? reſpondetur interdum per nudum nomen loci, interdum intercedente אל,ל vel על; aut affixo ה locali, quo poſito, ſubinde quoque præmittitur ל.

Verbum unum regit alterum in Infinitivo, idque vel ſimpliciter, ut יָכֹל קוּם *potuit ſurgere*, vel intercedente ל, ut זָמוּ לַעֲשׂוֹת *cogitarunt facere*. pro Infinitivo tamen venit etiam Futurum, ut תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ *multiplicatis loqui*.

Infini-

modi agendi. תְּרוֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל conteres eos virgâ ferreâ, אֶקְנֶה בְּכֶסֶף comparabo argento.

Cum עַל construuntur quoque Verba quæ adversationẽ, lætitiam, tectionem, & protectionem significant.

Cum מִן, quæ abstinentiam, & timorem.

Sed horum tamen omnium pleraque, modo cum simplici Accusativo, modo cum alia Præpositione etiam cõstruuntur; uti contra eorum quæ Accusativum regunt, satis multa Præpositionẽ interdum aliquam adsciscunt. Diversitatem autem constructionis, diversitas quoq; significationis interdum comitatur, ut שָׁמַע קוֹל audivit vocem, שָׁמַע לְקוֹל obedivit voci.

Porro Verba quælibet, maximè intransitiva, cognatum Accusa-

 tivum

tant, (uti & ה locale) בְּ in re, מִן à re, עַל contrarietatem, עִם conjunctionem, אַחֲרֵי sequutionem.

Et cum ל construuntur pleraque Verba quæ apud Latinos Dativum regunt, ut אָמַר לִי *dixit mihi*, נָתַן לְדָוִד *dedit Davidi.*

Item Verba vocandi, expectandi, consulendi, honorandi, sanandi, juvandi, arctandi, decipiendi, spernendi, irridendi, & sinendi, ut וְקָרָאתָ לְיִשַׁי *& vocabis Isai*, הֵצִיק לוֹ *arctavit eum.*

Cum בְּ construuntur & Verba adhærendi, ac adversandi, quæque sensum, vel animi aliquem affectum, puta gaudij, tristitiæ, spei, fiduciæ, vel similem denotant, ut חָסִיתִי בַּיהוָה הָבְקוּ בְמַלְכָּם *adhæserunt regi suo*, *speravi in Dominum.* item quæ regunt nomen causæ, instrumenti, pretij, temporis, loci, aut

ſua ſæpe præmittitur nota את de qua pag. 218.) Verba pleraque tranſitiua, quæ apud Latinos Accuſativum regunt, ut הִכָּה אֶרֶץ *percuſsit terram*, הָרַג אֶת תַּנִּין *occîdit draconem*.

Item Verba recordandi, obliviſcendi, benedicendi, maledicendi, contingendi, nuntiandi, miſerendi, præcipiendi, & ſerviendi, ut זָכַר אֶת יוֹסֵף *recordatus eſt Ioſephi.* בֵּרֵךְ אֶת אֲדֹנִי *Benedixit Domino meo*, &c.

Mediante Præpoſitione Nomen regunt pleraque Verba tum abſoluta, tum tranſitiva, certam circumſtantiam, aut motum ad rem, in re, vel à re notantia, vel exigentia.

Præpoſitiones autem potiſſimæ huc facientes ſunt לְ, בְּ, אֶל, עַל, מִן, quibus accedunt עִם & אַחֲרֵי quarum לְ & אֶל motum ad rem notant,

Pronomen relativum אֲשֶׁר Substantivo postpositum non amat à Verbo aut Præpositione regi, seu in Casu obliquo poni; sed positum in Casu recto, quasi quiescit, in locum suum substituens Pronomen Affixum, ut פְּרִי אֲשֶׁר בּוֹ *fructus qui, in eo*, pro בַּאֲשֶׁר *in quo*. כְּמוֹץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ *sicut gluma quæ, dispellit eam*, pro אֲשֶׁר תִּדֹּף *quam dispellit*.

CAP. III.

De Regimine Verbi.

VERBUM, aut Nomen regit, aut alterum Verbum.

Nomen regit vel immediatè, non intercedente scilicet Præpositione: vel mediatè, ea intercedente.

Immediatè Nomen regunt in Accusativo (cui evidentiæ causa

sua

Infinitivo venit, & regit Casum sui Verbi; ut לְיִרְאָה אֶת יְהוָה *ad timorem*, (id est *timendum*) *Dominum*. כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת סְדֹם *sicut subversio Dei Sodomã*, id est *secundũ subversionem qua Deus subvertit Sodomam*.

Adjectivum sumptum comparative regit quoque Substãtivum intercedente מִן, ut גָּדוֹל מִן הָרִאשׁוֹן *magnus præ primo*, id est *major primo*, ut superlative acceptum intercedente בּ, ut הַיָּפָה בַּנָּשִׁים *formosa in mulieribus*, id est *formosissima mulierum*; vel nudum sine בּ, ut גְּדוֹל מְלָכִים *magnus regum*, id est *maximus*.

Adjectiva quæ commodum, facilitatem, utilitatem, proprietatem, studium, similitũdinem, aut affinia, vel contraria significant, regunt Dativum, ut טוֹב לִי *bonus mihi*, דּוֹמֶה לוֹ *similis ei*, &c.

אַרְבָּעָה עָשָׂר כְּבָשִׂים *quatuordecim agni.*

שְׁלשִׁים שְׁקָלִים *triginta sicli.*

מֵאָה פְּעָמִים *centum vicibus.*

אֶלֶף פְּעָמִים *mille vicibus.*

& מֵאָה quoque interdum mutatur ob regimen, ut מְאַת שָׁנָה *centum anni.*

Vniversitatis nota כֹּל Substantiva est, & propterea quoque præponitur, modo Singularibus, ut כָּל בֶּגֶד *universitas vestis*, id est *omnis vestis*, modo Pluralibus, ut כָּל הַדְּבָרִים *universitas verborum*, id est *omnia verba.*

Pronomina autem demonstrativa, Substantiva interdum sunt, & præponuntur; interdum Adjectiva, & postponuntur, ut זֶה הָאִישׁ *hic vir*, & הָאִישׁ הַזֶּה *vir hic.*

Alij Casus cum Nomine.

Substantivum verbale actionem significans eleganter pro Infi-

Reliqua quodãmodo ſunt Adjectiva, quia cum numerato conveniunt Generè, quodammodo Subſtantiva, quia numerato præponuntur, idque regunt, more Subſtantivi; in certo tamen Numero: nam quæ à duobus ad decem ſunt (incluſive) regunt numeratum Plurale; idq; bifariam, interdum enim immutata manent, ut ▭ שְׁנַיִם עֵצִים *duo ligna*, שִׁבְעָה פָּרִים *ſeptem juvenci*, interdum aliorum Subſtantivorum more mutantur, ut ▭ שְׁנֵי בָנִים *duo filij* שִׁבְעַת יָמִים *ſeptem dies*: quæ vero ſupra decem ſunt, regunt numeratum ſingulare, & immutata manent, ut אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם *quatuordecim dies*, שְׁלֹשִׁים שָׁנָה *triginta anni*, מֵאָה מְדִינָה *centum provinciæ*, אֶלֶף אִישׁ *mille viri*. Interdum tamen, licet rarius, hæc quoque plurale regunt, ut

& ita pro מָקוֹם *locus*, venit מְקוֹם, quoties sequitur אֲשֶׁר.

Porro constructio hæc latissimè in hac lingua patet, & elegantissimos facit Ebraismos, usu discēdos. hoc tantum hic observetur: eleganter per eam exprimi Adjectiva pleraque nostra denominativa, ut אִישׁ מִלְחָמָה *vir belli*, id est *bellicosus*. נֵר זָהָב *candelabrū auri*, id est *aureum*. בֶּן שָׁנָה *filius anni*, id est *annuus*. Item Ablativum causæ, instrumēti, pretij, laudis, & vituperij, ut חַלְלֵי חֶרֶב *vulnerati gladio*, שְׂמֵחֵי רָעָתִי *læti malo meo*, &c.

Appendix de Nominibus Numeralibus.

Numeri cardinales diversam rationem habent: nam primum, Adjectivum est, & per omnia cætera Adjectiva imitatur, ut יוֹם אֶחָד *dies unus*.

Reli-

nitivo regitur Infinitivus quoque Verbi, ut שְׁנַת בּוֹא *annus advenire*, id est *adventus*.

11. Substantivum in Genitivo regit, Adjectivum ei præpositum, & significans copiam, desiderium, notitiam, metum, aut similia, vel contraria eorum, ut מְלֵא יָמִים *plenus dierum*, יְרֵא יְהוָֹה *timens Dominum*, &c.

Cæterum regentis seu cum Genitivo constructi forma non leviter plerumq; mutatur, idque eodem fere modo quo cum Affixis, quod in Syntaxi cōjuncta, unâ & eâdem fere opera explicabitur.

Invenitur tamen interdum forma absoluta usurpata pro constructa, ut אֲמָרִים אֱמֶת pro אִמְרֵי אֱמֶת *verba veritatis*: & contra, constructa pro absoluta, ut חָכְמַת וָדַעַת pro חָכְמָה וָדַעַת *sapientia & scientia*.

Substantivum per appositionem junctum alteri Substantivo gaudet hujus literam servilem aut Præpositionem, si quam habet, resumere, ut

לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב *servo tuo Iacobo.*

אֶל עַבְדְּךָ אֶל דָּוִד *ad servum tuum Davidem.*

Caput II.

De Rectione Nominis.

Substantivum regit diversæ rei Substantivum in Genitivo, ut דְּבַר יְהוָה *verbum Domini*. תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה *oratio Mosis*, וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם *& hi sunt dies annorum vitæ Abrahami*, & interdũ rectũ præponitur לְדָוִד מִזְמוֹר *Davidis Psalmus.*

Ac more Substantivi à Substantivo, veluti in Geniti-

ſtringi per Articulum, ſi minus, & Adjectivum Articulo carere debet, ut עֵץ שָׁתוּל *arbor plantata.*

הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל *Rex magnus.*

נִינְוֵה הַגְּדֹלָה *Nimve magna.*

אֲחִיכֶם הַקָּטֹן *frater veſter parvus.*

שַׁעַר יְהוָֹה הֶחָדָשׁ *porta Domini nova.*

Cum vero non conſtituunt eandem enūtiationis partem, id non obtinet, ut

הַמֶּלֶךְ גָּדוֹל *Ille Rex eſt magnus.*

נִינְוֵה גְדוֹלָה *Nineve eſt magna,* &c.

At Subſtantivum appellativum, cum Adjectivo Nomē proprium aut gentile conſtituens, Articulum amittit, ut

שַׁעַר הָעֶלְיוֹן *Porta ſuperior.*

בֵּית הַלַּחְמִי *Bethlahmita.*

quod non raro quoque contingit in nominibus ventorum, & dierum רוּחַ הַקָּדִים *ventus orientalis*, יוֹם הַשִּׁשִּׁי *dies ſextus.*

Subſtan-

II. Nomina Masculina, vituperij causâ, Fœmininè; & Fœminina, contra, laudis causâ, Masculinè usurpantur.

III. Pluralia, honoris causa pro Singularibus usurpata, aut distributivè accepta, singulariter construuntur: ut בָּרָא אֱלֹהִים *creavit Dij*, id est *Deus*, וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף *& accepit Domini*, id est *Dominus Iosephi*, יָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ *Iudicia tua rectum est*, id est *quodlibet judiciorũ tuorum*.

IV. Singularia collectiva pluraliter, ut הָעָם בָּאוּ *populus venerunt*.

Porro Substantivum & Adjectivum eandem enuntiationis partem constituentia hic etiam in restrictione & absentia ejus conveniunt, id est, si utrumque pertinet ad Subjectum, aut ad Prædicatum, ac Substantivum restrictum est, necesse est & Adjectivum restringi

tivum includat, ut קְטֹן בָּנָיו *parvus filiorum ejus*, id est *filius parvus* (seu *minimus*) *filiorum ejus.*

II. Nominativus & Verbum, quorum ille eleganter sequitur (nisi emphasin habeat, aut vim aliunde patiatur) ut אָמַר דָּוִד *dixit David,* הַאֲזִינִי אֶרֶץ *audi terra*, שִׁמְעוּ שָׁמַיִם *audite cæli.* Nam Dualis Numerus in Verbis sub Plurali comprehenditur.

III. Nomen & Pronomen ad id relatum: ut פִּישׁוֹן הוּא הַסּוֹבֵב *Pison, ipse circumiens,* עַל יְהוָה וְעַל מְשִׁיחוֹ *contra Dominum & unctum eius.*

Non raro tamen secus accidit; nam interdum.

I. Genus Nominis negligitur ob respectum ad rem intellectam, ut וַתְּכַל דָּוִד *& desideravit David,* id est נֶפֶשׁ דָּוִד *anima Davidis,* הֵבִיא שִׁפְחָתֵךְ *adduxit ancilla tua,* id est נַעַר שִׁפְחָתֵךְ *puer ancillæ tuæ,*

II. No-

LIBER QVINTVS, DE SYNTAXI.

CAPVT I.

De Syntaxi Convenientiæ.

SYNTAXIS vocum in hac lingua duplex eſt, Separata, & Conjuncta.

Separata eſt qua vox voci ſeparatim jungitur, certa quadam convenientiæ aut rectionis ratione.

Genere & Numero conveniunt, 1. Subſtantivum & Adjectivum, ut איש טוב *vir bonus*, אשה טובה *mulier bona*, דְּבָרִים טוֹבִים *verba bona*. Ac adjectivum ſemper ſequitur; niſi loco prædicati veniat, ut טוב יְהוָה *Dominus eſt bonus*, vel Subſtantive accipiatur, ſeu Subſtan-

& una rarissimè finditur, ut מִבְּנְיָמִין pro מִבֵּן יָמִין è *Binjamin*, secundum literas, מִבֶּן־יָמִין *de filio Iamini.*

Atque harum omnium diversarum lectionum aliæ hujusmodi sunt, ut sensum non mutent, & utraque locum habere possit; aliæ vero hujusmodi, ut non nisi altera, quæ secundum Vocales est, & in margine expressa, loco convenire queat. Illæ auctoritate bonæ notæ codicum, hæ necessitate etiam, cum judicio, à viris magnis videntur constitutæ.

Cæterum dictiones omnes diversæ lectionis, ut & eæ quarum litera aliqua propter mysterium peculiarem scripturam habet, in rei illius indicium, supernè adscriptum habent ֯, si ירושלם & יהוה exceperis, quæ ob frequentem usum eo carent.

Omnes dictionis literas tangit lectionis restitutio, cum integra aliqua dictio in textu redundat, vel deficit; aut una in duas finditur, vel duæ in unam coalescunt.

Cum redundat dictio solæ comparent in contextu Consonantes, cum deficit solæ comparent Vocales, Consonantibus in margine positis.

Ac redundant in universum octo tantum voces, de quibus est חמש *quinque*, Ezech. 48. &c.

Deficiunt undecim, de quibus est אלי *ad me*, Ruth. 3. 17. cujus ibi comparent Vocales ∴ ‥, & איש *vir*, 2. Sam. 16. 23. cujus illic Vocalis ִ quoque ponitur.

Duæ voces rarissime conjunguntur, ut

בִּן־בְּנִיּמִן pro בֶּן־בְּנִי מִן *filius Bani ex*, secundum literas, בֶּן־בִּנְיָמִן *filius Binjamin*.

&c

מִצוֹתו pro מִצְוֹתָיו *præcepta eius*, ſecundũ literas, מִצְוֹתוֹ *præceptum ejus.*

מִשְׁפָטֶךָ pro מִשְׁפָּטֶיךָ *judicia tua*, ſecundum literas, מִשְׁפָּטְךָ *judicium tuum.*

De reliquis literis deficiunt tantum ברת ſemel, חבל bis, נ ter & א quinquies.

Tranſpoſitio literarum in 62. dictionibus diverſam lectionem cauſat, exemplum eſto

יוּמַת pro יָמוּת *morietur*, quod ſecundum literas illo ordine poſitas legeretur יוּמַת *occidetur.*

Avulſio literæ à voce ſua rariſſima eſt, ut

הייתה מוציא pro הָיִיתָ הַמּוֹצִיא *fuiſti inveniens*, ſecundum literas legeretur הָיִיתָה מוֹצִיא.

שמה הפלשתים pro שָׁם הַפְּלִשְׁתִּים *quò Pheliſtæi*, ſecundum literas legeretur שָׁם הַפְּלִשְׁתִּים.

לְדוֹר וָדוֹר pro לְדוֹר ְדוֹר *ad ætatem & ætatem.*

אֲחַשְׁרֵשׁ pro אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ *Ahasuerus.*

אָמַר pro אָמְרוּ *dixerunt*, secundum literas, אָמַר *dixit.*

ו infinitis fere in locis, ut

עֲבַר pro יַעֲבֹר *transibit*, secundum literas, עָבַר *transijt.*

וְהָיוּ pro וְהָיוּ & *erunt*, secundum literas, וְהָיוּ *& fuerunt*,

בָּנִית pro בָּנִיתִי *ædificavi*, secundum literas, בָּנִית *ædificasti.*

sic pro יְרוּשָׁלַיִם (quinque locis exceptis) semper est יְרוּשָׁלַ ִם, quod secundum literas legeretur יְרוּשָׁלֵם *Ierusalem.*

Multoties quoque י desideratum in fine Pluralium ante Affixa ו & ךָ videtur sapere diversam lectionem, ut

דְּרָכוֹ pro דְּרָכָיו *viæ ejus*, quod secundum literas suas legi queat דַּרְכּוֹ *via ejus.*

מִצְוֹתוֹ

דְּבָרִיךָ pro דְּבָרְךָ *verbum tuum*, secundum literas, דְּבָרֶיךָ *verba tua*.

עָשִׂיתִי pro עָשִׂיתָ *fecisti*, & secundum literas, עָשִׂיתִי *feci*.

De reliquis literis redundat tantum

ל ש semel, כמת bis, נ ter, ב quater, & צר quinquies.

Deficiunt quoque literæ הוי (non א) & quidem ו & י præter ordinariam ipsarum omissionem, cum quiescunt, de qua dictum pag. 7. & 17. in principio, medio, & fine, sic satis frequenter.

ה quidem 44 in locis, ut

מֶּלֶךְ pro הַמֶּלֶךְ ὁ βασιλεὺς secundum literas, מֶלֶךְ *Rex*.

לַגִּיד pro לְהַגִּיד *ad annuntiandum*, secundum literas, לְגִיד *ad nervum*.

נַעַר pro נַעֲרָה *puella*, secundum literas, נַעַר *puer*.

ו in 30 locis, ut

longè ſæpius literę אֶהֱוִי,quam alię.

Redundat enim, nec Vocalē ullā habet,aut legitur,א in medio dictionis 45 in locis,ut וְיָנֵאץ,pro וְיָנֵץ *& efflorebit*,ſecundum literas legeretur וְיִנְאַץ *& exaſperaſcet*,&c.

Reliquæ in initio,medio,& fine.

ה 33 in locis,ut

הַחֲנִית pro חֲנִית *lancea,* ſecundū literas הַחֲנִית. בְּהַשָּׂדֶה pro בַּשָּׂדֶה *in agro,* ſecūdum literas בְּהַשָּׂדֶה , יַעֲשֶׂה pro יַעַשׂ *faciet*, ſecundum literas יַעֲשֶׂה.

ו in 95 locis, ut

וְיוֹצִיאוּ pro יוֹצִיאוּ *educent*, ſecundum literas, וְיוֹצִיאוּ *& educent.*

כְּתוֹב־לָךְ pro כְּתָב־לָךְ *ſcribe tibi,* ſecundum literas, כְּתוֹב לָךְ .

וַיֹּאמְרוּ pro וַיֹּאמֶר *& dixit*, ſecundum literas,וַיֹּאמְרוּ *& dixerunt.*

י in 147 locis,ut

יְצָאוּ pro צְאוּ *exite*, ſecundum literas, יֵצְאוּ *exibunt.*

דבריך

Reliquæ permutationes rariores ſunt, & in pleriſque literis ſemel, aut bis tantum occurrunt, ut docet hæc tabella.

א pro { ה ſemel.

ב pro { ד 1. מ 6. כ 11. פ 1. ת 1.

ג pro { ו. 2.

ד pro { ר. 2. ו. 1.

ה pro { כ. 2. נ. 1. ח. 2.

ו pro { ר. 6.

ח pro { ע. 1. ת. 1.

י pro { נ. 1.

כ pro { ח. 1. ד. 1. מ. 1.

מ pro { כ. 1. ה. 2.

נ pro { ת. 1. מ. 1.

ס pro { ה. 1.

ע pro { א. 5. צ. 1.

פ pro { ב. 1. מ. 1.

ר pro { ד. 4.

ש pro { ט. 1.

ת pro { ד. 1. ה. 2.

Redundant quoque, & deficiunt,

ו pro { א, ut לו quod significat *ei*, pro לא *non*.
ה, ut וְהָיוּ pro וְהָיָה *& fuit*, secundum literas וְהָיוּ *& fuerunt*.

י pro ה, ut כי pro כה *sic*, secundum literas כִּי *nam*.

Sed sæpissime ו & י confunduntur, non tãtum cum quiescũt, sed etiã cum moventur, quod affinitate figuræ omnino videtur factum.

ו pro י, ut אָזְנוּ pro אָזְנִי *auris mea*, secundum literas אָזְנוֹ *auris ejus*; בְּעוֹנִי pro בְּעֵינִי *in oculum meum*, secundum literas בְּעוֹנִי *in miseriam meam*, וַעֲשׂוּ pro יַעֲשׂוּ *facient*, secundum literas וַעֲשׂוּ *& fecerunt*.

י pro ו, ut היא pro הוא *ille*, secundum literas הִיא *illa*, מִיָּדִי pro מִיָּדוֹ *è manu ejus*, secundum literas מִיָּדִי *è manu mea*, וְחָיָה pro יִחְיֶה *& vixit*, secundum literas יחיה *vivet*.

Reli-

2. vel redundat.
3. vel deficit.
4. vel transponitur.
5. vel à voce sua avulsa alteri adjungitur.

Ac positio unius literæ pro alia nata plerumque fuit ex vicinitate pronuntiationis, aut ex similitudine figuræ, ut in alijs aliarum linguarum Auctoribus.

Præ cæteris autem frequenter confusæ reperiuntur literæ אֶהֱוִי quiescentes; & ita occurrit aliquoties.

א pro ו, ut לֹא quod significat *non*, pro לוֹ *ei*.

ה pro ו, ut שָׁפְכָה pro שָׁפְכוּ *fuderunt*, & ita ubicunque præcedit ⸫. secundũ literas legeretur שָׁפְכָה *fudit*, f.

ה pro י, ut לִה pro לִי *mihi*, secundum literas לָהּ *ei*, f.

mentum suum, quia Vocales ejus adſcriptas habet.

Reliquæ variæ lectiones ex prava codicũ deſcriptione fere natæ videntur, cui ut remedium adhiberent viri pij & eruditi, voces in contextum diu receptas reliquerunt integras, ſed emendationem earum in margine indicarunt, adſcriptis tamen textui convenientioris lectionis Vocalibus, ut יְהִיָה Ezech. 45. quod ſecundum literas legendum eſſet יִהְיֶה *erit*, Vocales adſcriptas habet vocis וְהָיָה *& fuit* in margine poſitæ, & propterea ſic quoque legitur.

Reſtitutio autem illa lectionis vel unam tantum dictionis tangit literam, vel omnes.

Vnam tangit cum litera una in textu

1. vel pro alia eſt poſita.

2. vel

est, exemplarium biblicorum mendosa descriptio.

Religione certè factum est, & metu profanationis, ut literis sanctissimi nominis יהוה adscriberentur Vocales vocis אֲדֹנָי *Dominus*, aut (ipso nomine אֲדֹנָי præcedente vel sequente) vocis אֱלֹהִים *Deus*; unde exurgit יְהֹוָה, & יֱהֹוִה quibus Vocalibus lector admonetur illud legendum esse *Adonai*, hoc vero *Elohim*.

Religione quoque factum est, & vitandæ turpitudinis ergò, ut literis vocum quarundam obscœniorum Vocales vocũ honestiorum adijcerentur, quæ hasce illarum loco legendas esse dictarent. sic Esa. 36. 12. est חֹרָאֵיהֶם quod secundum literas suas legendum esset חֹרָאֵיהֶם *merdas suas*, nunc autem legitur צֹאָתָם *excrementa*

veniunt, ita quidem ut eæ per alias Vocales, & Vocales per alias Consonantes legendæ sint, vnde duplex vocis existit lectio; una secundum Consonantes, altera secundum Vocales. Quæ autem sint genuinæ expressarum Consonantium Vocales, analogia docet Grammatica: ut Vocalium appositarum Consonantes marginalis indicat nota. Vocatur autē lectio secundū Consonantes כְּתִיב *scriptio*, quod per literas in contextu scriptas exprimatur, ut altera קְרִי id est *lectio*, quod pro voce illa scripta, legenda potius sit ea, quæ per Vocales textus indicata, in margine per Consonantes exprimitur, adscriptâ litera ק, prima vocis קְרִי.

Peperit autem eam lectionis diversitatem, in alijs quidem religio; in alijs vero, uti probabile omnino

est,

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד
Audi Israel : Dominus Deus noster Dominus unus est, Deut. 6. 4.

Vel minori, ut וַיִּקְרָא אֶל־משֶׁה *& clamavit ad Mosen*, Levit. 1. 1.

Vel invertitur, ut בִּנְסֹעַ *in proficiscendo*, Num. 10. 35.

Vel suspenditur, ut חֲזִיר מִיַּעַר *porcus è sylva*, Psal. 80. 14.

Vel figurâ finali est in medio, ut לְםַרְבֵּה *ad multiplicandum*, Esa. 9. 7.

Vel initiali in fine, ut הֵם פְּרוּצִים *erant rupti*, Nehem. 2. 13.

Vel denique superne puncto aliquo insignitur, quod & pluribus in una eademque dictione interdum contingit, ut בֵּינִי וּבֵינֶיךָ *inter me, & inter te*, Genes. 16. 5. יָצָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ *egressus est Dominus meus Rex*.

Diversæ lectionis causâ, Vocales Consonantibus sæpe non conveni

eſt, ut יְחֻגְּרוּ *excurrunt*, pro יַחְרְגוּ. שָׁחִים *ſponte renatum*, pro סָחִישׁ.

CAP. IV.

De irregulari vocis mutatione.

IRREGVLARIS vocis mutatio de qua dixi pag. 49. duplex eſt, Eſſentialis, & Accidentalis.

Eſſentialis, in ipſa exiſtens voce, ea eſt qua vox à regulis grammaticalibus exorbitat, quod in cõtextu biblico cõtingit ſic ſatis multis, quæ & propterea anomalæ vocãtur, & inter legendum obſervandæ ſunt, ac diligenter notandæ.

Accidentalis in ſcriptura vocis exiſtens, ea eſt qua vox, myſterij alicujus, aut diverſæ lectionis cauſa, peculiarem ſcripturam habet.

Ac myſterij quidem causâ, litera aliqua vocis,

Vel quantitate majori eſt quam reliquæ, ut שמע

pro { א ut ראשון *primus*, דויג *Doeg*, } pro { ראשון דואג

Literarum ejuſdem organi permutatio efficit ut multæ reperiantur radices & voces geminę, id eſt ejuſdem ſignificationis & literâ ſolum unâ affini, vel etiam duabus, differentes, ut

חָבָה	&	חָבָא	*delituit.*
נָשַׁף		נָשַׁב	*flavit.*
שְׁרֵמָה		שְׁרֵפָה	*ariditas.*
סָכַר		סָגַר	*concluſit.*
טָעָה		תָּעָה	*erravit.*
לִשְׁכָּה		נִשְׁכָּה	*cubiculum.*
זָעַק		צָעַק	*clamavit.*
סָכַךְ		שָׂכַךְ	*texit.*

ן pro ם ſæpiuſculè occurrit in terminatione Plurali ים, ut מְלָכִין *reges*, pro מְלָכִים.

Tranſpoſitio literarum per Metatheſin, extra eam quæ, pag. 107. dicta eſt fieri in Hithpael, rarior

eſt,

Tollitur & litera ה in imperat. Hiphil quiescentium Secunda Vau ut הָבִיבָה pro הָבִיבָה

Literarum permutatio per Antithesin frequentissime accidit, Literis אֶהֱוִי; & ijs quæ sunt ejusdem organi; item מ & ן.

Ac de literis quidē אֶהֱוִי invenitur.

א pro	ה ut און	*facultas,*	pro	הון
	שֵׁנָא	*somnus,*		שֵׁנָה
	קָרָא	*occurrit,*		קָרָה
	ו ut נאת	*habitacula*		נוֹת
	וַיֹּאסֶף	*addidit,*		וַיּוֹסֶף
	י ut אִשׁ	*est,*		יֵשׁ
	טְלָאִים	*agni,*		טְלָיִים
	רִפָּאתִי	*sanavi,*		רִפִּיתִי
ה pro	א ut הוֹצִיא	*educam*	pro	אוֹצִיא
	בָּה	*venit,*		בָּא
	ו ut אָכְלָה	*edere eius*		אָכְלוֹ
ו pro	א ut רוֹשׁ	*caput,*	pro	רֹאשׁ
	גֵּוָה	*superbia,*		גֵּאָה
	ה ut מִפּוֹ	*hinc,*		מִפֹּה
	י ut וָלָד	*puer,*		יָלָד

& fuit, יְחִיָה *viuet*, יְחִי וַיְחִי *& vixit.*

Porro eadem hæc apocope adhibetur quoque non raro in Imperativo extra Kal & Niphal, ut

in { *Piel*, גַּלֵּה / *Hiphil*, הַגְלֵה / *Hithpael*, הִתְגַּלֵּה } & { גַּל. / הֶגֶל. / הִתְגַּל. }

Tollitur & per Apocopen ה terminationis verbalis נָה, interdum solum, ut לֵכְןָ *ite*, f. pro לֵכְנָה; interdum cum sua Vocali, ut קְרֶאןָ *vocate*, f. pro קְרֶאנָה.

Item ה ex Pronomine, אַתָּה, *tu* אַתְּ, nisi hoc genuinum esse malis, & in illo ה paragogicum.

E medio per Syncopen tollitur ה præpositis literis כלב, ut habes pag. 239. Item litera per Daghes alteri inserta, vide pag. 54. & 55.

In principio tollitur interdum נ in Præterito Verbi נָתַן, ut תַּתָּ pro נָתַתָּ *dedisti*, &c.

Tollitur

Hiphil, וַיֶּגֶל pro וַיַּגֶל, יַגְלֶה:
וַיַּעַל, יַעֲלֶה.
Hithpael, וַיִּתְגַּל, יִתְגַּלֶּה.

Cum autem secunda radicalis est una ex literis בגד כפת tunc in Kal & Hiphil Segol etiam excidit, ut
יִשְׁבֶּה *abducet*, וַיִּשְׁבְּ & *abduxit.*
יִשְׁתֶּה *bibet*, וַיֵּשְׁתְּ & *bibit.*
יְפַתֶּה *persuadebit*, וַיְפַתְּ & *persuasit.*
(& sic à יִשְׁטֶה *declinabit*, fit וַיֵּשְׁטְ, à יַשְׁקֶה *potabit*, וַיַּשְׁקְ & à יַרְאֶה *ostendet*, וַיַּרְא & *ostendit*, vel & *vidit*, nam & à יִרְאֶה in Kal formatur, à quo tamen fit & יַרְא.

Cum ב & פ tamen Segol sæpius manet, ut יִרְבֶּה *multiplicabitur* וַיֵּרֶב, יִרְפֶּה *remittet*, וַיֵּרֶף.

Et in Verbis הָיָה *fuit*, ac חָיָה *vixit*, quia י in fine dictionis nequit quiescere post Segol, pro est Hhirec ante quod literæ איתן Sjeva suum resumunt, ut יִהְיֶה *erit*, וַיְהִי

יְלַמְּדֶנָּה & contracte יְלַמְּדֶנָּה pro יְלַמְּדֶהָ *docebit eam.*

Initio accedit ל per Prosthesin, ut אֹם *populus* & לְאֹם. vide pa. 238.

Sic voci detrahitur litera, in fine, medio, vel principio.

In fine per Apocopen detrahitur sæpe Futuro Verborum ultima radicalis ה, (maximè cum præcedit ו conversivum, vel אל *ne*,) Segol penultimæ radicalis, vel unà quoque excidente, si præcedat alia Vocalis, aut Sjeva compositum (quod in Vocalem suam brevem redit, juxta Regulam Q) vel rejecto ad præcedentem literam, si ea Sjeva simplex habeat hoc modo

Kal. יִגְלֶה, וַיִּגֶל & וַיִּגֶל,
וַיַּעַשׂ, יַעֲשֶׂה.

Niphal. יִגָּלֶה, וַיִּגָּל.

Piel. יְגַלֶּה, וַיְגַל pereũte Daghes.

י accedit cum Hhirec,

I. Affixo ךָ, ut רֵעֲךָ & רֵעֲכִי *malum tuum*.

II. Nominibus & Participijs Masculinis, nec non Fœmininis terminatis in ה, quod in ת mutatur, ut יוֹשֵׁב *habitans*, רַבָּה *domina*. } & { יוֹשְׁבִי. רַבָּתִי.

III. Infinitivo, ut לְהוֹשִׁיב & לְהוֹשִׁיבִי *ad collocandum*.

ן sine Vocali accedit ad ו & י. serviles Futuri, ut יִלְמְדוּן & יִלְמְדִין, pro יִלְמְדוּ & יִלְמְדִי. raro ad ו Præteriti, ut לָמְדוּן pro לָמְדוּ.

Per Epenthesin inseritur medio vocis litera Nun, idque in Futuro Verbi ante Affixa נִי, ךָ, הוּ, & תָּ, ut יְלַמְּדֵנִי & contracte יְלַמְּדֵנּי, pro יְלַמְּדֵנִי *docebit me*.

יְלַמְּדֶנְךָּ & contracte יְלַמְּדֶךָּ pro יְלַמֶּדְךָ *docebit te*.

יְלַמְּדֶנְהוּ & contracte יְלַמְּדֶנּוּ, pro יְלַמְּדֵהוּ *docebit eum*.

ילמדנה

Fœmininis terminatis ה., & tertiâ Singulari Præteriti Verborum; quorum ה in ת mutat. & in his omnibus accentum non habet apud ſe, ſed ante ſe ad præcedentem ſyllabam; unde & Vocalium nulla fit mutatio, niſi in Nominibus Maſculinis, quorum ultima mutatur in Sjeva, ut

ליל *nox*,	&	לילה
בער *ardens*		בערה
ישועה *ſalus*,		ישועתה
למדה *didicit*,		למדתה

III. in Pronominibus ם & ן terminatis, tum ſeparatis, tum Affixis, ut הם & המה *illi*, כן *vos*, & כנה, אתן *vos*, & אתנה, &c.

ו accedit cum Hholem, in quo quieſcit, Affixo ם, ut יבהלם & יבהלמו *turbabit eos*: & interdum quoque Subſtantivo poſito ante aliud Subſtãtivum, ut בנו בער *filius Beor*.

 ו ac-

ה accedit ſine Vocali, & ulla mutatione, dictioni terminatæ תָ vel ךָ, ut לָמַדְתָּ *didiciſti*, & לָמַדְתָּה יָדְךָ *manus tua*, & יָדְכָה.

Sed cum ־, in quo quieſcit, tribus in locis,

I. In Infinitivo, Imperativo ſingulari Maſculino, & Futuro primæ perſonæ, quorum Vocales haud aliter mutat atque affixum הֶ, quia accentum apud ſe habet, ut

שְׁמֹר	*cuſtodire,*	&	שָׁמְרָה
שְׁמֹר	*cuſtodi,*		שָׁמְרָה
אֶשְׁמֹר	*cuſtodiam,*		אֶשְׁמְרָה
נִשְׁמֹר	*cuſtodiemus,*		נִשְׁמְרָה

ſed in Imperativo Pathah terminato, mutatur Pathah in Sjeva, & ante hoc alterum Sjeva in Vocalem brevem, juxta Reg. N. ut שְׁמַע *audi*, & שִׁמְעָה.

II. in Nominibus & Participijs Maſculinis; item Nominibus Fœmi-

CAP. III.

De Figuris Grammaticis.

HACTENVS de singulis orationis partibus; quarum constructionem antequam consideremus operæ pretium erit videre earum figuras Grammaticas, & irregulares in sacris libris mutationes, quæ ex æquo eas afficiunt.

Per Figuras Grammaticas vocibus litera aliqua additur, vel detrahitur; aut in ijsdem mutatur, vel transponitur, sine ulla significationis mutatione.

Adduntur in fine, per Paragogen, & Paragogicæ vocantur quinque literæ אֱהֲוִין.

א quidem Nominibus & Verbis ו vel י quiescente terminatis, ut הָלְכוּא *ambularunt*, נָקִיא *innocens.*

לְפִי *juxta, ſecundum.* לְבַד *præter.* אֵת *cum*: ſed hoc quoque eſt Accuſativi Caſus nota, ut habes pagina 218.

Pertinet & huc He illud quod Locale vulgo vocatur, & Nominibus loci, atque temporis in fine annectitur præcedente ָ, ac ſignificat *in, ad, verſus*, ut שְׁאוֹלָה *in ſepulchrum*, יָמִימָה *in dies*, בַּיְתָה *domum*, יְרוּשָׁלָיְמָה *verſus Hieroſolyma*, atque hoc He eo differt ab ה Fœminino; quod Fœmininum accentum apud ſe, Locale vero eum ante ſe, ad Præcedentem ſyllabam habeat.

Interjectiones ſunt הוֹי *ô, heu, væ.* הָהּ *ah*, הֶאָח *euge*, & aliæ, quæ uſu facile diſcuntur.

CAP.

אוֹ *vel, aut.*, גַּם &, *etiam*, כִּי גַּם
etiamsi, אַף *quoque*.
אֲשֶׁר *quòd, quia, quum*.
יַעַן כִּי, יַעַן אֲשֶׁר, עֵקֶב אֲשֶׁר, יַעַן, עֵקֶב,
quia, eò quòd, propterea quòd.
בַּעֲבוּר & לְמַעַן *ut*, פֶּן & לְבִלְתִּי *ne*.
לָכֵן & עַל כֵּן *propterea, igitur*.
Præpositiones sunt,
אֶל *ad, in, secus, juxta, erga*.
עַל *supra, contra, erga, juxta, propter, apud, ante*. atque hæ duæ voculæ non raro confunduntur.
מִן & מִנִּי, לְמִן, מִנֵּי & interdum,
a, ab, e, ex, de, præ, pro, propter.
עִם *cum*, מֵעִם *a, ab*.
נֶגֶד & לְנֶגֶד *coram, ante*, נֹכַח & לְנֹכַח
è regione.
אַחַר & אַחֲרֵי *post*, עֵבֶר *cis*, מֵעֵבֶר
trans, הָלְאָה *ultra*, חוּץ *extra*, סָבִיב *circum*, תַּחַת *sub, pro*, אֵצֶל *juxta*, בְּלֹא
sine, בִּגְלַל, בַּעֲבוּר, בִּלְעֲדֵי & לְמַעַן
propter, בֵּין *inter*, בְּעַד *pro*, בִּפְנֵי &

 לִפְנֵי

בַּל, לֹא, בְּלִי, בִּלְתִּי *non*, quorum primum Nominibus, & omnibus Verbi temporibus jungitur: secundum & tertiū Præterito, & Futuro: quartum, Præterito & Participio.

אַיִן *non*, id est *nihil*, *nullus*, *nemo*, universaliter negat, cum Nominibus, & participijs.

אִם אַיִן *an non*, *si non*, *si minus*.

אַל *ne*, cum Futuro.

מַה, מַה־, & מָה *quam!* cum Adjectivis & Participijs.

Reliqua usu facile discuntur, ut אֵי & אַיֵּה *ubi?* שָׁם *ibi*, בָּזֶה *hîc*, מִזֶּה *hinc*, אֵי מִזֶּה *unde?* מָתַי *quando?* זֶה & עַתָּה *nunc*, אָז *tunc*, רַק *tantum*, &c.

Conjunctiones sunt

אִם, לוּ & אִלּוּ *si*, לוּלֵא *nisi*.

כִּי *si*, *sed*, *quia*, *fortaßis*, *nam*, *quòd*, *quamvis*.

כִּי אִם, אַךְ, & אֲבָל *sed*, *verum*, *verumtamen*.

conversivum, sæpe retrahit accentum, ut habes pag. 93. pro penultimæ radicalis Vocalibus Hhirec & Sjurec, exigit Tsere & Hholem; & inducit quiescentibus ה apocopen tertiæ radicalis.

לֶמָה *quare?* & לָמָּה idem : pro hoc tamẽ ante dictionem ab una literarum אהע inchoatam est לָמָּה.

Qualitatis Adverbia pleraque exprimuntur per Nomina, eaque Substantiva, prępositis literis כְּלְב, ut כִּמְעַט *sicut parum*, id est *ferè*, לְעוֹלָם *in seculum*, id est *perpetuò*, בֶּאֱמֶת *in veritate*, id est *verè*, *professò*: vel Adjectiva sola, ut טוֹב *bonus*, & *benè*. אַחַת *una*, & *semel*, שֵׁנִית *secundà*, & *secundò*, שְׁלִישִׁית *tertia*, & *tertiò*, עִבְרִית *Ebraicè*, עֲרָבִית *Arabicè*: & sic cætera numeralia, & gentilia conveniunt cum Fœmininis per ית terminatis.

hil ſignificante מו, ſeparatim etiam vocibus prçponi queant, hoc modo, לְמוֹ בְּמוֹ כְּמוֹ.

CAPVT II.

De Particula ſeparata.

PARTICVLÆ ſeparatæ ſunt quæ ſeparatim & per ſe ſubſiſtunt. Dividi autem poſſunt, more noſtro, in Adverbia, Conjunctiones, Præpoſitiones, & Interjectiones.

Adverbia ſunt inter alia,

יוֹתֵר *magis*, quod Adjectivis appoſitum cum מִן, format noſtros Comparativos.

מְאֹד *valde*, quod Adjectivis poſtpoſitum format ſuperlativos.

אַל *ne*, quod præpoſitum Futuro format præcepta negativa, uti dictum eſt, pag. 112. & tunc, ſicuti י con-

Porro hæ tres literæ כלב in quinque rebus conveniunt.

I. quod præpositæ Infinitivo, (ſicuti & מ) ſerviant formandis gerundijs, ut dictum fuit, pag. 112.

II. quod Adverbia qualitatis forment, ut כִּמְעַט *ſicuti parum*, id eſt *ferè*, לַשֶּׁקֶר *ad falſitatem*, id eſt *falsò*, בֶּאֱמֶת *in veritate*, id eſt *verè*.

III. quod præpoſitæ ה emphatico, id elidere ſoleant, acceptâ ejuſdem Vocali, ut לַשָּׁמַיִם *in cælum*, pro לְהַשָּׁמַיִם. בֶּהָרִים *in montibus*, pro בְּהֶהָרִים, כָּעֵץ *ſicuti arbor*, pro כְּהָעֵץ. raro ה manet, ut כְּהַיּוֹם *ut hodie*. כְּהֶחָכָם *ſicuti ſapiens*.

IV. quod ſæpe quoque elidant ה characteriſticum in Infinitivo Niphal & Hiphil, ut בִּכָּשֵׁל *in impingendo*, pro בְּהִכָּשֵׁל, לַשְׁמִיד *ad perdendum*, pro לְהַשְׁמִיד. V. quod adſcitâ particulâ expletivâ & nihil

hil

bum Substantivum, ut הוּא יִהְיֶה לְהָאשׁ *ipse erit caput.*

Inservit & specialiter Verborum constructioni, ut נָשַׁק לִי *osculatus est me.*

Redundat quoque interdum, ut לְשָׂרִים pro שָׂרִים *principes*: maximè cum Particulis, ut לְמִן pro מִן *a*, לְנֶגֶד pro נֶגֶד *coram*, לְאַחַר pro אַחַר *post.*

ב proprie significat *in*, & interdum quoque *ad, cum, pro, propter, contra, inter.* Est & jurandi particula *per*, ut בַּיהוָה *per Dominum.*

Præfigitur & Nominibus pretium, aut instrumentum denotantibus.

Inservit quoque specialiter Verborum constructioni, ut דָּבַק בִּי *adhæsit mihi.*

Servit & constitutioni quarundam Præpositionum, ut בִּגְלַל & בַּעֲבוּר *propter.* Porro

tuam *ſicuti, ſic*, ut כָּעָם כַּכֹּהֵן *ſicuti populus ſic ſacerdos.*

Inſervit & conjecturæ, cum Nominibus numeri, menſuræ, ponderis, aut temporis, & exprimitur per *circiter, fere, plus minus*, ut כְּאַרְבָּעִים *circiter quadraginta*, כְּאֵפָה *circiter modium*, כְּעֵת הַקָּצִיר *circa tempus meſſis.*

Extra collationem & conjecturam Nominibus præfixum valet *ſecundum, juxta*, ut כְּחַסְדְּךָ *ſecundum miſericordiam tuam.*

ל eſt nota Dativi Caſus, & interdum quoque Genitivi, atque Accuſativi, qua de re vide pag. 218.

Venit & loco Præpoſitionum *in, ad, de* (id eſt περὶ) *pro, propter, ſupra, contra, ſecundũ*, & *poſt*, de tempore.

Præponitur quoque eleganter Nominativo qui venit poſt Verbum

Præfigitur & eleganter primæ voci posterioris membri enuntiationis conditionatæ.

Vertit & Præteritum in Futurum, aut Imperativum ut habes p.110.quo casu accentum nō raro ex penultima ad ultimam detrudit, ut dictum est pag.88. & Futurum in Præteritum, ac tunc tria facit, 1. Accentum ex ultima ad penultimam sæpe retrahit, ut habes pagina 92. 12. Exigit pro mediæ radicalis Vocali Hhirec longo, Tsere, & pro Sjurec, Hholē. 111. Verbis quiescentibus Lamed He, inducit apocopē, de qua pòst.

Cum autem tempus aliquod in cōtrarium vertit, modo id solum facit, modo simul quoq; copulat.

כ est similitudinis nota, *sicut, instar*, ut כְּעֵץ *sicut arbor*. & geminatum significat similitudinem mutuam

præfiguntur Pronominibus זה & זאת, ut בזה *in hoc*, כזאת *ficuti hæc.*

Porro ו ante Sjeva fimplex, fuum Sjeva non in Hhirec, fed in Sjurec mutat, quod fpeciale eft, ut ודבר *& verbum*, non ודבר, præterquam in Verbis היה & חיה de quibus paullo ante. Quin & Sjurec habet pro Sjeva ante literas בומף, ut ומלך *& Rex.*

Habet & Pathah, fequente Daghes, cum Futuro præfixum id vertit in Præteritum, ut וימלך *& regnavit*: fed א repudians Daghes, id compenfat productione Vocalis brevis, ut ואמר *& dixi.*

Eft autem ו copulativa Conjunctio, *&*, *ac*, *atque*, *etiam*, &c. venit tamen & pro reliquis fere omnibus Conjunctionibus Latinis, maxime pro *aut*, *autem*, *fed*, *quod*, *nam*, *ideo*, *quia.*

Præfi-

quod legeretur WAADONAI. Sic in אָמוֹר *dicere*, semper fit contractio cum præfigitur ל, ut לֵאמֹר *dicendo*; non item cum reliquis literis.

In Verbis tamen הָיָה *fuit*, & חָיָה *vixit*, quia ob sequens י prima non repudiat Sjeva quiescens, ut dictum est pag. 76. pro ∴ redit simplex Sjeva, cum præponuntur hæ literæ, quarum Sjeva regulariter tunc in Hhirec mutatur, ut הֱיוֹת *esse*, לִהְיוֹת *ad existendum*, חֲיִיתֶם *vixistis* וִחְיִיתֶם *& vixistis*.

Cæterum hæ literæ certo quodam casu pro Sjeva habent ut plurimum Camets; ו quidem & ל cum immediatè eas sequitur accentus, maximè distinctivus, ut יוֹמָם וָלַיְלָה *die ac nocte*. תֹהוּ וָבֹהוּ *vacuum & inane*. לָבִין *ad intelligendum*, לָטֹהַר *ad munditiem*. כ vero & ב cum

præfi-

mutatur in Hhirec, iuxta Regulam N. ut בְּדָבָר *in verbo*, כִּדְבַר *secundum verbum*, *&c.* ante Sjeva autem compositum in Vocalem brevem ei cognatam, juxta Regulam O, ut וַאֲנִי *& ego*, בֶּאֱמֹר *in dicendo*, בָּאֳנִי *in navi*: quâ positâ, Sjeva compositum non raro in simplex redit; ut וִחְיֵה *& vive* pro וַחֲיֵה, וְעִירִים *& pulli* pro וַעֲיָרִים; vel cum eâ in unum contrahitur, juxta Regulam R. באלהים *in Deo*, pro באלהים, ואדני *& Dominus meus*, (Per Pathah, ut dictum est, pa. 72.) pro וַאֲדֹנִי. Estque ea contractio cum omnibus literis וְכָלָב perpetua in voce אלהים *Deus*, sed in אדון *Dominus*, tunc solum obtinet, cum ea habet Affixum singulare, at יְהוָה quod legitur ADONAI, semper contrahitur, unde scribitur ויהוה WADONAI, non וְיְהוָה

 quod

tem post Vocalem, ut הַמְכַסֶּה *num celans?*

He Emphaticum restringens est Particula, & Articuli loco venit; uti dictũ est pag.199. Nominibus Appellativis, & Adjectivis, sub quibus & Participia comprehenduntur, fere tantum inservit. Interdum tamen & Præteritis Verborum præfigitur: at tunc non restrictionis, sed relationis est nota, venitque loco Pronominis אֲשֶׁר, ut הִקְדִּישׁ *qui sanctificavit.*

Interrogativum est nota interrogationis directæ vel obliquæ, valetque *an? num? utrum? ne?* & omnibus vocibus præfigitur, ut הֲלָמַד *an didicit, disceret,* vel *didicisset?* הֲאִישׁ *an vir?* הֲלֹא *nonne?*

Literæ וְכָלֵב habent Sjeva, ut וְאָמַר *& dixit*, לְדָוִד *Davidi*, בְּדֶרֶךְ *in via*; quod ante alterum Sjeva simplex muta-

החדשים *calendæ*. Aſſumit & interdum etiam hoc Pathah poſt ſe Daghes, ut הַלְבֵן *num filio?* ſed id fere tantum fit in Servilibus כלב, quibus ה Emphaticum nunquam præponitur, ita ut nulla hinc oriri queat confuſio. Cum autem ſimpliciter Pathah habet, tunc ab ה Emphatico cujus Daghes è litera Sjevata abjectum eſt, aut è gutturali ſine compenſatione excluſum, diſcernitur ſenſu orationis, & eo etiam non raro, quod Emphaticũ Nominibus ferè tantum & Participiјs, nec ulli aliј Particulæ inſeparabili, Interrogativum autem omnibus vocibus & literis præponatur: quo accedit, quod eo caſu, ante Sjeva habeant interdum adſcriptum Metheg, Emphaticum quidem ante Vocalem, ut הַכְּבְסָה *celans*, Interrogativum au-

ה Duplex eſt Emphaticum & Interrogativum.

Emphaticum habet Pathah ſequente Daghes, quod excluſum ab indagheſſabili interdum compenſatur, interdum non compẽſatur, ut docetur pag. 64. Excidit & ſæpe Daghes ejus è litera Sjevata, maximè ſi non ſequatur Gutturalis. vide pag. 54.

Interrogativum habet Hatefpathah, ut הֲלֹא *an non?* ſed hoc duobus in locis mutatur in ſimplex Pathah, I. ante Sjeva, juxta regulam N. ut הַבְּרָכָה *num benedictio?* II. ante literam gutturalem, juxta regulam ד. ut הַעֵת *an tempus?* Sed pro Pathah (tum hoc, tum emphatico) Seghol eſt ante gutturalem habẽtem Camets, aut Hhatef camets, juxta Regulam ה. ut הֶהָיְתָה *an fuit?* הֶחָכָם *ſapiens,*

ghes, aut, hoc excluso, Tsere, ut מִמִּצְרַיִם *ex Aegypto*, מֵאֶרֶץ *ex terra*, מֵיהוָה *Meadonai, à Domino*: raro excluso Daghes Hhirec manet, ut מִרְדֹּף *à persequendo*. Sjevata quoque Daghes non raro abijcit, vt מִגְּבֻרָה *à potentia*, & tunc י Sjeva quoque perdit, iuxta Regula P, ut מִימִין *à dextera*. Significat idem quod Præpositio separata מִן *a, ab, e, ex, de, præ, propter*, &c.

שׁ habet Segol, raro Pathah sequente Daghes, quod Gutturalis abijcit, simpliciter quidem post Segol, vide pag. 65. sed productâ præcedente Vocali, si ea sit Pathah, juxta Reg. G. semel atque iterum simpliciter etiam habet Sjeva.

Significat idem quod אֲשֶׁר, ut שֶׁלֹּא *qui non, quòd non*, שַׁקַּמְתִּי *quæ surrexi*, שַׁאַתָּה *quis tu? Iud.* 6.17. שֶׁהֵם *quòd ipsi.*

LIBER QVARTVS, DE PARTICVLIS.

CAP. I.

De Servilibus משהוכלב.

PARTICVLÆ eæ ſunt orationis partes, quas Latini vocant indeclinabiles. & earum aliæ ſunt Conjunctæ, aliæ Separatæ.

Particulæ Conjunctæ ſunt literæ quædam quæ per ſe non ſubſiſtentes, alijs ſemper dictionibus præfiguntur, & comprehendũtur vocibus משה וְכָלֵב *Moſes & Caleb*, quarum conſiderandæ ſunt Vocales, & ſignificationes.

מ habet Hhirec ſequente Daghes,

מָה אֶעֱשֶׂה *quid faciam* ? Ante החע simplex Pathah , ut מַה הוּא *quid est* ? מַה־חֶפְצוֹ *quæ voluntas ejus?* nisi cametsatę sint, tunc enim manet Segol, ut מֶה־הָיָה *quid fuit?*

Demonstrativum est Singulare & Plurale.

Singularia sunt

hic, iste, ille, זֶה & לָזֶה Masc.
hic, hæc, &c. לָז Com.
hæc, ista, illa, זה זאת & לזו Fœm.

Pluralia.

hi, isti, illi, hæ, istæ, illæ, אֵלֶּה & אֵל

Pronomen Affixum est, quod alijs vocibus in fine affigitur,

Plurale.			Singulare.			
1	2	3	1	2	3	Pers.
	ם *vel* הֶם כֶם			ךָ	וֹ *vel* הוּ	M.
נוּ			י *vel* נִי			C.
	ן *vel* הֶן כֶן			ךְ	הָ *vel* הּ	F.

quorum הֶם, הֶן, כֶם, כֶן, gravia vocantur, reliqua levia.

Demonstrativum.

Personale est, singulare, & plurale.

Singularia sunt

ego אָנֹכִי & אֲנִי	*tu.* אַתָּה	*ille*	הוּא	}	M.
					C.
	tu. אַתְּ	*illa*	הִיא	}	F.

Pluralia sunt

nos נַחְנוּ & אֲנַחְנוּ	*vos* אַתֶּם	*illi*	הֵם	}	M.
					C.
	vos אַתֵּן	*illæ*	הֵן	}	F.

Relativum personæ & rei, omnis Generis & Numeri est אֲשֶׁר *qui, quæ, quod*, &c. item זוּ, & interdum quoque זֶה; nec non vocibus præfixa שׁ & ה, de quibus pòst.

Interrogativum personæ omnis Generis & Numeri est מִי *quis? quæ? qui? quæ?* &c. rei vero מָה *quis? quæ? quid? quod?* cujus Segol ante Maccaph mutatur in Pathah, inscripto Daghes literæ sequenti, ut מַה־זֶּה *quid hoc?* sed ante literas אה, cum, & sine Maccaph, est מָה per ָ, ut מָה־אֱנוֹשׁ *quid est homo?*

מה אעשה

& sic cæteri. Pro יה, id est decem & quinque, scribunt טו, id est novem & sex, ne Nomen proprium Dei יָה, quod contractum est ex יְהֹוָה videantur profanare, & pro לט, id est triginta & novem, scribunt טל, id est novem & triginta, mali ominis vitandi caussa, לָט enim maledictionem sonat, טַל vero rorem.

אֹ vel אֹ est *mille*. reliqui millenarij exprimi possunt per unitates alijs numeris præpositas, ut זמ״ב 7042.

CAPVT VIII.

De Pronomine.

VICE Nominis venit Pronomen, quod duplex est, Separatum, & Affixum.

Separatum est, quod per se subsistit, & est quadruplex, Personale, Relativum, Intertogativum, &

Vnitates.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א

Denarij.

90	80	70	60	50	40	30	20	10
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י

Centenarij.

700	600	500	400	300	200	100
ן	ם	ך	ת	ש	ר	ק
					900	800
					ץ	ף

Pro finalibus compositione etiam uti licet præcedentium centenariorum, hoc modo

900.	800.	700.	600.	500.
תתק	תת	תש	תר	תק

Reliqui numeri ex his componuntur, ut

19	18	17	16	15	14	13	12	11	
יט	יח	יז	יו	טו	יד	יג	יב	יא	
29	28	27	26	25	24	23	22	21	20
כט	כח	כז	כו	כה	כד	כג	כב	כא	כ

& sic

Ordinalia sunt.

Fœm.		*Masc.*	
ראשנה	*prima.*	ראשון	*primus.*
שנית	*secunda,*	שני	*secundus.*
שלישית	*tertia,*	שלישי	*tertius.*
רביעית	*quarta,*	רביעי	*quartus.*
חמשית	*quinta,*	חמשי	*quintus.*
ששית	*sexta,*	ששי	*sextus.*
שביעית	*septima,*	שביעי	*septimus.*
שמינית	*octava,*	שמיני	*octavus.*
תשיעית	*nona,*	תשיעי	*nonus.*
עשירית	*decima,*	עשירי	*decimus.*

Reliqua omnia ordinalia voce non differunt à cardinalibus.

Appendix de Literis Arithmeticis.

Pro literis Arithmeticis usurpant Iudæi vulgo literas Alphabeti, quod, adjunctis in fine literis finalibus, in tres distinguunt classes, quarum prima unitates, secunda denarios, tertia centenarios exprimit, hoc modo

Reliqua ex his componuntur, minori numero perpetuo præmisſo; idque ſine Coniunctione copulativa, uſque ad viginti, eſtque in Maſculinis עָשָׂר, & in Fœmininis עֶשְׂרֵה mutatis etiam quibuſdam Vocalibus, hoc modo

Fœm.		*Maſc.*		
	אַחַת		אַחַד	11
	שְׁתֵּים		שְׁנֵים	12
	שְׁלֹשׁ		שְׁלֹשָׁה	13
	אַרְבַּע		אַרְבָּעָה	14
עֶשְׂרֵה	חֲמֵשׁ	עָשָׂר	חֲמִשָּׁה	15
	שֵׁשׁ		שִׁשָּׁה	16
	שְׁבַע		שִׁבְעָה	17
	שְׁמֹנֶה		שְׁמֹנָה	18
	תְּשַׁע		תִּשְׁעָה	19

In reliquis accedit Conjunctio, abſque ulla mutatione, ut

	אַחַת		אֶחָד	21
וְעֶשְׂרִים	שְׁתַּיִם	וְעֶשְׂרִים	שְׁנַיִם	22
	שָׁלֹשׁ		שְׁלֹשָׁה	23

& ſic de cæteris. Ordi-

Nomina numeralia Duplicia ſunt, Cardinalia & Ordinalia.

Cardinalia ſunt.

Fœm.	*Maſc.*
אַחַת אֶחָד &	אֶחָד *unus.*
שְׁתַּיִם	שְׁנַיִם *duo.*
שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשָׁה *tres.*
אַרְבַּע	אַרְבָּעָה *quatuor.*
חָמֵשׁ	חֲמִשָּׁה *quinque.*
שֵׁשׁ	שִׁשָּׁה *ſex.*
שֶׁבַע	שִׁבְעָה *ſeptem.*
שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנָה *octo.*
תֵּשַׁע	תִּשְׁעָה *novem.*
עֶשֶׂר	עֲשָׂרָה *decem.*

תִּשְׁעִים 90.	עֶשְׂרִים 20.
מֵאָה 100.	שְׁלֹשִׁים 30.
מָאתַיִם 200.	אַרְבָּעִים 40.
אֶלֶף 1000.	חֲמִשִּׁים 50.
אַלְפַּיִם 2000.	שִׁשִּׁים 60.
רְבָבָה 10000	שִׁבְעִים 70.
רִבּוֹא idem.	שְׁמֹנִים 80.

Reli-

lutè positum Articulo caret, ut בָּא מֶלֶךְ *venit Rex.*

Emphaticus est cum Nomen absolutè positum Articulum ה initio habet, ut בָּא הַמֶּלֶךְ *venit ille Rex.*

Status constructus est quo Nomen ita in Oratione ponitur, ut Genitivum post se habeat, estque duplex; Regiminis, & Affixi.

Status Regiminis est cum Nomen post se regit Genitivum separatum, ut מֶלֶךְ אַשּׁוּר *Rex Assyriæ.*

Status Affixi est cum Nomen regit Genitivum Pronominis affixi, ut מַלְכּוֹ *Rex ejus.*

CAP. VII.

De Nominibus Numeralibus.

PAUCA hîc dicenda restant de Nominibus Numeralibus, & Pronominibus.

Nomi-

Nominativo inſerviat, cum Verbo ſcilicet Paſſivo; vel Ablativo, veniens pro præpoſitione *cum* vel *coram.* quod facile tunc apparet.

Vocativus, ex Imperativo adjuncto.

Ablativus ex præpoſitione eum Caſum apud Latinos regente, ut מִן *a, ab, e, ex, de,* בְּ *in* &c.

CAP. VI.

De Statu.

STATUS Nominis eſt poſitio ejus in Oratione, eſtque duplex Abſolutus & Conſtructus. Status abſolutus eſt quo Nomen abſolutè in oratione ponitur, id eſt, ita, ut non habeat poſt ſe Genitivum, eſtque duplex; Simplex, & Emphaticus.

Simplex, eſt cum Nomen abſolutê

hîc Declinatio, Nam Caſus terminatione diſtinctos, more Latinorum, & Græcorum, ignorant Ebræi. Cui autem Caſui Latino vox reſpondeat ipſa oratio docet.

Agnoſcitur enim Nominativus, à Verbo Perſonali addito.

Genitivus, è Subſtantivo præcedente.

Dativus, ex ל quod evidentiæ cauſa ei fere præfigitur: ſicuti & interdum Genitivo, & Accuſativo, quod tunc ſcitur ex Subſtantivo vel Verbo tranſitivo precedente.

Accuſativus, è Verbo tranſitivo, aut Præpoſitione eum Caſum apud Latinos regente, ut אל *ad.* aut denique ex peculiari nota, Voculä ſcilicet את־ quæ, majoris evidentiæ ergo, ei non raro præmittitur: licet ea ipſa interdum & Nomina-

3. Terminata ו, ut אָחוּ pratum.

4. Pauca alia, quæ uſus docebit.

Dualem Numerum ea ſolùm Nomina Subſtantiva formant, quæ ſignificant res naturâ, arte, aut cogitatione geminas, ut יָדַיִם *ambæ manus*, שְׁנָתַיִם *biennium*, מֹאזְנַיִם *bilanx*, ac quæ Naturâ, magna ex parte caret Plurali. quæ vero Arte, omnia carent Singulari & Plurali, id eſt, tantum ſunt Dualia, ut מִכְנָסַיִם *femoralia*, רֵחַיִם *mola*, & multo plura: quod & quibuſdam alijs accidit, ut מַיִם *aqua*, שָׁמַיִם *cælum*, צָהֳרַיִם *meridies*.

Sic quædam tantum ſunt Pluralia, ut ætatum nomina penultimam Vocalem ו habentia, ut נְעוּרִים *pueritia*, עֲלוּמִים *adoleſcentia*, בְּתוּלִים *virginitas*, זְקוּנִים *ſenectus*, & alia, quæ docebit uſus.

Atque hujuſmodi quidem eſt

nationibus traditam: sunt tamen & inter hæc quædam irregularia. Masculina quidem, ut

דָּרְבָן *stimulus*, דָּרְבֹנוֹת.
חֶשְׁבֹּן *ratio*, חֶשְׁבֹּנוֹת.
מֵסַב *circuitus*, מְסִבּוֹת.
רַתֹּק *catena*, רַתּוּקוֹת.
פֶּה *os, oris*, פִּים פֵּיוֹת & פִּיפִיּוֹת.
אַשְׁפֹּת *sterquilinium*, אַשְׁפַּתּוֹת.

Fœminina vero, ut

כֻּסֶּמֶת *spelta*, כֻּסְּמִים
פִּילֶגֶשׁ *pellex*, פִּילַגְשִׁים
יַעֲנָה *ulula*, יְעֵנִים

OBSERVATIO.

Cæterum à quolibet Singulari non formatur Duale & Plurale. multa enim neutrum formant, ut

1. Nomina propria.
2. Appellativa metallorum, liquorum, & similium homogeneorum, ut זָהָב *aurum*, יַיִן *vinum*, לֶחֶם *panis*, &c.

3. Termi-

Masculina quidem, ut

אָב *pater*, אָבוֹת.
זָנָב *cauda*, זְנָבוֹת.
מִזְבֵּחַ *altare*, מִזְבְּחוֹת.
שֵׁם *nomen*, שֵׁמוֹת.
זֶבַח *sacrificiũ*, זְבָחוֹת & זְבָחִים.
שָׂדֶה *ager*, שָׂדוֹת & שָׂדִים, &c.

Fœminina vero, ut

אֶבֶן *lapis*, אֲבָנִים.
תְּאֵנָה *ficus*, תְּאֵנִים.
שִׁבֹּלֶת *spica*, שִׁבֳּלִים.
כָּתֵף *humerus*, כְּתֵפִים & כְּתֵפוֹת.
אֵימָה *terror*, אֵימִים & אֵימוֹת.

Sic eorum quæ Communia sunt quædam alteram terminationem adſciſcunt, quædam, utramque, ut

דֶּרֶךְ *via*, דְּרָכִים.
אֶרֶץ *terra*, אֲרָצוֹת.
בֶּגֶד *vestis*, בְּגָדִים & בְּגָדוֹת.

in quibus omnibus Vocales mutantur juxta doctrinam in Decli-

שָׂפָה *labium* שְׂפָתוֹת.
קָשָׁה *dura*, קָשׁוֹת.
מָנֶה *pars* מְנָיוֹת & מְנָאוֹת.

V. Pauca præterea alia irregulariter mutantur, ut ſunt

אָחוֹת *ſoror*, אֲחָיוֹת.
חָמוֹת *ſocrus*, חֲמָיוֹת.
אֱמֶת *veritas*, אֲמִתּוֹת.
עֵידוּת *teſtimoniũ*, עֵידוֹת.
אָמָה *ancilla*, אֲמָהוֹת.
גַּיְא *vallis*, גֵּאָיוֹת & גֵּיאוֹת.

חוֹמָה *murus*, & לוּחַ *tabula*, Duale habent חוֹמֹתַיִם & לוּחֹתַיִם forma ex Plurali & Duali compoſitâ.

Permutatio Declinationum.

NOmina quædam alienæ ſunt declinationis,(Maſculina ſcilicet ſecundæ, & Fœminina primæ) quædam utriuſque: manente tamen plerumque in Plurali genere Singularis.

Maſcu-

regina, à מֶלֶךְ habet in Plurali non מַלְכּוֹת, ſed מְלָכוֹת, inſtar מְלָכִים.
II. Quæ in תֶ exeunt, penultimam Vocalem Segol in ־ mutant, ut עֲטֶרֶת *corona*, עֲטָרוֹת & Hholem interdum in Hhateph camets, ut כֻּתֹּנֶת *tunica*, כָּתְנוֹת.
III. Quæ in ת exeunt præcedente י quieſcente, dagheſſant י, poſt Hhirec, ut מַשְׂכִּית *fabricatio*, מַשְׂכִּיּוֹת: in quibus vero præcedit ו quieſcens, ea dagheſſant ו in י mutatum, ut מַלְכוּת *regnum*, מַלְכֻיּוֹת: pauca retinent ית. vel ות aſſumptâ terminatione Plurali, & fere Maſculinâ, ut חֲנִית *haſta*, חֲנִיתוֹת & חֲנִיתִים שְׁבוּת captivitas שְׁבוּתִים.
IV. Pauca in ה finita, & à Quieſcentibus Lamed He orta, mutant ה in ת, vel ו aut י mobile, mutatis Vocalibus, ut in Prima Declinatione, ut
 שָׂפָה

tione, (ה finali insuper, si quod adsit, in ת mutato,) ut שָׂפָה *labium*, שְׂפָתַיִם *duo labia*.

Idem fit in formatione Pluralis eorum quæ non terminantur הּ vel ת heemantico, ut חֶרֶב *ensis*, חֲרָבוֹת, אֵם *mater*, אִמּוֹת, קֶשֶׁת *arcus*, קְשָׁתוֹת, שֹׁקֶת *canalis*, שְׁקָתוֹת.

Quæ vero ה vel ת heemantico finiuntur, vix mutant Vocales, quia non crescit syllabarum numerus; excidunt enim eæ literæ cum præcedente Vocali, adveniente ות, ut

צְדָקָה *justitia*, צְדָקוֹת.
עֲטֶרֶת *corona*, עֲטָרוֹת.
חַטָּאת *peccatum*, חַטָּאוֹת

interdum enim etiam Vocales mutant: nam

I. quæ fiunt à Masculinis Segolatis formant Plurale, ut Masculina, solo ות loco ים. posito, ut מַלְכָּה

regina

ut צְבִי *caprea*, צְבָיִים & צְבָאִים.

IV. Monosyllaba quæ tertiam radicalem ה amiserunt, non mutantur, ut כְּלִי *vas* כֵּלִים. sed בֵּן *filius*, habet בָּנִים, & אָח *frater*, resoluto -, & excidente Daghès, אַחִים.

V. Pauca præterea alia tum Perfecta, tum Imperfecta irregulariter mutantur, ut sunt

אֱנוֹשׁ *homo*, אֲנָשִׁים.
לָבִיא *Leo*, לְבָאִים.
מָדוֹן *contētio*, מְדָנִים, מִדְיָנִים & מְדוֹנִים
מָשׁוֹט *remus*, מְשׁוֹטִים.
טָלֶה *agnus*, טְלָאִים.
עָצָב *idolum*. עֲצַבִּים.

Secunda Declinatio est Fœmininorum, & Duale quoque formar adjecto ַיִם, sed Plurale adjecto וֹת, ut יָד *manus*, Duale יָדַיִם Plur. יָדוֹת.

Ac in Dualis formatione Vocales mutantur, ut in prima Declina-

 tione

גמל camelus, גמלים.
ערום nudus, ערמים.
קרסל talus, קרסלים.

quæ vero Perfecta Pathah terminantur, ſimpliciter adſciſcunt Daghes, ut מעט paucus, מעטים.

III. Nomina in ה exeuntia, id amittunt adveniente ים., & Vocalem penultimam, quia non creſcit ſyllabarum numerus, retinēt, ut שׂדה ager, שׂדים, רעה amicus, רעים. Ita & quæ י. heemantico terminantur, ut נכרי alienus, נכרים: ſed quæ finiuntur Iod quieſcente radicali, id retinent, & movent impreſſo Daghes, ut עני afflictus, עניים שׁני ſecundus, שׁניים, אי insula, איים, צי nauis, ציים (pro quo tamen & צים occurrit) At monoſyllaba ſub prima Sjeva habentia, pro Hhirec ſumunt Camets, & י ſimpliciter movent, vel in א mutant,

לוֹג *sextarius*, לֻגִּים, צִיץ *flos*, צִצִּים.

II. Nomina Defectiva Ajin, mediam per Daghes in tertia compensant; Vocali primæ radicalis, aut manente, si brevis sit, vt עַם *populus*, עַמִּים, אַף *nasus*, אַפַּיִם *binasium*, id est *facies*. Attamen סַף *limen*, & מַס *tributũ*, mutant Pathah in Hhirec parvum habentque סִפִּים, מִסִּים (ut à פַּת *buccella*, צַד *latus*, גַּת *torcular*, est פִּתּוֹת, צִדּוֹת, גִּתּוֹת.) aut correptâ in Pathah, Hhirec parvum, aut Kibbuts, si sit Camets, Tsere, vel Hholem. juxta regulam A.

תָּם *integer*, תַּמִּים.
שֵׁן *dens*, שִׁנַּיִם.
עֹז *robur*, עֻזִּים.

Sic & ultimam daghessant, ac Vocalem longam antecedentem corripiunt Nomina quędam perfecta, ut

Anomalia Nominum Imperfectorum.

I. NOmina quæ mediam radicalem ו, vel etiam י movent, in Singulari, habent eam quiescentem in Plurali, ו in Hholem, & י in Tsere, ut מָוֶת *mors*, מוֹתִים. זַיִת *olea*, זֵיתִים. Sed בַּיִת *domus*, specialiter habet בָּתִּים: & חַיִל *exercitus*, עַיִר *pullus* & תַּיִשׁ *hircus*, movēt י per Camets, post Sjeva, ut תְּיָשִׁים, id quod & עַיִן facit in Plurali; non autem in Duali, ubi habet עֵינַיִם. Quæ vero eam habent quiescentem in Singulari, movent eam in Plurali per Camets, præmisso Sjeva, ut שׁוֹר *bos* שְׁוָרִים. pauca ו vel י in ־ mutant, ut יוֹם *dies*, יָמִים (at in Duali est יוֹמַיִם) ראשׁ *caput*, רָאשִׁים, עִיר *civitas*, עָרִים & עֲיָרִים: aut id retinent, ut דּוּר *lebes*, דּוּדִים; vel in brevem & Daghes resolvunt, ut

rali, ut קֹדֶשׁ *sanctitas*, קֳדָשִׁים. In non Segolatis Hholem manet, ut כּוֹכָב *stella*, כּוֹכָבִים, כּוֹרֵם *vinitor*, כּוֹרְמִים.

IV. Hholem ultimæ syllabæ mutatur in Hhateph-camets, si præcedat Daghes, ut צִפּוֹר *avis*, צִפֳּרִים; alias manet, ut גָּדוֹל *magnus*, גְּדֹלִים.

V. Segol ultimæ syllabæ in Duali in Sjeva mutatur, ut קֶרֶן *cornu* קַרְנַיִם (prius enim Sjeva mutatur in Hhirec vel Pathah, eo modo quo cum Affixis) raro in ֵ, ut קְרָנַיִם: sicuti semper in Plurali, ut בֶּגֶד *vestis*, בְּגָדִים, נַעַר *puer*, נְעָרִים, & ita quoque חֵטְא *peccatum*, נֵרְדְּ *nardus*, ac קֹשֶׁט veritas, in quibus Segol in Sjeva est mutatum. Numeralia autem etiam posterius Segol in Sjeva mutant, ut שֶׁבַע *septem*, שִׁבְעִים *septuaginta*.

Pathah vicarium) penultimæ syllabæ mutantur in Sjeva, ut

דָּבָר *verbum.*		דְּבָרִים
סֵפֶר *liber.*	*Plur.*	סְפָרִים
מֶלֶךְ *Rex.*		מְלָכִים
נַעַר *puer.*		נְעָרִים

רֶגֶל *pes,*	*Pl.*	רְגָלִים	*Du.*	רַגְלַיִם
בֶּרֶךְ *genu,*		בְּרָכִים		בִּרְכַּיִם

II. Camets ultimæ syllabæ manet, ut דְּבָרִים,דָּבָר: & sic quoque Tsere, cum præcedit ּ, ut זָקֵן *senex,* זְקֵנִים. alias mutatur in Sjeva, ut מַקֵּל *baculus,* מַקְלִים. raro manet.

III. Hholem penultimæ syllabæ, in segolatis (hoc est Segol aut Pathah vicario finitis) mutatur in Sjeva, ut בֹּשֶׂם *aroma*, בְּשָׂמִים, רֹמַח *hasta,* רְמָחִים: & pro Sjeva sub litera gutturali est Hhateph-camets, ut אֹהֶל *tabernaculum*, אֳהָלִים, quod & interdum accidit sub non gutturali,

Duale format adjecto יִם, ac Plurale adjecto ִים, (raro & Chaldaicè ִין ut מַלְכִין *reges*, rarius ִי, ut עַמִּי *populi*, aut ִי ut גּוֹבָי *locustæ*) accedente insuper ob syllabarum istud incrementum nonnulla mutatione Vocalium mutabilium, id est ָ, ֵ, ִ & ַ (seu Pathah vicarij) non habentium post se Daghes aut literam quiescentem explicitè aut implicitè, sed in ultima tantum & penultima syllaba (nam ante penultimam Vocalem, nulla fit mutatio, nisi forte ante eam in Sjeva mutatam, Sjeva alterum præcedens, initio dictionis mutandum sit in Vocalem brevem juxta regulam N.)

Analogia mutationis in Nominibus perfectis.

Camets, Tsere, & Segol (vel Pathah

Quæ י Heemantico terminantur, assumunt, modo simplex תָ; modo תְ, daghessato י, ut תַּחְתִּי *inferior*, Masc. תַּחְתִּית & תַּחְתִּיָּה *inferior*, Fœm.

Allevatio est Vocalium mutabilium mutatio, quæ cum ת non est alia quam dicta: cum תְ fit eodem modo quo post dicetur cum Affixo הּ fieri.

CAPUT V.

De Numero, & Declinatione.

NVMERVS hîc triplex est, Singularis, ut יוֹם *dies*, Dualis, ut יוֹמַיִם *biduum*, & Pluralis, ut יָמִים *dies plures*.

Declinatio est Nominis singularis in Duale vel Plurale mutatio. estque duplex, Prima, & Secunda.

Prima Masculinorum est, & Duale

& in Substantivis res sexuales denotantibus, ut מֶלֶךְ *Rex*, מַלְכָּה *Regina*. אִישׁ *vir*, אִשָּׁה *mulier*: quin & in aliis non raro, ad copiã sermonis, ut חֵלֶק *pars*, חֶלְקָה idem. חֲגוֹר *cingulum*, חֲגוֹרָה idem. שִׁיר *canticum*, שִׁירָה idem. Nomina tamen brutorum, etsi rex sexuales denotent, raro mouentur, ut סוּס *equus*, סוּסָה *equa*; sed sub una terminatione, & Genere, quod ex terminatione cognoscitur, utrumque sexum denotant, ut כֶּלֶב *canis*, mas, & fœmina.

Fit autem Formæ mutatio per adjectionem, & allevationem.

Adjectio est paragogica additio & ה, ut patuit in exemplis allatis: aut ת, præcedente accentu ad alterum Segol, in quod ultima dictionis Vocalis mutatur, ut מְדַבֵּר *loquutus*, Masc. מְדַבֶּרֶת *loquuta*.

Quæ

Masculina sunt Fœminina, ut עָשָׂר *decem*, Fœm. & sub terminatione Fœm. Masculina, ut עֲשָׂרָה *decem*, Masc. & à viginti ad centum, sub una terminatione generis utriusque, ut עֶשְׂרִים *viginti*, אַרְבָּעִים *quadraginta*, מֵאָה centum.

Porro Fœmininum genus in Adjectivis Substantivorum naturam induentibus hîc usurpatur pro neutro Latinorum, ut טוֹבָה *bona*, & *bonum*.

CAP. IV.

De Motione.

MOTIO est Nominis Masculini in Fœmininum, per certam formæ mutationem conversio.

Habetque locum in Adjectivis omnibus, ut טוֹב *bonus*, טוֹבָה *bona*, &

gionum, urbium, & ventorum, ut וַשְׁתִּי *Wasti*, אֵם *mater*, אֲרָם *Chaldæa*, בָּבֶל *Babel.* צָפוֹן *septentrio.* Item Nomina geminorum membrorum, ut כָּתֵף *humerus*, אֹזֶן *auris.* Sed יָד *manus*, רֶגֶל *pes*, עַיִן *oculus*, זְרוֹעַ *brachium*, & קֶרֶן *cornu*, Masculino etiam genere usurpantur.

Ex terminatione autem & specialiter, finita ה vel ת Heemantico, ut חָכְמָה *sapientia*, עֲטָרָה *corona*, עֶזְרַת *auxiliũ*, מַשְׂכִּית *fabricatio*, מַלְכוּת *regnum.*

Pauca litera radicali terminata præterea Fœminina sunt, ut אֶבֶן *lapis*, בְּאֵר *puteus*, כּוֹס *calix*, חֶרֶב *gladius*, קֶשֶׁת *arcus*, תֵּבֵל *orbis*, &c. Pauca utroque genere usurpantur, ut בֶּגֶד *vestis*, זָקָן *barba*, אֳנִי *navis*, אֶרֶץ *terra*, רוּחַ *spiritus*, נֶפֶשׁ *anima*, &c. Nomina autem numeralia à tribus ad decem sub terminatione

lum non admittunt, nisi forte per Ellipsin.

CAP. III.

De Genere.

GENVS hîc duplex est, Masculinum & Fœmininum.

Masculina sunt ex significatione, & generaliter, Nomina virorum, virilium officiorum, montium, fluuiorum, & mẽsium, ut אַבְרָהָם *Abrahã*, אָב *pater*, מוֹרִיָּה *Moria mons*, יַרְדֵּן *Iardanus fluuius*, נִיסָן *Martius*.

Ex terminatione autem, & specialiter quę terminantur litera radicali, aut ו vel נ heemantico, ut בָּרָק *fulgur*, חֻמָּשׁ *liber*, חֶשְׁבּוֹן *supputatio*.

Fœminina sunt ex significatione, & generaliter, Nomina mulierum, muliebrium officiorum, regio-

CAP. II.

De Qualitate.

QVALITATE Nomen aliud Substantivum est, idque proprium, ut דָּוִד *David*, vel Appellativum, ut מֶלֶךְ *Rex*; aliud Adjectivum, ut גָּדוֹל *magnus*. Ac proprium quidem suâ naturâ restrictum est: Appellativum autem & Adiectivum late patentia, & vaga; sed restringuntur præfixo Articulo (הַ, sequēte Daghes) qui valet ὁ ἡ τὸ, ut הַמֶּלֶךְ ὁ βασιλεὺς, הַגָּדוֹל ὁ μέγας & Substãtiva quoq; cõstructione, seu regimine Genitivi, tum separati, ut מֶלֶךְ אַשּׁוּר *Rex Assyriæ*, tum affixi, מַלְכּוֹ *Rex ejus*. Quodque restrictum semel est restringi amplius nequit. unde Propria, & constructa cum Genitivo Arti-

cantio, גָּפְרִית *sulphur*, אַשְׁפּוֹת *sterquilinium*, מַלְכוּת *regnum*.

Iod in principio, satis sæpe in Nominibus proprijs, ut יִצְחָק *Ishacus*, יַעֲקֹב *Iaacobus*, יְהוָֹה. DOMINVS. יוֹסֵף *Iosephus*, rarius in alijs, יַלְקוּט *pera*, יִצְהָר *oleum*: at in fine frequens est, & quiescit post Hhirec, ac format à Substantivis Adjectiva, ut חוֹפֶשׁ *libertas*, חָפְשִׁי *liber*, שֵׁשׁ *sex*, שִׁשִּׁי *sextus*, עֵבֶר *Eber*, עִבְרִי *Ebraicus* & *Ebræus*, כּוּשׁ *Aethiopia*, כּוּשִׁי *Aethiopicus* & *Aethiops*: nam quæ à proprijs derivantur, pro Substātivis gentilibus & patronymicis quoq; usurpātur. Sed observandū est adveniēte י, tolli literas serviles in fine, si quæ adsunt, ut à יְהוּדָה *Iehudas*, fit יְהוּדִי *Iudaicus*, & *Iudæus*, מִצְרַיִם *Aegypius*, מִצְרִי *Aegyptiacus*, & *Aegyptius*.

daghessant; aut terminata ה Heemantico, tertiæ inserunt, vel quiescentem habent, ut מִקְדָּשׁ, מְגִנָּה, מְלוּנָה

Tertium in ijs quę nõ daghesſãt mediam, ut מִשְׁמָר, מֶרְכָּבָה

Nun servit in principio, in Nominibus quibusdam proprijs, ut נִמְרֹד *Nimrod*, à מָרַד *rebellavit*, raro in alijs, ut נַפְתּוּל *lucta*; & in fine post Camets, Hholem, vel Sjurec, ut קָרְבָּן *oblatio*, אַחֲרוֹן *posterior*, אִישׁוֹן *pupilla*.

Thaw, initio dictionis rarius, cum Sjeva, Hhirec parvo, aut Pathah, ut תִּבְלוּל *suffusio*, תְּהִלָּה *laus*, תִּפְאֶרֶת *gloria*, תַּנְחוּמָה *consolatio*.

In fine sæpius: formatque Nomina Fœminina, post Vocalem brevem Segol, & omnes longas excepto Tsere, ut עֲטֶרֶת *corona*, קְטֹרֶת *suffitus*, תְּכֵלֶת *hiacinthus*, זִמְרַת

 can-

1. Poſſidet autem, ante Vocalem accẽtuatam, Camets, vel Tſere, ut מָאוֹר *luminare*, מָעוֹ *robur*; מֵסַב *circuitus*.

2. Ante Vocalem accentu carentem; Sjeva: ut מִקְדָּשׁ *ſanctuarium*, מְלוּנָה *tugurium*, מְגֻנָּה *operimentum*.

3. Ante Sjeva; Pathah, vel Hhirec parvum, interdum etiam Segol, aut Camets parvum, ut מַרְבֵּץ *cubile*, מִשְׁמָר *cuſtodia*, מֶרְכָּבָה *currus*, מָשְׁחִית *exitium*. Sed orta à Quieſcentibus Pe, habent pro ו Sjevato ו quieſcens poſt Hholem, vel Sjurec, ut מוֹשָׁב *ſedes*, מוּסָר *fundamẽtum*. raro י manet quieſcens, ut מֵישָׁר & מִישֹׁר *rectitudo*.

Primum accidit in ijs, quæ non terminata ה Heemantico, mediam radicalem aut abijciũnt, aut habent quieſcentem, ut מֵסַב, מָאוֹר.

Secundum in ijs, quæ mediam daghes-

Aleph rarum eſt, habetque Pathah aut Segol, ſequente Sjeva, ut אֶזְרָח *civis*, à זָרַח *ortus fuit*, אַרְבֶּה *locuſta*, à רָבָה *multus fuit*.

Mem in fine rarum eſt, formatque Aduerbia, ut אָמְנָם *certe*, ab אָמַן *credidit*. In principio longe frequentiſſimum, formatque ut plurimum Verbalia ſignificantia, vel actionem ipſam, ut מִרְמָס *conculcatio*, à רָמַס *conculcavit*. מַחְלֹקֶת *diſtributio* à חָלַק *diſtribuit*.

Vel actionis Effectum, Locum, aut Inſtrumentum,

Effectum, ut מִבְחָר *electum*, à בָּחַר *elegit*. מִזְמוֹר *pſalmus*, à זָמַר *pſallit*.

Locum, ut מִשְׁכָּן *habitaculum*, à שָׁכַן *habitavit*, מְבַשְּׁלָה *coquina*, à בָּשַׁל *coxit*.

Inſtrumentum, ut מַפְתֵּחַ *clavis*, à פָּתַח *aperuit*, מִשְׁעָן & מִשְׁעֶנֶת *ſcipio*, à נִשְׁעַן *innixus eſt*.

 Poſſi-

Vtrumq; vel Perfectũ est, in quo scilicet omnes radicales compareant, & moventur, ut in exemplis allatis, vel Imperfectum, cujus aliqua radicalis excidit, aut quiescit.

Excidit : ut שִׂיא *nubes*, & מַשָּׂא *onus*, à נָשָׂא *tulit*, רֹן & רִנָּה *cantus*, à רָנַן *cantavit*, גֵּר *peregrinus*, גֵּרוּת *peregrinatio*, à גּוּר *peregrinari*, בֵּן *filius*, à בָּנָה *ædificavit*.

Quiescit : ut עִיר *civitas*, מוּם *macula*, בִּינָה & תְּבוּנָה *intelligentia*, à בּוּן *intelligere*. שָׂדֶה ager. פֶּלֶא *mirum*, פְּרִי *fructus* à פָּרָה, שְׁבוּת *captivitas*, à שָׁבָה.

Servit autem in formatione Nominum ex literis הָאֵמַנְתִּי, ה in fine tantum vocis; א in principio tantum, & reliquæ utrobique.

Ac He quidem frequentis est usus, & quiescit post Camets cum accentu, ac format Fœminina, ut חָכְמָה *sapientia*, à חָכַם *sapuit*.

Aleph

LIBER TERTIVS.

DE NOMINE.

IN Nomine conſideranda ſunt ſeptem, Forma, Qualitas, Genus, Motio, Numerus, Declinatio, & Status.

CAPVT I.

De Forma.

FORMÂ Nomen aliud purum eſt, aliud Heemanticum.

Purum eſt in quo nullæ ſunt literæ præter radicales, ut מֶלֶךְ *Rex*, גדול *magnus*.

Heemanticum eſt in quo ad radicales una vel plures ex ſervilibus cõprehenſis voce הָאֱמַנְתִּי aſſumptæ ſunt, ut מַלְכָּה *Regina*, גְּדוֹלָה *magna*, מַמְלָכָה vel מַמְלֶכֶת *regnum*.

Defectiva simul & quiescentia sunt quæ primam radicalem habent נ, & ultimum א vel ה, ut נָשָׂא *tulit*, נָקָה *mundus fuit*, quæ conjugantur, ut Quiescentia Lamed; primâ insuper radicali cum Sjeva quiescens habet, per Daghes insertâ secũdæ, ut fit in Defectivis Pe Nun, ut הִשִּׂיא, יִשָּׂא, הִקָּה, יְקָּה, & sic cætera. נָשָׂא tamen, in Infinitivo non solum habet נְשֹׂא ac שְׂאֵת, sed & שֵׂאת ac שְׂאֵת, pro נְשֹׂא, vide Regulam י. & in Imperativo שָׂא, & נְשָׂא, שְׂאוּ, נִשְׂאוּ, &c.

Quatuor habentia mediam vel primam quiescentem terminãtur ן vel ת, & eatenus quoque sunt defectiva Lamed, sed quæ imperfectio exigui momenti est.

יָאַת *consensit*, בִּין *intellexit*.
יָשֵׁן *dormivit*, מֵת *mortuus est*.

Hactenus de Verbo.

LIBER

יָגָה *mœſtus fuit.* יָעָה *amovit.*
יָרָה *jecit.* יָפָה *pulcher fuit.*
יָגָה *prædatus eſt.* יָרָה *docuit.* ut

Fut. Imp. Infin. Ben. Præt.
יָגָה יוֹגֶה יְגֹה יְגֹה יֶיגֶּה *Kal.*
נוֹגָה נוֹגֶה הִוָּגֹה הִוָּגֵה יִוָּגֶה *Niphal.*
הוֹגָה מוֹגֶה הוֹגֵה הוֹגֵה יוֹגֶה *Hiphil.*
הוּגָה מוּגֶה הוּגֵה הוּגֵה יוּגֶה *Hophal.*

Secundam & tertiam quieſcentes habent tria, בּוֹא *venire*, נוֹא *moveri*, & קוֹא *vomere*, quæ Conjugantur, ut בָּן, niſi quod א pro Pathah ubique ante ſe habeat ּ, ut in מָצָא, & ante נָה adſciſcat poſt ſe י quieſcens in Segol, ut

&c. בָּא בָּאָה בָּאתָ בָּאת בָּאתִי *Præt.*
בָּא בָּאָה בָּאִים בָּאוֹת *Ben.*
בּוֹא *Inf.*
בּוֹא בּוֹאִי בּוֹאוּ בּוֹאֶינָה *Imp.*
&c. יָבוֹא תָּבוֹא תָּבוֹא תָּבוֹאִי *Fut.*

Fut. Imp. Inf. Ben. Præt.
&c. הֵבִיא מֵבִיא הָבֵא הָבֵא יָבִיא *Hiph.*

Defe-

I. Prima א & ultima ה, quæ conjugantur, ut אָבַר & גָּלָה suntque duo אָבָה *voluit* & אָפָה *pinsuit*, ut

Fut.	*Imp.*	*Inf.*	*Ben.*	*Præt.*
יֹאבֶה	אָבֹה	אֱבֵה	אוֹבֶה	אָבָה

II. Prima י & ultima א, quæ conjugantur ut יָבֵשׁ & מָצָא qualia sunt duo quoque יָצָא *exijt*, & יָרֵא *timuit*.

Fut.	*Imp.*	*Inf.*	*Ben.*	*Præt.*	
יִירָא	יְרָא	יְרֹא	יוֹרֵא	יָרֵא	*Kal.*
יוֹרִיא	הוֹרֵא	הוֹרֵא	מוֹרִיא	הוֹרִיא	*Hiph.*

יָצָא tamen in Infinitivo, Imperativo, & Futuro Kal quoad Iod imitatur יָשַׁב, habetque

צֵאת & יְצֹא *Infin.*

צֶאנָה & צְאֶנָה צְאוּ צְאִי צֵא *Imp.*

&c. תֵּצְאִי תֵּצֵא תֵּצֵא יֵצֵא *Fut.*

Et יָרֵא in Imperativo plur. Masc. habet יִרְאוּ cum א otioso, ut differat a יִרְאוּ *videbunt*.

III. Prima י & ultima ה quę conjugantur, ut יָבֵשׁ & גָּלָה suntque sex

Dupliciter Defectiva sunt, quæ primam radicalem habent נ; & ultimam נ quoque, vel ת: ut נגן *tetigit*, נשׁת *perijt*. hæc primam radicalem, cum Sjevatur, abijciunt, & in sequente per Daghes compensant, sicuti Defectiva Pe נ simpliciter; ultimâ quoque radicali in Daghes abeunte, cum sequitur נ vel ת, sicut Defectiva Lamed, ut נגנו, נשׁת. Verbum tamē נתן *dedit* posterius etiam Nun in Preterito abijcit sequente ת, ut נתתי, נתת pro נתנתי, נתנת. & in Infinitivo non solum habet נתן, sed & תת (pro תנת) ut in Imperativo, תן. & in Futuro יתן, תתן &c. per ׳.

Dupliciter quiescentia, habent vel primam & ultimam quiescentes, vel secundam & tertiam.

Quæ primam & ultimam habent quiescentes sunt triplicia.

I. Prima

frequenter inter se permutātur, & mutuas imperfectiones sequuntur: dum videlicet, א in ה, vel ה in א mutatur: aut dum ipsæ manentes, non in sua, sed alterius Vocali quiescunt: aut א denique instar ה in י mutatur; vel accedēte Vocali, excidit: vel ה, instar א ante Vocalē manet, sed in י mutatū, quod eo casu pro Sjeva ante se, interdū sumit Camets, ut חָסְיוּ sperarunt נָטְיוּ declinarunt. Psal. 73.

CAP. VIII.

De Verbis Compositis.

VERBA quædam duplicem imperfectionem habent, (quę & Cōposita propterea vocantur) & simpliciter Imperfectorū ratione per omnia sequuntur; suntque

vel { Dupliciter Defectiva.
Dupliciter Quiescentia.
Defectiva simul & quiescētia. }

Dupli-

&c. מִתְגַּלִּים מִתְגַּלָּה מִתְגַּלֶּה *Ben.*

הִתְגַּלּוֹת vel הִתְגַּלֹּה *Inf.*

הִתְגַּלֵּינָה הִתְגַּלּוּ הִתְגַּלִּי הִתְגַּלֵּה *Imp.*

&c. תִּתְגַּלִּי תִּתְגַּלֶּה תִתְגַּלֶּה יִתְגַּלֶּה *Fut.*

Cæterum quatuor Verba ה finita regulariter conjugantur, & ה ubique movent, quod propterea in fine Mappicatur, scilicet

גָּבַהּ *excelluit.* נָגַהּ *splenduit.*

כָּמַהּ *concupivit.* תָּמַהּ *admiratus fuit.* ut

&c. גָּבַהְתְּ גָּבַהְתָּ גָּבְהָה גָּבַהּ *Præt.*

Fut. Imp. Inf. Paül. Ben.

&c. יִגְבַּהּ גְּבַהּ גְּבַהּ גָּבוּהַּ גּוֹבֵהַּ

& sic quoque הִתְמַהְמַהּ *moratus est*, quod fit à מָהַהּ iteratâ primâ; ut iteratâ tertiâ ה, & priori loco mutatâ in ו, à שָׁחָה fit הִשְׁתַּחֲוָה *se incurvavit*, quod conjugatur ut הִתְגַּלָּה

Atque hactenus de Quiescentibus Lamed א & Lamed ה: quæ

frequen-

PVAL.

Pr. גֻּלֶּה גֻּלְּתָה גֻּלֵּיתָ vel גֻּלֵּית &c.

Ben. גֻּלֶּה גֻּלָּה גֻּלִּים גֻּלּוֹת

Inf. גֻּלֹּה vel גֻּלּוֹת

Fut. יְגֻלֶּה תְּגֻלֶּה תְּגֻלֶּה תְּגֻלִּי &c.

HIPHIL.

Pr. הִגְלָה הִגְלְתָה הִגְלִיתָ vel הִגְלֵיתָ

Ben. מַגְלֶה מַגְלָה מַגְלִים מַגְלוֹת

Inf. הַגְלֵה vel הַגְלוֹת

Imp. הַגְלֵה הַגְלִי הַגְלוּ הַגְלֶינָה

Fut. יַגְלֶה תַּגְלֶה תַּגְלֶה תַּגְלִי &c.

HOPHAL.

Pr. הָגְלָה הָגְלְתָה הָגְלֵיתָ הָגְלֵית &c.

Ben. מָגְלֶה מָגְלָה מָגְלִים מָגְלוֹת

Inf. הָגְלֹה vel הָגְלוֹת

Fut. יָגְלֶה תָּגְלֶה תָּגְלֶה תָּגְלִי &c.

HITHPAEL.

Pr. הִתְגַּלָּה הִתְגַּלְּתָה הִתְגַּלִּיתָ vel הִתְגַּלֵּיתָ

Ben.

terdum quoque per י flectitur, גּוֹלִי גּוֹלִיָה גּוֹלִיִּים גּוֹלִיּוֹת.

Cæterarum Cōjugationum eadem eſt ratio; habent enim finem uti Kal, & initium uti Verbum perfectum.

NIPHAL.

Pr. נִגְלָה נִגְלְתָה נִגְלֵיתָ vel נִגְלֵיתָ &c.

Ben. נִגְלֶה נִגְלָה נִגְלִים &c.

Inf. הִגָּלֵה vel הִגָּלוֹת

Imp. הִגָּלֵה הִגָּלִי, הִגָּלוּ, הִגָּלֶינָה

Fut. יִגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלִי &c.

PIËL.

Pr. גִּלָּה גִּלְּתָה גִּלִּיתָ vel גִּלֵּיתָ &c.

Ben. מְגַלֶּה מְגַלָּה מְגַלִּים &c.

Pa. מְגֻלֶּה מְגֻלָּה מְגֻלִּים &c.

Inf. גַּלֵּה vel גַּלּוֹת

Imp. גַּלֵּה גַּלִּי גַּלּוּ גַּלֶּינָה

Fut. יְגַלֶּה תְּגַלֶּה תְּגַלָּה תְּגַלִּי &c.

PVAL.

PAVL.

Masc.	גָּלוּי	גְּלוּיִים
Fœm.	גְּלוּיָה	גְּלוּיוֹת

INFINITIVUS גָּלֹה vel גְּלוֹת.

IMPERATIVUS.

Masc.	גְּלֵה	גְּלוּ
Fœm.	גְּלִי	גְּלֶינָה

FVTVRVM.

Sing.	יִגְלֶה	תִּגְלֶה	אֶגְלֶה
	תִּגְלֶה	תִּגְלִי	
Plur.	יִגְלוּ	תִּגְלוּ	נִגְלֶה
	תִּגְלֶינָה	תִּגְלֶינָה	

De Præterito.

גָּלָה accentu differt à בָּנָה fœminino quiescentis Ajin, ut בָּנוּ à גָּלוּ

De utroque Participio.

In Paül ה in י mutatur, & regulariter mouetur: & sic Benoni inter-

gulari fœminina, ubi manet in ה mutatum; aut si excidat, mutatur ה fœmininum accedens in ת, ut vox à Masculina differat, sic à גָּלָה *detexit* fit גָּלְתָה & גָּלָת.

Tertia, in eo; quod Infinitivus absolutus ה interdum in ו mutet, ut dicatur גָּלוֹ pro גָּלֹה; id quod constructus facit semper, assumpto insuper ת, ut גְּלוֹת. Itaque hujusmodi est

Conjugatio Kal.

PRÆTERITVM.

Sing.	גָּלָה	גָּלִיתָ	גָּלִיתִי
	גָּלְתָה	גָּלִית	
Plur.	גָּלוּ	גְּלִיתֶם	גָּלִינוּ
		גְּלִיתֶן	

BENONI.

Masc.	גּוֹלֶה	גּוֹלִים
Fœm.	גּוֹלָה	גּוֹלוֹת

In fine enim manens, exigit in omnibus Cōiugationibus ante se.

in	Præterito,	Camets.
	Participio,	Segol.
	Infinitivo,	Hholem.
	Imperativo,	Tsere.
	Futuro,	Segol.

In medio autem in Iod conversa, cupit ante se Hhirec, Tsere, vel Seghol.

Hhirec in Præterito Kal.

Tsere in Præteritis extra Kal: in quibus tamen & Hhirec est, maxime in Activis.

Segol ante נה Imperativi & Futuri.

Atque hæc prima est & potissima horum Verborum anomalia.

Secunda in eo consistit, quod adveniente Vocali, ה excidat, & præcedenti literæ eam relinquat; præterquā in Præteriti tertia Singula-

HOPHAL.

Pr. הֻמְצָא הֻמְצְאָה הֻמְצֵאתָ &c.
Ben. מֻמְצָא מֻמְצְאָה &c.
Inf. הֻמְצֵא
Fut. יֻמְצָא תֻמְצָא &c.

HITHPAËL.

Pr. הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאָה הִתְמַצֵּאתָ &c.
Ben. מִתְמַצֵּא מִתְמַצְּאָה vel מִתְמַצֵּאת &c.
Inf. הִתְמַצֵּא
Imp. הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאִי , וְ , הִתְמַצֶּאנָה
Fut. יִתְמַצֵּא תִּתְמַצֵּא &c.

De Quiescente Lamed He.

Quiescens Lamed He est cujus ultima radicalis est He: nam hæc Vocali propriâ destituta, ubique quiescit, immutata quidem in fine vocis, at in Iod cōversa in medio; utrobique post certas Vocales.

PIËL.

Pr. מִצֵּא מִצְּאָה מִצֵּאתָ מִצֵּאת &c.

Ben. מְמַצֵּא מְמַצְּאָה vel מְמַצֵּאת &c.

Paul. מְמֻצָּא מְמֻצָּאָה &c.

Inf. מַצֵּא

Imp. מַצֵּא מַצְּאִי , וּ , מַצֶּאנָה

Fut. יְמַצֵּא תְּמַצֵּא תְּמַצֵּא תְּמַצְּאִי &c.

PVAL.

Pr. מֻצָּא מֻצְּאָה מֻצֵּאתָ מֻצֵּאת &c.

Ben. מֻצָּא מֻצָּאָה מֻצָּאִים &c.

Inf. מֻצָּא

Fut. יְמֻצָּא תְּמֻצָּא תְּמֻצָּא תְּמֻצְּאִי &c.

HIPHIL.

Pr. הִמְצִיא הִמְצִיאָה הִמְצֵאתָ &c.

Ben. מַמְצִיא מַמְצִיאָה vel מַמְצֵאת &c.

Inf. הַמְצֵא vel הַמְצִיא

Imp. הַמְצֵא הַמְצִיאִי , וּ ,הַמְצֶאנָה &c.

Fut. יַמְצִיא תַּמְצִיא תַּמְצִיא &c.

HO-

De Infinitivo, Imperativo, & Futuro.

Infinitivus per Hholem terminatur, & Constructus interdum assumit ה paragogicum, ut מְצֹאת, quod in reliquis etiam Conjugationibus contingit, א ubique quiescẽte in Hholẽ, ut הִמָּצֵאת, מְצֹאת &c. Imperativus autem & Futurum Pathah requirunt, quia א est gutturalis, pro Pathah tamen venit Camets, ut ante generaliter est dictum.

Et sic in reliquis Conjugationibus generalis anomaliæ ratio tantum est observanda, ut in

NIPHAL.

Pr. נִמְצָא נִמְצְאָה נִמְצֵאת נִמְצֵאת &c.

Ben. נִמְצָא נִמְצָאָה vel נִמְצֵאת &c.

Inf. הִמָּצֵא

Imp. הִמָּצֵא הִמָּצְאִי , ו , הִמָּצֶאנָה.

Fut. יִמָּצֵא תִּמָּצֵא תִּמָּצֵא תִּמָּצְאִי &c.

Conjugatio Kal.

מָצָא מָצָאתָ מָצָאתִי &c. / מָצְאָה מָצָאת	*Præt.*
מוֹצֵא / מוֹצְאָה vel מוֹצֵאת | מוֹצְאִים / מוֹצְאוֹת	*Benoni.*
מָצוּא מְצוּאִים / מְצוּאָה מְצוּאוֹת	*Paül.*
מְצֹא vel מְצֹא.	*Infin.*
מְצָא / מִצְאִי | מִצְאוּ / מְצֶאנָה	*Imp.*
יִמְצָא תִּמְצָא אֶמְצָא &c. / תִּמְצָא תִּמְצְאִי	*Fut.*

De Præterito.

Quinque hîc terminantur per Tsere, quod in secundis & primis personis retinent, מָלֵא *plenus fuit*, טָמֵא *immundus fuit*, צָמֵא *sitivit*. יָרֵא *timuit*. שָׂנֵא *odit*. ut

מָלֵא מָלְאָה מָלֵאתָ מָלֵאתִי &c.

De

Quiefcens Lamed Aleph, & Quiefcens Lamed He.

Quiefcens Lamed Aleph eft, cuius ultima radicalis eft א: nam hæc Vocali propriâ deftituta ubique quiefcit, fed nunquam poft Pathah, pro quo propterea regulariter ponendo, ante eam venit Camets, Tfere, vel Segol. Camets quidem in fine ubique, fed in medio tãtum in Præterito Kal. Tfere vero in medio Prçteritorum omnium extra Kal. Segol autem ante נה Imperativi & Futuri, ubi aliam Vocalem ante fe non patitur. Atque in his, omnis horum Verborum Anomalia confiftit: hoc uno tãtum addito, quod א in Participio Fœm. per geminum Segol efferenda quiefcat poft Tfere, iuxta Regulãm ז. Paradigma eft, מָצָא *invenit*, quod fic flectitur.

voce Daghes ſequitur; in Quieſcentibus media quieſcit, expreſſa, vel ſubintellecta. quæ affinitas cauſa eſt cur interdum hęc Verba confundantur, & Quieſcentia conjugentur ut Defectiva, & contra, Defectiva ut Quieſcentia.

Sed & quædam habentia mediam ו analogiam perfectorum ſequuntur, ſcilicet

גָּוַע *exſpiravit.* עִוֵּר *excæcavit.*
שִׁוַּע *clamavit.* עִוֵּת *pervertit.*

Sic quæ ultimam ה habent, & mediam ו, hujus ratione Imperfecta non ſunt, ut דָּוָה *infirmus fuit.*

CAP. VII.

De Verbo quieſcente Lamed.

VERBUM Quieſcens Lamed eſt cujus tertia radicalis quieſcit: eſtque duplex, Quie-

INFINITIVUS הוּבַן

FUTURUM.

1	2	3	Perſ.	
אוּבַן	תּוּבַן	יוּבַן	Sing.	Maſc. Com.
	תּוּבְנִי	תּוּבַן		Fœm.
נוּבַן	תּוּבְנוּ	יוּבְנוּ	Plur.	Maſc. Com.
	תּוּבַנְּנָה	תּוּבַנְּנָה		Fœm.

Formatio Temporum.

Sjurec literarum ſervilium, naſcitur ut in Defectivis Ajin, ut הוּבַן ſit pro הֻבַן vel הֻבּוּן &c.

Atque hęc quidem de Quieſcétibus Ajin: ex quibus ſatis patet, ea magnam habere affinitatem cum Defectivis Ajin: nam in Vocalibus ſervilium initialium per omnia conveniunt, & media radicalis utrobique abjecta, Vocalem ſuam dat præcedenti, poſt quam in Defectivis, creſcente voce

men in Participio est Tsere, sicuti in Futuro interdum Pathah & Daghes, ut in Defectivis. Hhirec autem longum secundæ radicalis mutatur sequente Sjeva ut in Perfectis, In Præterito tamen non raro manet, inserto pro Sjeva Hholem, sicut in Niphal, & Defectivis, ut dicatur, הֲבִינוֹתִי , הֲבִינוֹתָ &c. pro ִי. autem interdum est ָ ac pro hoc ֲ, ut in Perfectis.

Conjugatio Hophal.

PRÆTERITUM.

Masc.	*Sing.*	הוּבַן	הוּבַנְתָּ	הוּבַנְתִּי
Com.				
Fœm.		הוּבְנָה	הוּבַנְתְּ	
Masc.	*Plur.*		הוּבַנְתֶּם	
Com.		הוּבְנוּ		הוּבַנּוּ
Fœm.			הוּבַנְתֶּן	

BENONI.

Masc.	מוּבָן	מוּבָנִים
Fœm.	מוּבָנָה	מוּבָנוֹת

INFIN.

INFINITIVUS הָבִין vel הָבֵן.

IMPERATIVVS.

Plur.	Sing.	
הָבִינוּ	הָבֵן	Masc.
הֲבֵנָּה	הָבִינִי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תָּבִין	יָבִין	Sing.	Masc.
אָבִין				Com.
	תָּבִינִי	תָּבִין		Fœm.
	תָּבִינוּ	יָבִינוּ	Plur.	Masc.
נָבִין				Com.
	תְּבִנֶּנָה	תְּבִנֶּנָה		Fœm.

Formatio Temporum.

Vocalis mediæ radicalis retrocedit ad primam, ante quam Vocalis brevis ſub litera ſervili, propter amiſſionem Sjevæ ſequentis, mutatur in longam, juxta Reg. I, Hhirec parvum in Tſere, & Pathah in Camets; pro Pathah tamen

Ajin, cum quibus tunc conveniunt. Quatuor tamen in Piel daghesſant ו in Iod mutatum, ſcilicet

דָּר *habitavit,* טֹב *bonus fuit.*
חָב *debuit,* קָם *ſurrexit.*

habentque דַּיֵּר, חַיֵּב, טַיֵּב, & קַיֵּם. quod & alijs interdum in Hithpaël contingit.

Conjugatio Hiphil.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perſ.	
	הֲבִנוֹתָ	הֵבִין	*Sing.*	Maſc.
הֲבִנוֹתִי				Com.
	הֲבִנוֹת	הֵבִינָה		Fœm.
	הֲבִנוֹתֶם		*Plur.*	Maſc.
הֲבִנוֹנוּ		הֵבִינוּ		Com.
	הֲבִנוֹתֶן			Fœm.

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
מְבִינִים	מֵבִין	Maſc.
מְבִינוֹת	מְבִינָה	Fœm.

INFIN-

jugatione est Hholem, in quo media radicalis quiescit, unde & immutabile est, nec subjectum Canoni primo, juxta exceptionē Regulæ C. in Præterito tamen, ubi, ut in Defectivis Ajin, ante terminationes primæ & secundæ personæ pro Sjeva sumitur Hholem, in Sjurec plerumque convertitur, ne duo Hholem concurrant. Nun Characteristicum hic quoque pro Tsere habet Camets, quod corripitur in Sjeva descēdente accentu. in cæteris Temporibus serviles initio habent regulare Hhirec, estque הִכּוֹן pro הִכּוֹן &c.

De Piël, Pual, & Hithpaël.

In hisce Conjugationibus eo modo formata Verba quo supra dictum est, regulariter flectuntur, haud aliter ac Defectiva Ajin,

BENONI.

Plur.	Sing.	
נְבוֹנִים	נָבוֹן	Masc.
נְבוֹנוֹת	נְבוֹנָה vel נְבֹנֶת	Fœm.

INFINITIVUS. הִכּוֹן.

IMPERATIVUS.

Plur.	Sing.	
2	2	
הִבּוֹנוּ	הִבּוֹן	Masc.
הִבֹּנְנָה	הִבּוֹנִי	Com.

FVTVRVM.

1	2	3	Pers.	
אֶבּוֹן	תִּבּוֹן	יִבּוֹן	Sing.	Masc.
	תִּבּוֹנִי	תִּבּוֹן		Com. / Fœm.
נִבּוֹן	תִּבּוֹנוּ	יִבּוֹנוּ	Plur.	Masc. / Com.
	תִּבֹּנְנָה	תִּבֹּנְנָה		Fœm.

Formatio temporum.

Vltima Vocalis in tota hac Con-

juga-

De reliquis temporibus.

Infinitivus absolutus est per Hholem בּוֹן pro בּוּן ; constructus fere per Sjurec, uti & Imperativus ac Futurū: sed ante נָה ob sequens Sjeva est Hholem, juxta regulam E; aut ut ו manere possit, pro Sjeva in Futuro inseritur ֶי, juxta eandem regulam, diciturque תְּבוּנֶינָה. Literæ אֵיתָן, ut in Defectivis, pro Tsere habent Camets, quod regulariter mutatur in Sjeva.

Conjugatio Niphal.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perf.	
	נְבוּנוֹתָ	נָבוֹן	Sing.	Masc.
נְבוּנוֹתִי				Com.
	נְבוּנוֹת	נָבוֹנָה		Fœm.
	נְבוּנוֹתֶם		Plur.	Masc.
נְבוּנוֹנוּ		נָבוֹנוּ		Com.
	נְבוּנוֹתֶן			Fœm.

De Præterito.

Mediâ radicali abjectâ, & Vocali ejus Pathah rejectâ ad primam, pro בַּוְן dicendum erat בָּן; sed ad differentiā Defectivi Ajin, pro Pathah thema sumit Camets, quod, accedētibus ה & ו, manet: in cæteris redit Pathah, ut בַּנְתָּ pro בַּוְנְתָּ. sed cum media habet Tsere vel Hholem, id immutatum traijcitur, ut מֵת *mortuus est*, pro מֵוֵת, אֹר *luxit*, pro אוֹר: Tsere tamen ante Sjeva regulariter in Pathah mutatur, ut מַתְּתִי, מַתָּ, Hholem autem manet אֹרְתִי, אֹרְתָּ.

De Participijs.

Benoni specialiter formatur per pro Tsere, nam ex בּוֹן faciendum erat בֵּן; quomodo etiam interdum invenitur, ut & בן ac בֹּן. Paül rarum hîc est בּוּן pro בָּוּן.

De

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
בָּנִים	בָּן	Masc.
בָּנוֹת	בָּנָה	Fœm.

PAÜL.

Plur.	*Sing.*	
בּוּנִים	בּוּן	Masc.
בּוּנוֹת	בּוּנָה	Fœm.

INFINITIVUS. בּוּן vel בּוֹן.

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
בּוּנוּ	בּוּן	Masc.
בֹּנֶּנָה	בּוּנִי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תָּבוּן	יָבוּן	*Sing.*	Maſc.
אָבוּן				Com.
	תָּבוּנִי	תָּבוּן		Fœm.
	תָּבוּנוּ	יָבוּנוּ	*Plur.*	Maſc.
נָבוּן				Com.
	תְּבֻנֶּנָה	תְּבֻנֶּנָה		Fœm.

Ejus anomalia in hoc potissimum consistit: quod in Conjugationibus non daghessatis, media radicalis ו, Vocali suâ rejectâ ad primam, post eam quiescat, expressa, vel subintellecta. In Conjugationibus autem Daghessatis Piël, Puäl, & Hithpaël, loco mediæ duplicandæ, vel tertia geminetur, quiescente ו in Hholem, ut Verbum fiat *Poël*, & pro בֵּן, בִּן ac הִתְבֵּן dicatur בּוֹנֵן, בּוֹנַן & הִתְבּוֹנֵן: vel, abjectâ mediâ, tertia simul & prima iterentur, ut fiat Verbum quadratum, בִּנְבֵּן.

Conjugatio Kal.

PRÆTERITUM.

1	2	3	Perf.	
	בַּנְתָּ	בָּן	*Sing.*	Masc.
בַּנְתִּי				Com.
	בַּנְתְּ	בָּנָה		Fœm.
	בַּנְתֶּם		*Plur.*	Masc.
בַּנּוּ		בָּנוּ		Com.
	בַּנְתֶּן			Fœm.

BENO-

ſed יָדַע *novit*, habet הוֹדַע *notus factus eſt.*

In Piël, Puäl, & Hithpaël omnia analogiam ſequuntur: in Benoni tamen & Futuro Piel י interdum excidit, vocali ſua rejecta ad præcedentem, ut יְבֵּשׁ *exiccabit*, pro יְיַבֵּשׁ, id quod & inchoatis ab א accidit, ut תַזֵּר *accinges*, pro תְּאַזֵּר. Et יָדַע *ſcivit*, ac יָכַח *arguit*, mutant in Hithpaël י in ו, habentque הִתְוַדַּע & הִתְוַכַּח. quomodo & à יָדָה *confeſſus eſt*, fit הִתְוַדָּה.

CAPVT VI.

De Verbo quieſcente Ajin.

VERBVM quieſcens Ajin eſt cujus media radicalis interdum quieſcit: quod ijs accidit quæ ſecundo loco habent ו, ut בּוּן *intellexit.*

 Ejus

& primæ voces, à quibus reliquæ regulariter flectuntur, sunt hujusmodi,

Fut. *Imp.* *Inf.* *Ben.* *Præt.*

נוֹשַׁב נוֹשֵׁב הוּשַׁב הוּשַׁב יוּשַׁב

(Raro י manet quiescens in Tsere, expressum vel latens, ut נֵיחַם *incaluit*, vel נֵחַם.)

Et sic in Hiphil est

Fut. *Imp.* *Inf.* *Ben.* *Pr.*

הוֹשִׁיב מוֹשִׁיב הוֹשֵׁב הוֹשֵׁב יוֹשִׁיב

Sed quatuor retinent י quiescens in Tsere

יָטַב *bonus fuit.* יָמַן *dexter fuit.*
יָלַל *ejulavit.* יָנַק *suxit*, ut

Fut. *Imp.* *Inf.* *Ben.* *Pr.*

הֵיטִיב מֵיטִיב הֵיטֵב הֵיטֵב יֵיטִיב

sic & יָלַךְ *abiit* habet interdum הֵילִיךְ *abduxit*, sed usitatius הוֹלִיךְ.

In Hophal est Waw Sjurec, ut

Fut. *Inf.* *Ben.* *Pr.*

הוּשַׁב מוּשָׁב הוּשַׁב יוּשַׁב

sed

pro posteriori Tsere tamẽ interdum est Pathah.

Cæterum hæc ipsa Verba formant etiam ablato י Imperativum, terminatum per Tsere, & non raro per Pathah, ut

שֵׁב שְׁבִי | שְׁבוּ שֵׁבְנָה

nec non Infinitivum constructum, assumpto ת paragogico post duplex Seghol, aut vicarium Pathah, ut

שֶׁבֶת *sedere.* דַּעַת *scire.*

Vnum Verbum יָכֹל *potuit*, in Futuro pro י habet ו quiescens in Sjurec.

יוּכַל	תּוּכַל	&c. אוּכַל
תּוּכַל	תּוּכְלִי	

Et יָהַב *dedit*, Imperativum format

Masc.	הַב	הָבוּ vel הָבוּ
Fœm.	הָבִי	הָבְנָה

In Niphal omnia mutant י in ו;

Hiphil & Hophal quiescat, in Futuro Kal immutatum, post Hhirec: at in reliquis in ו conversum; post Hholem, in Niphal ac Hiphil; & post Sjurec, in Hophal.

2. Quod in Niphal י Daghessatum in ו vertatur. Itaque יָבֵשׁ *aruit* conjugatur in Futuro Kal

	תִּיבַשׁ	יִיבַשׁ	Masc.
&c. אִיבַשׁ			Com.
	תִּיבְשִׁי	תִּיבַשׁ	Fœm.

& sic reliqua fere omnia; exceptis novem, quæ habent geminum Tsere, י latente post prius, suntque

יָאַת *consensit*	יָקַע *luxatus fuit.*
יָדַע *cognovit*	יָרַד *descendit.*
יָחַם *incaluit*	יָרַע *malus fuit.*
יָלַד *genuit*	יָשַׁב *sedit.*
יָלַךְ *ambulavit*	

quæ sic flectuntur

	תֵּשֵׁב	יֵשֵׁב	Masc.
&c. אֵשֵׁב			Com.
	תֵּשְׁבִי	תֵּשֵׁב	Fœm.

pro

quæ Futurum habent, יֹאכַל, יֹאבַד, יֹאמַר & יֹאחֵז (& יֹאחֵז), ut terminentur per Tſere, vel Pathah, de quo tamen vide pag. 67. Sed & א quieſcens interdum omittitur, ut יֹמַר, & ſic ſemper in prima Perſona, ob aliud א præcedens, אֹמַר pro אֹאמַר *dicam*. Flexio autem regularis eſt.

In reliquis hæc ipſa, & reliqua omnia perfecta ſunt, obſervatis tantum anomalijs gutturalium.

Quieſcens Pe Iod eſt, cujus prima radicalis Iod interdũ quieſcit: quod omnibus ijs à י inchoatis accidit, quæ ſupra nõ ſunt dicta eſſe defectiva, & interdũ etiã ijs ipſis.

Conſiſtit eorum anomalia in duobus potiſſimum.

1. Quod Iod per Sjeva quieſcens efferendum in Futuro Kal, Præterito & Participio Niphal, totoque

L Hiphil

CAPUT V.

De Verbo Quiescente Pe.

VERBUM quiescens est cujus litera aliqua radicalis interdum quiescit. Estque triplex etiam, Quiescens Pe, Quiescens Ajin, & Quiescens Lamed.

Quiescens Pe, est cujus prima radicalis quiescit, estque duplex, Quiescens Pe Aleph, & Quiescens Pe Iod.

Quiescens Pe Aleph, est cujus prima radicalis Aleph interdum quiescit: idque exigua admodum & rara anomalia, In Futuro scilicet Kal, ubi efferenda per Sjeva quiescens, ut ל in יִלְמַד, pro eo non accipit ∴, Hhirec in ∴ mutato, sed quiescit in Holem: idque in quatuor solum Verbis, scilicet.

אָבַד *peryt*, אָכַל *edit*.

אחז *apprehendit*. אָמַר *dixit*.

quæ

Appendix de Defectivo Lamed.

Defectivum Lamed est cujus tertia radicalis deficit, estque duplex, Defectivum Lamed Nun, & Defectivum Lamed Taw, quorum anomalia exigua, atque ideo nulla fere est, in hoc uno consistens, quod tertia radicalis נ vel ת, Sjeva quiescente affecta, ante aliud Nun vel Taw, ei plerumque per Daghes inferatur, secundum doctrinam de Daghes compensativo, pag. 51. traditam. id quod accidit finitis ת ante Terminationes Præteriti תָּ, תְּ, תִּי, תֶּם & תֶּן. Nun vero terminatis aut נוּ Præteriti, & נָה Imperativi ac Futuri, ut כָּרַתָּ *succidisti*, pro כָּרַתְתָּ, שָׁכַנּוּ *habuavimus*, pro שָׁכַנְנוּ. & sic de cæteris.

CAP.

Sjurec ubique naſcitur ex Kibbuts, vel Camets parvo formæ perfectæ, propter amiſſionem Sjevæ literæ ſequentis, quæ accipit Vocalem mediæ excidentis.

Anomaliæ Gutturalium.

Gutturalium Regulæ hic quoque ubique ſunt obſervandæ. Si ultima radicalis ſit indagheſſabilis, pro Vocali brevi & Daghes ubique uſurpatur longa, juxta Regulam G. *ut* אָרוּ maledixerunt, *inſtar* יָסֹבּוּ, יֵחָרוּ, סַבּוּ comburentur, *inſtar* *Hhirec etiã in Tſere mutato, quia prima Gutturalis non admittit Daghes compenſans* נ *Niphal*, הֲרֵעוֹתִי malefeci, *ut* הֲסִבּוֹתִי, *& ſic in cæteris.* ח *tamen tertia radicalis in Præt. Kal. ubijcit Daghes ſine compenſatione, ut* שַׁחוּ incurvarunt ſe, *ſicut* סַבּוּ. *vide pag. 65.*

In Præterito Hiphil mutatur –: *ſub* ה *in ſimplex Pathah, cum prima eſt gutturalis, juxta Regulam* ־, *ut* הַחִתּוֹת contrivisti.

Appen-

Conjugatio Hophal.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perſ.	
	הוּסַבּוֹתָ	הוּסַב	S.	Maſc.
הוּסַבּוֹתִי				Com.
	הוּסַבּוֹת	הוּסַבָּה		Fœm.
	הוּסַבּוֹתֶם		Pl.	Maſc.
הוּסַבּוֹנוּ		הוּסַבּוּ		Com.
	הוּסַבּוֹתֶן			Fœm.

BENONI.

Plur.	Sing.	
מוּסַבִּים	מוּסַב	Maſc.
מוּסַבּוֹת	מוּסַבָּה	Fœm.

INFINITIVUS הוּסַב

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תּוּסַב	יוּסַב	Sing.	Maſc.
אוּסַב				Com.
	תּוּסַבִּי	תּוּסַב		Fœm.
	תּוּסַבּוּ	יוּסַבּוּ	Plur.	Maſc.
נוּסַב				Com.
	תּוּסַבֶּינָה	תּוּסַבֶּינָה		Fœm.

Sjurec

brevi in Tſere mutato, propter amiſſionem Sjevæ ſequentis, juxta Regulam I. ſecundum quam & Pathah reliquorum temporum in Camets mutatur: pro ־ tamen in Participio eſt Tſere: ſicuti in Futuro interdum Pathah & Daghes.

Et quia Hhirec longum nequit poni ante literam quæ virtute habet Daghes, mutatur id ubique in Tſere ſecundum appendicem Regulæ D. Pro Tſere tamen etiam hic, vt in Perfectis, interdum eſt ־ . Deſcendente accentu è ſecunda ad tertiam, utraque Vocalis longa mutatur; prior quidem Çamets aut Tſere, juxta Canonem ſecundum, in Sjeva, pro quo ſub ה eſt ־:, juxta Regulam א. poſterior vero Tſere, ſequente Daghes in Hhirec breve, juxta Regulam A.

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
מְסִבִּים	מֵסֵב	Masc.
מְסִבּוֹת	מְסִבָּה	Fœm.

INFINITIVUS. הָסֵב.

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
2	2	
הָסֵבּוּ	הָסֵב	Masc.
הֲסִבֶּינָה	הָסֵבִּי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perf.	
	תָּסֵב	יָסֵב	*Sing.*	Masc.
אָסֵב				Com.
	תָּסֵבִּי	תָּסֵב		Fœm.
	תָּסֵבּוּ	יָסֵבּוּ	*Plur.*	Masc.
נָסֵב				Com.
	תְּסִבֶּינָה	תְּסִבֶּינָה		Fœm.

Formatio Temporum.

Ex הָסְבִיב, retrocedente Vocali mediæ abjectæ fit הֵסִיב, Hhirec brevi

De Benoni.

Differt à Præterito per Camets finale, ut fœmininum נְסַבָּה, sede accentus.

De Infinitivo, Imperativo, & Futuro.

Infinitivi terminatio regularis quidem est Tsere, ut הָסֵב pro הָסֵבֵב; sed ea rara hic est, ut frequens Hholem: sicuti in Imperativo & Futuro sæpius est Pathah, raro Hholem.

Conjugatio Hiphil.

PRÆTERITUM.

1	2	3	Pers.	
	הֲסִבּוֹתָ	הֵסֵב	*Sing.*	Masc.
הֲסִבּוֹתִי				Com.
	הֲסִבּוֹת	הֵסֵבָּה		Fœm.
	הֲסִבּוֹתֶם		*Plur.*	Masc.
הֲסִבּוֹנוּ		הֵסֵבּוּ		Com.
	הֲסִבּוֹתֶן			Fœm.

BENO-

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תָּסֹב	יָסֹב	*Sing.*	Maſc.
אָסֹב				Com.
	תָּסֹבִּי	תָּסֹב		Fœm.
	תָּסֹבּוּ	יָסֹבּוּ	*Plur.*	Maſc.
נָסֹב				Com.
	תְּסֻבֶּינָה	תְּסֻבֶּינָה		Fœm.

De Præterito.

Nun Characteriſticum hic & in Participio habet Camets, de quo paulo ante eſt dictum. ſed Hhirec retinent quæ inchoantur à ח, ut נחת *contritus fuit* pro נחחת. Pro Pathah finali interdum eſt Hholem ut dicatur נָסֹב; interdum Tſere, ut נָסֵב, quæ terminatio in reliquis omnibus temporibus etiam reperitur. Et accedentibus ה & ו Pathah interdum in Sjeva mutatur pereunte Daghes.

Conjugatio Niphal.

PRAETERITUM.

1	2	3	Pers.	
	נְסַבּוֹתָ	נָסַב	Sing.	Masc.
נְסַבּוֹתִי				Com.
	נְסַבּוֹת	נָסַבָּה		Fœm.
	נְסַבּוֹתֶם		Plur.	Masc.
נְסַבּוֹנוּ		נָסַבּוּ		Com.
	נְסַבּוֹתֶן			Fœm.

BENONI.

Plur.	Sing.	
נְסַבִּים	נָסָב	Masc.
נְסַבּוֹת	נְסַבָּה	Fœm.

INFINITIVUS הִסַּב

IMPERATIVUS.

Plur.	Sing.	
2	2	
הִסַּבּוּ	הִסַּב	Masc.
הִסַּבֶּינָה	הִסַּבִּי	Com.

FUTU-

De Infinitivo.

Infinitivus terminatur per Hholem sine Waw, סֹב pro סְבֹב ; interdum & per Pathah, ut in Perfectis, סַב pro סְבַב , raro per ו , סוֹב.

De Imperativo & Futuro.

Imperativus convenit cum Infinitivo , & ab hoc formatur, Futurum præpositis אֵיתָן , quarum Vocalis brevis, quia sequenti literæ adimitur Sjeva , mutanda est in longam ; juxta Regulam I. & quidem Hhirec parvum in Tsere , ut pro יִסְבֹב dicendum sit יֵסֹב. sed hîc tamen & in Niphal specialiter est Camets, quod descendente accentu in Sjeva mutatur, juxta Canonem secundum : raro retinetur Hhirec assumpto Daghes, ut dicatur יִסֹּב.

INFINITIVUS סֹב.

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
2	2	
סֹבּוּ	סֹב	Masc.
סֻבֶּינָה	סֹבִּי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תָּסֹב	יָסֹב	*Sing.*	Maſc.
אָסֹב				Com.
	תָּסֹבִּי	תָּסֹב		Fœm.
	תָּסֹבּוּ	יָסֹבּוּ	*Plur.*	Maſc.
נָסֹב				Com.
	תְּסֻבֶּינָה תְּסֻבֶּינָה			Fœm.

De Præterito.

Secundæ radicalis excidẽtis Vocalis Pathah ubique ad primam transfertur,ut סַב ſit pro סָבַב, סַבּוֹת pro סָבַבְתָּ &c. in tertia tamen Plurali etiam invenitur סֹבּוּ per Hholem.

Vocali ad tertiam radicalem, manent immutatæ, cõtra Canonem primum. & Tſere ac Hholem corripiuntur in Hhirec p. & ֻ, cū accentum non habent, juxta Reg. A.

2. quod tertia dagheſſata ante terminationes verbales exigentes ante ſe Sjeva quieſcens, euphoniæ cauſa pro eo ſumat Vocalem, in Præt. quidem ante primæ & ſecundæ perſonæ notas, Hholem; in Imperativo autem & Futuro ante נָה, Segol cum Iod quieſcente. unde hujuſmodi exurgit flexio.

Conjugatio Kal.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perſ.	
	סַבּוֹתָ	סַב	*Sing.*	Maſc.
סַבּוֹתִי				Com.
	סַבּוֹת	סַבָּה		Fœm.
	סַבּוֹתֶם		*Plur.*	Maſc.
סַבּוֹנוּ		סַבּוּ		Com.
	סַבּוֹתֶן			Fœm.

Participium Kal analogiam perpetuo ſequitur; ut dicatur סוֹבֵב, & סָבוּב &c. Sic & Piel, Pual, ac Hithpaël, ut סַבֵּב סֻבַּב & הִסְתַּבֵּב. ſæpe tamen in his pro Vocali brevi & Daghes eſt Hholem, ut dicatur סוֹבֵב, סוֹבַב, & הִסְתּוֹבֵב: aut, loco Daghes ſecundæ radicalis, iteratur prima, poſt ſecundam, fitque Verbum quadratũ סִבְסֵב. quorum omnium flexio eſt ut Piel, Pual, & Hithpaël. vide pag. 104.

Alibi fere anomaliam aliquam habent; quæ in duobus potiſſimum conſiſtit.

1. quod prior ſimilium excidat, (Vocali ſuâ, ſi quam habet, rejecta ad primam radicalem;) & creſcente in fine voce, compenſetur in poſteriore per Daghes; quod ut ſequi poſſit, Pathah, Tſere, & Hholẽ ultimæ Vocales, accedẽte

Voca-

Appendix.

His accedunt duo Verba à ל inchoata, scilicet לָתַע *commoluit*, quod in Niphal habet נִתַּע pro נִלְתַּע *commolitus fuit*; & לָקַח *accepit*, quod habet in

Infinitivo. לְקֹחַ & קַחַת
Imperativo לְקַח & קַח
Futuro יִקַּח &c.

In cæteris, Verba Defectiva Pe perfectè conjugantur.

CAP. IV.

De Verbo Defectivo Ajin.

DEFECTIVUM Ajin est cujus secunda radicalis deficit; quod ijs accidit Verbis, quæ secundam habent tertiæ similem, ut סָבַב *circuivit*; quæ tamē ipsa interdum more Perfectorum cōjugantur: quin utrumque

יָצַר *formavit.* יָנַח *quievit.*
יָצַת *flagravit.* יָקַף *circuivit.*

Cæterum sex à נ inchoata, in Imperativo Kal id quoque abijciunt, sine compensatione, scilicet

נָגַשׁ *accessit,* נָשַׁל *solvit.*
נָפַח *flavit,* נָשַׁק *osculatus est.*
נָגַע *attigit,* נָסַע *profectus est.*

ut	גְּשׁוּ	גַּשׁ	Masc.
	גֵּשְׁנָה	גְּשִׁי	Fœm.

Sic à יָצַק dicitur in Imperativo צַק & יְצַק. Quin & tria prima נ etiam amittunt in Infinitivo constructo, sed id iterum compensant per ת in fine additum, præcedēte duplici Segol, (aut ob penultimam gutturalem duplici Pathah vicario, juxta Regulam ט) habentque גֶּשֶׁת, פַּחַת, גַּעַת, sed ab hoc etiam dicitur perfecte נְגֹעַ, sicuti & à נָטַע *plantavit*, fit מַעַת & נְטֹעַ.

Appen-

Et sic à יצב *stetit*, fit in

Fut. Kal.	יצב	pro	ייצב
Niphal.	נצב		ניצב
Hiphil.	הציב		היציב
Hophal.	הצב		היצב

& ita in cæteris temporibus à prima autem voce reliquæ formantur, ut in perfectis.

Accidit autem hic defectus plerisque Verbis à נ inchoatis: ea tamen quæ secundam radicalem habent gutturalem, perfectè solent conjugari, ut נאף *adulterium commisit* ינאף. præterquam in Niphal, ubi Nun radicale excidit, ne duo Nun concurrant, ut נחם *pœnituit*, pro ננחם, vide p. 65.

A Iod verò inchoata, octo tantum sic contrahuntur, quæ sunt

יצב *stetit*, יצע *jacuit*,
יצג *stetit*, יצק *fudit*,

K יצר

imperfectionis ratio; quæ in hoc consistit, quod Nun & Iod primæ radicales excidant, & per Daghes in sequente litera compensentur, quoties eas contingit habere Sjeva quiescens, id est in Futuro Kal, Præterito, ac Participio Niphal, & in toto Hiphil ac Hophal: ut à נגש *accessit*, fit in

KAL.	*Fut.*	יגש	pro	ינגש
NIPHAL.	*Præt.*	נגש	pro	ננגש
	Part.	נגש	pro	ננגש
HIPHIL.	*Præt.*	הגיש	pro	הנגיש
	Part.	מגיש	pro	מנגיש
	Infin.	הגש	pro	הנגש
	Imper.	הגש	pro	הנגש
	Fut.	יגש	pro	ינגש
HOPHAL.	*Præt.*	הגש	pro	הנגש
	Part.	מגש	pro	מנגש
	Infin.	הגש	pro	הנגש
	Fut.	יגש	pro	ינגש

quæ pellunt ת characteristicum, juxta regulam notam. Omnium flexio patet ex præcedentibus.

Hactenus de Verbo perfecto.

CAPVT III.

De Verbo Defectivo PE.

VERBVM Imperfectum duplex est, Defectivum & Quiescens.

Defectivum est cujus litera aliqua radicalis inter conjugandum deficit, & per Daghes forte in sequente compensatur: estque triplex: Defectivum Pe, Defectivum Ajin, & Defectivum Lamed; seu, Defectivum primâ, secundâ, vel tertiâ radicali.

Defectivum Pe est cujus prima radicalis deficit: estque duplex, Defectivum Pe Nun, & Defectivum Pe Iod: quorum eadem est imper-

FVTVRVM.

1	2	3	Pers.		
	תִּתְלַמֵּד	יִתְלַמֵּד		S.	Masc.
אֶתְלַמֵּד					Com.
	תִּתְלַמְּדִי	תִּתְלַמֵּד			Fœm.
	תִּתְלַמְּדוּ	יִתְלַמְּדוּ		Pl.	Masc.
נִתְלַמֵּד					Com.
	תִּתְלַמֵּדְנָה	תִּתְלַמֵּדְנָה			Fœm.

Formatur à לַמֵּד, assumptis characteristicis, in principio quidem הִתְ (de cujus variatione actum fuit, pag. 106. & 107.) in medio autem Daghes forti post Pathah, ante Tsere. sed hoc repudiant indagheſſabiles, ה & ח quidem ſine compenſatione, reliquæ vero productione Pathah in ָ (ut patet, pagin. 63.) quod etiam imitatur Verbum פָּקַד à quo fit הִתְפָּקֵד *ſe recenſuit*, non הִתְפַּקֵּד. Infinitivus & Imperativus cum Præterito conveniunt. Participium & Futurum fiūt aſſumptis literis ſuis מ & אֵיתָן,

quæ

Conjugatio Hithpaël.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Pers.	
הִתְלַמַּדְתִּי	הִתְלַמַּדְתָּ	הִתְלַמֵּד	S.	M.
				C.
	הִתְלַמַּדְתְּ	הִתְלַמְּדָה		F.
הִתְלַמַּדְנוּ	הִתְלַמַּדְתֶּם	הִתְלַמְּדוּ	Pl.	M.
				C.
	הִתְלַמַּדְתֶּן			F.

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
מִתְלַמְּדִים	מִתְלַמֵּד	Masc.
מִתְלַמְּדוֹת	מִתְלַמְּדָה	Fœm.

INFINITIVUS הִתְלַמֵּד.

IMPERATIVUS.

Plur.	Sing.	
2	2	
הִתְלַמְּדוּ	הִתְלַמֵּד	Masc.
הִתְלַמֵּדְנָה	הִתְלַמְּדִי	Fœm.

FVTU-

Formatur ab Activo, posito Pathah ad secundam radicalem, & Camets parvo, ad ה characteristicum. reliquorum temporum ab hoc formatio facilis est, & per se patet. tantum observandum pro Camets parvo in tota hac Conjugatione sæpiuscule venire Kibbuts.

De Gutturalibus in Hiphil & Hophal.

Prima Gutturalis pro Sjeva simplice habet compositum; post Hhirec parvum ·.·:, & Hhirec vertitur in Segol: post Pathah, Hhateph-pathah; post . & ᵀ parvum, ᵀ:, juxta regulam ג, ut

הֶעֱמִיד	pro	הִעְמִיד
יַעֲמִיד		יַעְמִיד
מַעֲמִד		מַעְמִד
הָעֳמַד		הָעְמַד

Reliqua se habent, ut in Kal.

Con-

pro Tſere ſubinde venit Pathah, ut generaliter dictum fuit p. 122.

Conjugatio Hophal.

PRAETERITVM.

1	2	3	Perſ.	
	הָלְמַדְתָּ	הָלְמַד	*Sing.*	Maſc.
הָלְמַדְתִּי				Com.
	הָלְמַדְתְּ	הָלְמְדָה		Fœm.
	הָלְמַדְתֶּם		*Plur.*	Maſc.
הָלְמַדְנוּ		הָלְמְדוּ		Com.
	הָלְמַדְתֶּן			Fœm.

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
מָלְמָדִים	מָלְמָד	Maſc.
מָלְמָדוֹת	מָלְמָדָה vel מָלְמֶדֶת	Fœm.

INFINITIVUS הָלְמֵד.

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תָּלְמַד	יָלְמַד	*Sing.*	Maſc.
אָלְמַד				Com.
	תָּלְמְדִי	תָּלְמַד		Fœm.
	תָּלְמְדוּ	יָלְמְדוּ	*Plur.*	Maſc.
נָלְמַד				Com.
	תָּלְמַדְנָה	תָּלְמַדְנָה		Fœm.

For-

Præterito conveniat, ut הִמָּלֵיט *evadere*.

De Imperativo.

Prima vox cum Infinitivo convenit, & Tſere perpetuo habet ad ſecundam radicalem; ut reliquæ Hhirec longum, quod tamen in הִלָּמַדְנָה in Tſere mutatur, quia ſequitur Sjeva quieſcens, juxta Regulam E.

De Futuro.

Formatur ab Infinitivo præpoſitis אֵיתָן, quæ tollūt ה characteriſticum, & Vocalem ejus accipiunt, juxta Regulam paginæ 105. ut יִלָּמֵיד ſit pro יְהִלָּמֵיד. Secunda radicalis habet Hhirec longum (quod ante נָה ob Sjeva ſequens in Tſere mutatur juxta Regulam E) interdum tamen, tū hic, tum in Participio eſt Tſere, quod accedētibus וּי regulariter in Sjeva mutatur;&

pro

rito pro ־ est Hhirec breve. Hhirec longum secundæ radicalis in primis & secundis personis in Pathah vertitur, quia sequitur Sjeva quiescens expressum, juxta regulam E. alibi manet.

De Benoni.

Formatur à Preterito preposito מַ Participiali, quod tollit ה characteristicum Conjugationis, & Vocalem ejus Pathah accipit, juxta Regulam pag. 105. ut מַלְמִיד sit pro מְהַלְמִיד.

De Infinitivo.

Infinitivus fit à Præterito, redeunte pro Hhirec brevi sub ה naturali Pathah, & mutato Hhirec longo secundæ radicalis in Tsere. Sed cum literis בכלם Hhirec longum manet, ut & interdum sine ijs: & tunc quoque subinde manet Hhirec breve literæ ה, ut cum

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
הַלְמִידוּ	הַלְמֵד	Masc.
הַלְמֵדְנָה	הַלְמִידִי	Com.

FVTVRVM.

1	2	3		
	תַּלְמִיד	יַלְמִיד	*Sing.*	Masc.
אַלְמִיד				Com.
	תַּלְמִידִי	תַּלְמִיד		Fœm.
	תַּלְמִידוּ	יַלְמִידוּ	*Plur.*	Masc.
נַלְמִיד				Com.
	תַּלְמֵדְנָה	תַּלְמֵדְנָה		Fœm.

De Præterito.

Formatur Præteritum à לָמַד, mutatâ ultimâ Vocali in Hhirec longum, & præposito ה characteristico, quod, juxta Canonem tertiũ, mutat ֿ primæ radicalis in Sjeva, ante quod Sjeva, ־ֽ mutandum erat in simplex Pathah, (juxta regulam Q.) sed ad reliquorum temporum differẽtiam, in Præte-

characteristicum cum ר *non admittunt, interdum simpliciter id repudiantes, interdum jacturam eius productione compensantes, ut pro primæ radicalis Hhirec sit Tsere, pro Pathah, Camets, pro Kibbuts, Hholem, ut* בֵּרֵךְ benedixit, יְבָרֵךְ benedicet, מְבוֹרָךְ benedictus. *vide* *pag. 63. & 64.*

Paradigma Hiphil.

IMPERATIVUS.

		1	2	3	Perſ.
Sing.	Maſc.		הִלְמַדְתָּ	הִלְמִיד	
	Com.	הִלְמַדְתִּי			
	Fœm.		הִלְמַדְתְּ	הִלְמִידָה	
Plur.	Maſc.		הִלְמַדְתֶּם		
	Com.	הִלְמַדְנוּ		הִלְמִידוּ	
	Fœm.		הִלְמַדְתֶּן		

BENONI.

	Sing.	*Plur.*
Maſc.	מַלְמִיד	מַלְמִידִים
Fœm.	מַלְמִידָה	מַלְמִידוֹת

INFINITIVUS.

הַלְמֵד vel הַלְמִיד

BENONI.

Plur.	Sing.	
לֻמָּדִים	לֻמָּד	Masc.
לֻמָּדוֹת	לֻמָּדָה	Fœm.

INFINITIVUS. לֻמַּד

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תְּלֻמַּד	יְלֻמַּד	*Sing.*	Maſc.
אֲלֻמַּד				Com.
	תְּלֻמְּדִי	תְּלֻמַּד		Fœm.
	תְּלֻמְּדוּ	יְלֻמְּדוּ	*Plur.*	Maſc.
נְלֻמַּד				Com.
	תְּלֻמַּדְנָה	תְּלֻמַּדְנָה		Fœm.

Pro Kibbuts in tota hac Conjugatione interdũ eſt Camets parvum. Imperativus hic non uſurpatur, ut raro Infinitivus, idque ſine literis בכלם. formatio omnium per ſe patet.

De gutturalibus in Piel & Pual.

Literæ gutturales ſuas hic ut alibi paſſim obſervant anomalias, ac Daghes quidem chara-

De Infinitivo.

Infinitivus fit à Præterito mutato Hhirec in Pathah. Reperitur tamen interdum Hhirec manere; ut נַאֵץ *spernere*: uti & pro Tsere secundæ poni Hholem, ut יַסֹּר *castigare*.

De Imperativo & Futuro.

Imperativi prima vox cum Infinitivo convenit, à quo & Futurum formatur, præpositis אֵיתָן cum Sjeva; sed sub א est ֲ:, juxta Regulam ב. in תְּלַמֵּדְנָה juxta Regulam EE, sæpe est Pathah.

Conjugatio Pual.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perf.	
	לֻמַּדְתָּ	לֻמַּד	*Sing.*	Masc.
לֻמַּדְתִּי				Com.
	לֻמַּדְתְּ	לֻמְּדָה		Fœm.
	לֻמַּדְתֶּם		*Plur.*	Masc.
לֻמַּדְנוּ		לֻמְּדוּ		Com.
	לֻמַּדְתֶּן			Fœm.

1	2	3			
	תְּלַמְּדוּ	יְלַמְּדוּ	Plur.	Masc.
נְלַמֵּד				Com.
	תְּלַמֵּדְנָה	תְּלַמֵּדְנָה		Fœm.

De Præterito.

Formatur à לַמֵּד, daghessatâ mediâ radicali post Hhirec parvum. Secunda Tsere habet: pro quo tamen in tribus hisce דִּבֵּר *loquutus est*, כִּבֵּס *lavit*, כִּפֵּר *expiavit*, non raro est Segol.

De Benoni.

Formatur à Præterito præposito מְ Participiali, & mutato Hhirec in Pathah. In Plurali & Fœm. Tsere, quod alias regulariter mutatur in Sjeva, interdum manet, ut in Kal.

De Paül.

Hoc ad Passivum proprie pertinet, ut ante est dictum, unde & primam radicalem Kibbuts habet, & interdum Camets parvum.

De

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
מְלַמְּדִים	מְלַמֵּד	Masc.
מְלַמְּדוֹת	מְלַמְּדָה vel מְלַמֶּדֶת	Fœm.

PAÜL.

Plur.	*Sing.*	
מְלֻמָּדִים	מְלֻמָּד	Masc.
מְלֻמָּדוֹת	מְלֻמָּדָה vel מְלֻמֶּדֶת	Fœm.

INFINITIVUS. לַמֵּד.

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
2	2	
לַמְּדוּ	לַמֵּד	Masc.
לַמֵּדְנָה	לַמְּדִי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
אֲלַמֵּד	תְּלַמֵּד	יְלַמֵּד	*Sing.*	Maſc.
	תְּלַמְּדִי	תְּלַמֵּד		Fœm.

I 2 ילמדו

ANNOTATIO.

Gutturales hic, ut in Kal exigunt.

1. *Sjeva compositum pro simplici, ut* נֶעֱזַב *pro* נֶעְזַב derelictus est, יִטַּהֲרוּ mundabuntur *pro* יִטַּהְרוּ.

2. *duplex Pathah pro duplici Segol, ut* נִשְׁכַּחַת oblivioni tradita *pro* נִשְׁכַּחֶת

3. *Pathah sufuratum, ut* הִפָּתַח & הִפָּתֵחַ aperiri, נִפְתַּחַתְּ aperta fuisti *pro* נִפְתַּחַתְּ.

Et indaghessabiles Daghes in infinitivo, Imperativo, & Futuro compensant productione Hhirec brevis in Tsere, ut יֵחָשֵׁב putabitur.

Conjugatio Piel.

PRÆTERITUM.

1	2	3	Pers.	
לִמַּדְתִּי	לִמַּדְתָּ	לִמֵּד	Sing.	Masc.
				Com.
	לִמַּדְתְּ	לִמְּדָה		Fœm.

1	2	3		
	לִמַּדְתֶּם			Masc.
לִמַּדְנוּ		לִמְּדוּ	Plur.	Com.
	לִמַּדְתֶּן			Fœm.

BENONI

ה, manente נ Præteriti, ut נִשְׁאַר postulare.

De Imperativo.

Imperativus cum Infinitivo convenit.

De Futuro.

Futurum formatur ab Infinitivo præpositis literis אֵיתָן, expellentibus ה, & Vocalem eius accipiẽtibus, haud aliter ac si esset characteristicum Conjugationis, de quo Regulam habes pag. 105. א pro Hhirec brevi habet Segol, ut in Kal, juxta regulam כ: sæpiusculè tamen hic retinetur Hhirec, ob sequens Daghes, juxta exceptionem ejusdẽ regulæ, ut אִרָּשׁ cõsular. In תִּלָּמַרְנָה Tsere ante Sjeva quiescens expressum manet, quia sequitur נה; sed & sæpe mutatur in Pathah: juxta regulam EE, ut dicatur תִּלָּמַדְנָה.

De Præterito.

Formatur Præteritum à Radice לָמַד præpoſito נ characteriſtico, quod juxta Canonem tertium mutat ִ primæ radicalis in Sjeva; ante quod, Sjeva literæ נ in Hhirec breve tranſit, juxta Regulam N. ut נִלְמַד ſit pro נְלְמַד. Flexio ſe habet ut in Kal.

De Benoni.

Formatur à Præterito mutato Pathah in Camets immutabile.

De Infinitivo.

Infinitivus formatur à Præterito, poſito ִ ad primam, & ֵ ad ſecundam radicalem; & præpoſito ה, ut à נִלְמַד fiat הִלָּמֵד & accedente ה, הִנְלָמֵד pro quo dicitur הִלָּמֵד, Nun Sjevato abeunte in daghes, juxta doctrinam, pag. 51. Pro ֵ interdum eſt Hholem, ut הִנָּתֹן *dari*; & tunc etiam formatur ſine

1	2	3	Perſ.	
נִלְמַדְנוּ	נִלְמַדְתֶּם נִלְמַדְתֶּן	נִלְמְדוּ	Plur.	Maſc. Com. Fœm.

PARTICIP. BENONI.

Plur.	Sing.	
נִלְמָדִים	נִלְמָד	Maſc.
נִלְמָדוֹת	נִלְמָדָה vel נִלְמֶדֶת	Fœm.

INFINITIVVS הִלָּמֵד

IMPERATIVVS.

Plur.	Sing.	
הִלָּמְדוּ	הִלָּמֵד	Maſc.
הִלָּמַדְנָה	הִלָּמְדִי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
אֶלָּמֵד	תִּלָּמֵד תִּלָּמְדִי	יִלָּמֵד תִּלָּמֵד	Sing.	Maſc. Com. Fœm.
נִלָּמֵד	תִּלָּמְדוּ תִּלָּמַדְנָה	יִלָּמְדוּ תִּלָּמַדְנָה	Plur.	Maſc. Com. Fœm.

De

עֲנוֹר עִבְרוּ	אֱמֹר אֱמֹרְ
עִבְדִי עִבְרְנָה	אִמְרִי אֱמֹרְנָה

Cæterum post Segol & Pathah pro ·.·: *&* -: *sæpe resumitur simplex Sjeva, ut* יַעֲמוֹד stabit. יַעַמְדוּ stabunt. יֶחְסַר deficiet. יֶחְסְרוּ deficient.

III. החע *tertiæ radicales in Participiis assumunt Pathah suffuratum, vel mutãt* ·· *in* –, *juxta Regulam* ;, *ut* שׁוֹמֵעַ *vel* שׁוֹמַעַ audiens, שָׁלוּחַ missus. *Et sic quoque in* לָמַדְתְּ, *pro priori Sjeva est Pathah raptum, juxta Regulam* ח, *ut* שָׁלַחַתְּ misisti *f. pro* שָׁלַחְתְּ.

IV. *in* לוֹמֶדֶת *pro* ·.· ·.· *est* – – *cum ultima radicalis est* ח *vel* ע, *juxta Regulam* ט, *ut* שׁוֹמַעַת audiens *f.*

Et sic quoque in cæteris Conjugationibus.

Paradigma Niphal.

PRÆTERITVM.

1	2	3 Pers.		
נִלְמַדְתִּי	נִלְמַדְתָּ	נִלְמַד	Sing.	Masc.
				Com.
	נִלְמַדְתְּ	נִלְמְדָה		Fœm.

נלמדו

ralis habet –:, *juxta regulam* ב, *ut* עֲמַדְתֶּם steristis, עֲמוֹד sta שְׁאֵלָה interrogavit *f. sed in Imperativo, & Infinitivo, sub* א *est* ·.·:, *juxta exceptionem tertiam regulæ* א, *ut* אֱמֹר dic, אֱהַב ama.

II. *Pro Sjeva simplice quiescēte post Segol in futuro*, ·.· :, *juxta regulam* נ; *ut* אֶעֱמוֹד stabo, *pro* אֶעְמוֹד: *& sic quoque post Hhirec parvum quod tunc in Segol convertitur, juxta eandem regulam. quædam tamen pro* ·.·: ·.· *habent* –:–, *ut dictum fuit, pag.* 80. *Itaque hoc modo flectuntur habentia Hholem in Futuro.*

יַעֲמוֹד תַּעֲמוֹד
אֶעֱמוֹד &c.
תַּעֲמוֹד תַּעַמְדִי

Habentia vero Pathah, hoc modo

יֶחְסַר תֶּחְסַר
אֶחְסַר &c.
תֶּחְסַר תֶּחְסְרִי

In תַּעַמְדִי *&* תֶּחְסְרִי *Sjeva compositum ante simplex, in Vocalem suam brevem resolvitur, juxta Regulam* Q. *id quod etiam fieret in Imperativo, nisi obstaret ejusdem regulæ exceptio, quæ vult eum hoc modo conjugari.* אמר

vertitur, juxta Regulam N. Pro Hhirec tamen est Seghol sub א juxta Regulam ב. Secunda radicalis interdum habet Sjurec immutabile: sed communiter Hholem, quod accedentibus י. & ו in Sjeva vertitur (raro in ֶ: ut, תִּשְׁחֲרִי *Ezec.16.33. munerasti*) juxta Canonē primum. Cæterū pro Hholē, tum hîc, tum in Infinitivo, & Imperativo Verba absoluta plerūque habent Pathah, ut שָׁכַב *jacuit*, יִשְׁכַּב *jacebit*: uti etiā transitiva illa, quę vel ultimam vel penultimam habent gutturalem, ut יִשְׁמַע *audiet*, יִשְׁאַל *interrogabit*.

OBSERVATIO.

Nota, hîc & in sequentibus Conjugationibus, atque adeo per universam Grāmaticam, observādas esse regulas de mutatione Vocalium propter gutturales, traditas, pag. 76. & sequentibus. unde hic

1. Pro Sjeva simplice mobili littera gutturalis

discendo discet, id est, *diligenter discet.* & hujus prima radicalis habet Camets ut secūda Hholem. Constructus alijs Verbis apponitur, & ad secundam Hholem quoque habet; sed ad primam, Sjeva, ut בָּא לִלְמוֹד *venit ad discendum.*

De Imperativo.

Imperativus forma cōvenit cum Infinitivo constructo. In fœm. & Plur. Masc. accedentibus י. & ו vertitur Hholem secundæ radicalis, iuxta Can. Primum, in Sjeva, ante quod alterū Sjeva initio dictionis in Hhirec breve transit, juxta Regulam N, raro in -parvum, vt מַלְכִּי *regna*, מִשְׁכוּ *trahite.*

De Futuro.

Futurum quoque fit ab Infinitivo constructo, præpositis literis אֵיתָן cum Sjeva, sed quod ante alterum Sjeva in Hhirec breve verti-

Hholem, ut בֹּגֵר *perfide agens*, in Fœm. בֹּגֶרֶת.

Cæterum pro Tſere hic interdum eſt Pathah, ut אֹבַד *periens*, id quod in cæteris Conjugationibus, omnibus ijs vocibus interdum contingit, quæ regulariter ultimam Vocalem habent Tſere. quod ſemel hic generaliter monuiſſe ſufficiat.

De Paül.

Prima radicalis habet ּ, quod accedente Vocali ad ultimam, in Sjeua vertitur, juxta Canonem ſecundum. Sjurec ultimæ eſt immutabile.

De Infinitivo.

Infinitivus in hac Conjugatione duplex eſt, Abſolutus & Conſtructus. Abſolutus ſuo plerumque Verbo jungitur, augendæ fere ſignificationis gratia, ut לָמוֹר יִלְמוֹר

diſcendo

accentu corripitur, juxta Regulam B. ut יְכַלְּתֶּם. Sed Tſere ob Sjeva quieſcens quod ſequitur, in Pathah mutatur, juxta Regulam E E. ut זָקַנְתִּי ,זָקֵנָה.

Tertia radicalis habet Sjeva quieſcens, quod ſub finali latet, in medio exprimitur, ſed accedentibus terminationibus ו & ה ָ perit.

De Benoni.

Prima radicalis habet Hholem immutabile. ſecunda Tſere quod in Fœminino & Plurali in Sjeva mutatur, juxta Canonem primum. Interdum prima habet Cametz, quod in Fœm. & Plur. quia deſcendit accentus, in Sjeva mutatur, juxta Canonem ſecundum; & tunc Tſere ſecundæ manet, ut דָּבֵק *adhærens*, דְּבֵקִים *adhærentes*, quod etiam interdum accidit poſt

Hholem

De Præterito.

Prima radicalis habet Camets, quod in ſecunda Plurali mutatur in Sjeva, quia accentus deſcendit è ſecunda ad tertiam, juxta Canonem ſecundum. Deſcendit autem accentus, quia Vltima Vocalis in ijs eſt Seghol ante ם & ן ſerviles. vide Pag. 34.

Secunda radicalis habet Pathah; raro Tſere, ut זָקֵן *ſenuit*, rariſſime Hholem, ut יָכֹל *potuit*, quæ tres Vocales in tertia Plurali, & Singulari Fœminina in Sjeva mutantur, juxta Canonem primum,

ut לָמַד לָמְדָה לָמְדוּ
זָקֵן זָקְנָה זָקְנוּ
יָכֹל יָכְלָה יָכְלוּ

In reliquis Pathah & Hholem manent, ut יָכֹלְתָּ , לָמַדְתָּ ; niſi quod Hholem in ſecūda Plurali, amiſſo

accen-

PAÜL.

	Plur.	*Sing.*
Masc.	לְמוּדִים	לָמוּד
Fœm.	לְמוּדוֹת	לְמוּדָה

INFINITIVUS.

לְמוֹד vel לָמוֹד

IMPERATIVUS.

	Plur. 2	*Sing.* 2
Masc.	לִמְדוּ	לְמוֹד
Fœm.	לְמֹדְנָה	לִמְדִי

FVTVRVM.

		1	2	3 Perſ.
Sing.	Maſc.	אֶלְמוֹד	תִּלְמוֹד	יִלְמוֹד
	Fœm.		תִּלְמְדִי	תִּלְמוֹד

		1	2	3
P*lur.*	Maſc. Com.	נִלְמוֹד	תִּלְמְדוּ	יִלְמְדוּ
	Fœm.		תִּלְמֹדְנָה	תִּלְמֹדְנָה

CAPUT II.

De Verbo Perfecto.

PARADIGMA Verbi Perfecti sit nobis לָמַד *didicit*, cujus hæc est.

Conjugatio Kal.

PRÆTERITUM.

1	2	3 Pers.		
	לָמַדְתָּ	לָמַד	*Sing.*	Masc.
לָמַדְתִּי				Com.
	לָמַדְתְּ	לָמְדָה		Fœm.

1	2	3		
	לְמַדְתֶּם		*Plur.*	Masc.
לָמַדְנוּ		לָמְדוּ		Com.
	לְמַדְתֶּן			Fœm.

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
לוֹמְדִים	לוֹמֵד	Masc.
לוֹמְדוֹת	לוֹמֶדֶת vel לוֹמְדָה	Fœm.

PAÜL.

V. In Persona duplex est genus, Masculinum, & Fœmininum, quorum quodque suam habet terminationem. Sed prima Persona communis est Generis; ut & tertia Pluralis in Præterito.

Est autem cujusque Conjugationis thema, seu prima vox, tertia Præteriti Persona, Singularis, Masculina: eaque in Kal, ipsa plerumque est radix.

VI. Qualitate Verbum aliud Perfectum est, aliud Imperfectum.

Perfectum est quod perfectam conjugandi rationem sequitur, qualia omnia illa sunt quæ neque aliquam ex literis אהוי habent radicalem, neque secundam tertiæ similem, aut primam vel ultimam Nun. Impefectum quod ab ea ratione aliquantulum recedit, qualia fere sunt reliqua.

Canon Primus.

Vltima Verbi Vocalis Pathah, Tſere, vel Hholem in Sjeva mutatur, cum ultima radicalis Vocalem accipit; quod fit accedentibus literis הוי.

Canon Secundus.

Camets & Tſere primæ ſyllabæ in Sjeva mutantur, cum, creſcere in fine voce, accentus deſcendit è ſecunda ad tertiam.

Canon Tertius.

Camets primæ ſyllabæ in Sjeva mutatur, cum literæ ſerviles præponuntur.

III. In tempore (excepto Infinitivo) duo ſunt Numeri, Singularis, & Pluralis.

IV. In Numero tres ſunt Perſonæ; quarum tertia ſecundam, & hæc primam præcedit.

V. In

primam Conjugationem initio adſumunt מ quod Participiale vocatur.

Infinitivus per ſe ſerviles nullas habet, ſed ad conſtituenda Gerundia literas בכלם aſſumit, ut ſupra fuit viſum.

Imperativus adſciſcit literas יונה: quarum י. à Singul. Maſc. format Fœmininum, ו Plurale Maſculinum, נה Plurale Fœmininum.

Futurum aſſumit literas יונה in fine, ut Imperativus; in principio autem literas איתן, quarum א format primam Singularem, ut נ primam Pluralem. י tertiam Maſculinam. ת ſecundam Perſonam maſcul. & tertiam Fœmininam.

III. Vocales literarū radicalium patebunt in Paradigmate. ſed de mutatione earum tres hîc Canones notandi ſunt.

nesin secundis & primis personis ex Pronominibus desumptæ sunt, scilicet

תָ		אַתָּ	*tu m.*
תְ		אַתְ	*tu f.*
תִי	ex	אֲנִי	*ego.*
תֶם		אַתֶּם	*vos m.*
תֶן		אַתֶּן	*vos f.*
נוּ		אֲנַחְנוּ	*nos.*

Tertia autem Pluralis addit Singulari ו Pluralis Numeri in Præterito, Imperativo, & Futuro notam. Et tertia Singularis Fœminina Masculinæ addijcit ה Fœminini Singularis in Præterito, & Participijs indicem.

Participia more Nominum variantur, & Fœmininum Singulare formant adjecto ה vel ת. Plurale Masculinum adiecto ים. ut Fœmininum adjecto ות. Et extra

primam

Futurum, valet Futurum Indicativi nostri, itẽ Optativi & Subjunctivi, pro ratione Particularum præmissarum. Vertitur sæpe in Præteritum, maxime Imperfectum, cum aliâs, tum præposito אָז *tunc*, ut אָז יָשִׁיר *tunc canebat* vel *cecinit*; & prefixo ו conversivo, ut וַיֹּאמֶר *& dicebat* vel *dixit*. Venit & pro Præsenti, maximè indefinito, seu potentiali, quod per *potest*, *solet*, aut *oportet*, exponitur: id quod etiam Præterito non raro contingit. Exempla ubique occurrunt. Vbi pro Imperativo veniat paulò ante est dictum.

2. *Literæ serviles* Temporum, accedunt

Præterito, & Imperativo, in fine.

Infinitivo, in principio.

Futuro, & Participijs, utrobique.

Pręterito accedentes terminatio-

 nes

ſed interdum eodem cum Verbo adjuncto Tempore,Numero,Genere,& Perſona exponitur.

Venit & pro Gerundijs noſtris præpoſitis literis בכלם, quæ certum ei tempus important, ita ut ſignificet

ב *in inter*, ut בִּלְמוֹר *in diſcendo, inter diſcendum, cum diſceret*, vel *diſcet.*

כ *juxta, poſt*, ut כִּלְמוֹר *juxta diſcẽdum, poſtquam didicit* vel *didicerit.*

ל *ad*, ut לִלְמוֹר *ad diſcendum, ut diſceret*, vel *diſcat.*

מ *à*, ut מִלְּמוֹר *à diſcendo, ne diſceret* vel *diſcat.*

Imperativus tantum uſurpatur affirmative,idque in ſecundis ſolum perſonis; reliquæ per Futurũ exprimuntur; uti & Præcepta negativa,præpoſito אל *ne.* Cæterum in pure paſſivis nullius aut exigui eſt uſus.

Futu-

rei adhuc durantis, seu, quę manet facta, ut שָׁתוּל *plantatus, qui scilicet plantatus adhuc est.* raro active sumitur, in Verbis לָבֻשׁ *induit*, אזור *accinxit*, & paucis aliis affinis significationis. non formatur autem nisi à Transitivis, idque in prima solum & secunda Conjugatione, ad quarum passivam pertinet, licet in activa vulgo collocetur.

Vtrumque Participium sæpe usurpatur pro Præsenti Indicativi modi, quin & pro Pręterito, maximè imperfecto, ut הוא לבוש *ipse indutus est*, vel *erat*. אֲנִי מְדַבֵּר *ego loquor*, vel *loquebar*. Sæpe etiam degenerat in Nomen; ut שׁוֹמֵר *custodiens*, & *custos*. גְּנֻבָה *surrepta*, & *res surrepta*. sed hoc casu Paül etiam fit activum, ut עָשׁוּק *oppressor*.

Infinitivus, æquipollet nostro: sed

1. *Significatio.* Præteritum unicum hic est quod exponitur latino Perfecto, Imperfecto, & plusquam perfecto Indicativi modi; interdum etiam Optativi, vel Subjunctivi, pro ratione Particularum præpositarum, ut לָמַד *didicit, discebat, didicerat, didicisset, didicerit*: Venit & pro Futuro, in Prophetijs maximè, & quoties alij Futuro, cum ו conversivo (de quo pagina 88.) postponitur. Sic post Imperativum cum tali ו positum, illius quoque naturam induit. Exempla passim sunt obvia.

Participium *Benoni* nostro Participio presenti respondet, ut לוֹמֵד *discens*: etiam in Passivo, ut נֶאֱכָל *qui comeditur.*

Participium *Paül* respondet nostro Participio Præterito Passivo, & significat passionem

rei

Cæterùm non in omnibus Conjugationibus Verbum quodlibet est usitatum; multa in una solum Conjugatione usurpantur; multa in pluribus; nullum, opinor, in omnibus, quod usu & ex Dictionariis discendum. Sic Verba absoluta in qualibet Conjugatione passivam non habent, nisi fortassis in ea aliam habeant significationem, ut ante est visum.

II. In Conjugatione sex sunt partes, quæ Tempora & Modi vulgo dicuntur, & hoc ponuntur ordine.

1 Præteritum.	4 Infinitivus.
2 Participium Benoni.	5 Imperativus.
3 Participium Paül.	6 Futurum.

In quibus, in tria consideranda sunt. 1. Significatio. 2. literæ serviles. 3. Vocales literarum radicalium.

interdum hic simulationem significant, aut actionis absolutæ frequentiam, ut חָלָה *ægrotavit*, הִתְחַלָּה *simulavit se ægrotare*, הָלַךְ *ivit*, הִתְהַלֵּךְ *itavit*.

In Niphal, Piel, Hiphil, & Hithpaël reperiũtur etiam Verba simplicis significationis: sed ea in Kal fere sunt inusitata.

In Niphal quidem absoluta, qualia sunt quatuor,

נֶאֱנַח *gemuit*, נִשְׁבַּע *juravit*.
נִלְחַם *pugnavit* נִשְׁעַן *innixus est*.

in reliquis vero transitiva, ut

הִלֵּל *laudavit*, הִשְׁלִיךְ *projecit*.
אִזֵּן *auscultavit*, הִתְפַּלֵּל *oravit*.
הִלְשִׁין *obtrectavit*, הִתְחַנֵּן *supplicavit*.

Per Conjugationes Passivas exprimuntur etiam impersonalia, ut

נֶאֱמַר *dictum fuit*.
הֻגַּד *nunciatum fuit*.

Et interdum quoque, licet rarius, cum est Nun, vel ו, ut

הִנַּחֵם *se solatus est,*	}	pro	{ הִתְנַחֵם
הִזַּכָּה *mundavit se,*	}		{ הִתְזַכָּה

Postponitur autem primæ radicali, cum ea est סצש, ac post צ insuper in ט mutatur, ut

הִשְׁתַּמֵּר *se custodivit.*	}		{ הִתְשַׁמֵּר
הִסְתַּתֵּר *se abscondit.*	}	pro	{ הִתְסַתֵּר
הִצְטַדֵּק *se justificavit.*	}		{ הִתְצַדֵּק

Format à Verbis transitivis in Kal, reciproca vera, vel prædicatione, aut persuasione, ut שָׁמַר *custodivit*, הִשְׁתַּמֵּר *custodivit se.* בֵּרַךְ *benedixit*, הִתְבָּרֵךְ *benedixit se*; id est, *benedictum se esse persvasum habuit*, vel *prædicavit.* & sic quoque interdum ab absolutis, ut נָפַל *cecidit*, הִתְנַפֵּל *prostravit se*, גָּדַל *magnus fuit*, הִתְגַּדֵּל *magnum se fecit*, vel *prædicavit.* עָשַׁר *dives fuit*, הִתְעַשֵּׁר *divitem se fecit* vel *prædicavit.* Sed ea etiam inter-

הִלְבִּין *albavit*, & *valde albus fuit.*

Passiva Hophal passionem quoque denotat sine nomine Agentis, eamque simplicem, aut duplicem pro ratione Activi, ut הָשְׁלַךְ *projectus fuit*, הָכְרַת *factus est excindi*, id est *excisus est ab alio excindere jusso.*

Quarta vocatur הִתְפַּעֵל. Characteristicam habet duplicem, Daghes in media radicali, quod literę אהחער, ut in Piel repudiat; & syllabam הִתְ initio appositã, cujus litera prior ה, subiecta est regulæ de ה characteristico ante traditæ; posterior autẽ, primę radicali interdum vel inseritur per Daghes, vel postponitur. inseritur quidẽ cũ illa est דטת, juxta doctrinã, pag. 51. ut

הִדַּכָּא *contritus est*	pro	הִתְדַּכָּא
הִטַּהַר *mundavit*		הִתְטַהַר
הִתַּמָּם *perfectus fuit*		הִתְתַּמָּם

Et

principio, quod tamen interdum excidit, juxta regulam,

He Conjugationis characteristica, praepositâ characteristicâ temporis, excidit, & huic Vocalem suam relinquit.

Activa, Verbis Kal addit causam, cujus virtute, impulsu, jussu, vel permissione fit actio, unde Absoluta fiunt transitiva, ut שָׁכַב *jacuit*, הִשְׁכִּיב *jacere fecit*, id est *prostravit*, vel *jacere jussit* aut *permisit*: חָיָה *vixit*, הֶחֱיָה *vivere fecit*, id est *vivificavit* vel *vivere jussit*, aut *sivit*. Transitiva semel, fiunt bis talia, ita ut actio una sit agentis, in patientem; altera ad agendum impellentis, in agentem: ut אָכַל *edit*, הֶאֱכִילוֹ לֶחֶם *fecit eum edere panem*, שָׁמַע *audivit*, הַשְׁמִיעֵנִי קוֹלֶךָ *fac me audire vocem tuam*. Raro absolutorũ significatio solum intenditur, ut לָבַן *albus fuit*,

הלבין

חָטָּא à קִיא *extinxerint*; à רִשֵּׁף *tinea*; & sic à חָטָא *peccavit*, fit חִטֵּא *peccatum expiavit.* Passiva Pual significat passionem illatam ab altero cujus nomen reticetur; ut טֹרַף יוֹסֵף *devoratus est Joseph.*

Cæterum ad Piel reducuntur quoque Verba illa quæ vulgo dicuntur esse Coniugationis *Poel*, ut שׁוֹפֵט *judicavit*, (quia eandem flexionis rationem sequuntur, & in eo solum discrepant, quod pro Vocali brevi & Daghes habeant longam Hholem:) ut & ea quæ Quadrata vocantur, & quatuor habent literas radicales, quarum secunda vicem quodammodo supplet Daghes characteristici, ut כִּרְכֵּר *saltavit*; פֵּרֵשׂ *expandit.*

Tertia in Activo הִפְעִיל dicitur & in Passivo הָפְעַל & Characteristicam utrobique habet ה in prin-

risticam vtrobique habet Daghes in secunda radicali; quod tamen non admittunt literæ indaghessabiles; quæ interdum id productione præcedentis Vocalis brevis compensant, interdum sine compensatione abijciunt, secundum doctrinã traditam fo. 62. 63. & 64.

Activa intendit significationem primæ Coniugationis: unde quæ absoluta illic sunt, hîc fiunt transitiva, ut שָׂמַח *hilaris fuit* שִׂמַּח *exhilaravit*: quæ transitiva, hîc vehementiam, accurationem, aut diligentiam assumunt, ut אָכַל *edit*, אִכֵּל *voravit*, שָׁמַר *custodivit*, שִׁמֵּר *diligenter custodivit*. quod & absoluta interdum imitantur, ut רָקַד *saliit*, רִקֵּד *saltavit*. Pauca à Nominibus orta sublationem rei per Nomẽ significatæ designant, ut שֵׁרֵשׁ *eradicavit*, à שֹׁרֶשׁ *radix* דִּשֵּׁן *excine-*

tum ab ipso patiente sibi illatam, quæ tunc æquipollent reciprocis Activis, & proinde absolutè ponuntur, sine Ablativo, ut מָכַר *vendidit*, נִמְכַּר *venditus est ab alio, vel à se*, quod idem est cum, *Vendidit se.* שָׁמַר *custodivit*, נִשְׁמַר *custoditus est ab alio*, vel *à se*, id est *custodivit se*, *cavit sibi.* utro autem modo accipienda sint, ipsa docet oratio. Ab intransitivis in Kal raro formatur, & significat vel passionem Conjugationis Piel, aut Hiphil, ut נֶהֱלַךְ *deductus est*, ab הֵלַךְ *deduxit*, cujus Kal est הָלַךְ *ivit*, נִקְרַב *adductus est*, ab הִקְרִיב *adduxit*, cujus Kal est קָרַב *accessit.* Vel actionis frequentiam, ut נִדְבַּר *assiduè loquutus est*, à דִּבֵּר *loquutus est.*

Secunda, in Activa פִּעֵל dicitur, & in Passivo פֻּעַל. Characteristi-

Prima קַל dicitur, id est *Levis*, Estque nuda & simplex, nullam habens notam additam, ita ut character ejus sit omnis characteris absentia. Significationem habet simplicem quoque, & activam, quam à prima origine Verba possident, eamque vel in-transitivam, ut בָּכָה *flevit*, vel transitivam, ut בָּרָא *creavit*, quam differētiam in uno etiam eodemque Verbo interdum admittit, ut מָלֵא *plenus fuit*, & *implevit*.

Ejus Passiva vocatur נִפְעַל, à forma antiqui Paradigmatis, ut reliquæ Conjugationes omnes. Peculiarem habet characterem literam נ primæ radicali præpositam. Format à transitivis Kal, Verba significantia passionem, cum aliunde procedentem, ut הָרַג *occîdit*, נֶהֱרַג *occisus est*,

Conſiderantur in Verbo ſex.

1. Coniugatio.	4. Perſona.
2. Tempus.	5. Genus.
3. Numerus.	6. Qualitas.

I. Cōjugatio genus ſignificationis Activum aut Paſſivum continet. Deducuntur autem ſingula Verba per quatuor Conjugationes: quarum tres ſunt Activæ, quæ ſuas habent Paſſivas; quarta autem Activa ſimul eſt & Paſſiva, id eſt reciproca: Tabella earum hæc eſt.

Activa.		*Paſſiva.*	
1. KAL.	לָמַד	נִלְמַד	NIPHAL.
2. PIEL	לִמֵּד	לֻמַּד	PVAL.
3. HIPHIL	הִלְמִיד	הָלְמַד	HOPHAL.

4. HITHPAEL הִתְלַמֵּד.

In his tria conſideranda ſunt: 1. Nomen. 2. Character. 3. Significatio.

1. Prima

LIBER SECVNDVS DE VERBO.

CAPVT I.

De Verbo in genere.

HActenus de voce in genere; species ejus (seu partes Orationis) Ebræis numerantur tres, Verbum, Nomen, & Particula.

VErbum ijs dicitur פֹּעַל, id est *Actio*, à qua voce & Paradigma ejus antiquum פָּעַל desumptum est, & literæ ejus hodieque denominantur; ita ut prima cujusque Verbi Radicalis vocetur *Pe*, secunda *Ajin*, & tertia *Lamed*.

secundum Vocales suas legitur יְרוּשָׁלַיִם, *cum secundum literas suas legi queat* יְרוּשָׁלֵם Ierusalem.

Item יְהֹוָה *quod legitur* אֱלֹהִים, *quia ejus Vocales habet, ut eandem ob caussam* יְהֹוָה *legatur* אֲדֹנָי, *licet in hoc, ob frequentem usum, sub litera* י *simplex tantum scribatur Sjeva. Atque hujus quidem sanctissimi nominis lectio per proprias Vocales hodie ignoratur; licet verisimile sit eam esse* יהוה.

LIBER

Quod autem ad eam mutationē adtinet qua unius dictionis literis alterius Vocales interdum adijciūtur, quod sic satis frequenter contingit, ea irregularis est, ac mystica fere, atque ad calcē libri explicanda. Hic tātum nunc obiter observetur, quod, cum vox aliqua alienas habet Vocales, ea bifariā legi poßit, vel secundū Vocales illas, per literas vocis à qua eæ desumptæ sunt: vel secundū Cōsonātes suas, per Vocales ipsis cōvenientes & restituendas, ut לִשְׁפֹּט Ezech. 44. *habet Vocales* לְמִשְׁפָּט ad judiciū *& sic quoque legitur: quanquam & secundum literas suas legi poßit* לִשְׁפֹּט ad judicandum. *Sic quod est* Esa.36.12. שֵׁינֵיהֶם *habet Vocales vocum* מֵימֵי רַגְלֵיהֶם aquæ pedum eorum, *& sic quoque legitur: quanquam, & secundum literas suas legi poßit,* שֵׁינֵיהֶם urinæ eorum.

Et ita paßim occurrit יְרוּשָׁלַם *quod*

ſcentium ultima ה, ut לַעֲשׂוֹת לוֹ *facere ei.*

Et ־ in quibuſdā Monoſyllabis, ut ſunt כֵּן *ſic*, עֵת *tempus*, עֵץ *arbor*. item בֵּן *filius* cū nō habet poſt ſe Genitivū, ut בֶּן־שֵׁשׁ *filius ſextus*. nec non לֵב *cor*, cum quæ ſequitur eā dictio non habet accentum in prima, ut לֶב־דָּוִד *cor Davidis*. לֵךְ autem *abi*, תֵּן *da*, שֵׁם *nomen*, & שֵׁשׁ *ſex* Tſere modo retinent, modo corripiunt.

Cæterū cū manens eo modo Vocalis lōga, ſyllabam mixtā conſtituit, videtur id fieri virtute accētus quē habuit, & ſua natura poſſidet: quanquā non raro etiā ſulciatur Euphonico Metheg, jacturā tonici aliquo modo cōpēſante.

Atque hæc de mutatione vocis generali quoad Literas, Vocales & Accentus ſufficiant: ſpecialia ſuis locis indicabuntur.

Quod

יום בשורה *dies Evangelij.*

Et interdũ quoq; post dissyllabas cum sequente voce cõstructas, ut

מלאך יהוה *angelus Domini.*

אשת אברם *uxor Abrami.*

Sublato autẽ Accẽtu, ultima Vocalis Camets vel Tsere ante literã mobilem est corripiẽda, iuxta Regulã B, & sic in exemplis allatis est דבר pro דבר, ישמר pro ישמר, את pro את, בן pro בן, חק pro חק. & ו manent immutatæ, ut

אשר ישראל *vir Israel.*

טוב יהוה *bonum Domini.*

& sic quoq; ·· & ו cum literã habent, aut includunt quiescentem, ut בית אלהים *domus Dei.*

עד שקר *testis falsitatis.*

בתוך העם *in medio populi.*

item ו ante ת in terminatione fœminina Plurali, ut בנות לוט *filiæ Lot.* & in Infinitivo Verborum quiescentium

Maccaph est lineola transversa qua voces duæ supernè copulatæ unius instar, sub solo posterioris accētu proferuntur, ut גַּם־אָנִי *gam-ani, etiam ego.* Et interdum etiam tres, ut כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל *col-bet-Iisrael, omnis domus Israel.*

Adhibetur autem Maccaph.

1. Vt plurimum quidem, cum duobus accentibus concurrentibus, prior nequit migrare ad penultimam, quod ea brevis sit, vel alium accentum ante se habeat, ut

דַּבֶּר־נָא *loquere quaso.*

יִשְׁמְרוּ־דַעַת *custodiet scientiam.*

בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ *vestes sanctitatis.*

sæpe vero etiam post Voculas plerasque monosyllabas non habentes accentum Distinctivum, ut

אֶת־הָאָרֶץ *terra.*

בֶּן־דָּוִד *filius Davidis.*

חָק־עוֹלָם *statutum perpetuum.*

בשורה

Idem fit etiam in Futuro terminato ה, sed quod tunc amittit ה finale, sicuti post clarius patebit, ut

יִגְלֶה *revelabit*, וַיִּגֶל *& revelavit*

יִגְלֶה idem וַיִּגֶל idem.

Et sic cum Particula אַל, ut

אַל תִּלָּחֵם *ne pugna.*

אַל תָּגֵל *ne detege.*

5. *Ob distinctionem.*

Accentus distinctivus ultimæ syllabæ, postquam mutavit Sjeva præcedens in Vocalem perfectam (juxta Regulam T) ad eam retrocedit, uti illic patuit.

Idem facit non præcedẽte Sjeva, in tribus vocibus אָנֹכִי *ego*, אַתָּה *tu* & עַתָּה *nunc*; quæ in distinctione scribuntur אָנֹכִי, אָתָּה, עָתָּה.

III. De Abjectione Accentus.

Abjicit vox accentum suum non distinctivum, cum voci sequenti per Maccaph annectitur.

habet: manet interdum accentus: sed cōmuniter excidit, voce cum sequenti per Maccaph juncta. raro, penultimâ brevi, ad antepenultimam reperitur descendere.

2. *Ob ו conversivum Futuri & Particulam* אל ne.

ו conversivum præpositum Futuro inchoato à literis יתן, & terminato radicali mobili, quam præcedunt duæ Vocales longæ, Accentum trahit ex ultima ad penultimam, (modo is non sit majoris distinctionis, maxime Silluc, Athnah aut Zakef katon,) & ultima corripitur juxta Regulam B.

ילחם *pugnabit* וילחם *& pugnavit.*
יגרש *expellet* ויגרש *& expulit*
יאמר *dicet* ויאמר *& dixit.*
ישב *sedebit* וישב *& sedit.*
יקום *surget* ויקם *& surrexit*
יסב *circuibit* ויסב *& circuivit.*

Idem

posita est ex monosyllabo ac Præpositione, aut litera servili; ut

שָׂכָר *conduxit,*

שָׂכָר עָלֵינוּ *conduxit contra nos.*

שָׁאַל *interrogavit.*

שָׁאַל הָאִישׁ *interrogavit virum.*

Confusionis tamen evitandæ gratiâ non solet retrocedere accentus tribus in locis,

1. In Participio Præsenti Kal non quiescentis ultima radicali, ne confundatur cum Nomine formæ קֹדֶשׁ, ut יֹצֵר עַיִן *formans oculum.*

2. In Themate Kal formæ פָּעַל, ne confundatur cum forma מָה, ut חָצַב בּוֹ *excidit in ea.*

3. In Præterito Plurali Verborū quiescentium ultima ה, ne cōfundatur cum quiescentibus media radicali, ut עָנוּ בִּי *oppresserunt me.*

Cum penultima Vocalis est brevis, vel alium accentum ante se habet:

1. Ob viciniratem alterius accentus in sequente dictione.

2. Ob ו conversivum Futuri, & Particulam אל Ne.

3. Ob distinctionem.

I. *Ob viciniratem alterius accentus.*

Accentus non distinctivus in ultima vocis cujus penultima est longa, nec immediate ante se habet Accentum alium, si sequatur vox habens Accentum in prima, migrat ad penultimam, vt vitetur Accentuum concursus, ut

קָרָא	*vocavit.*
קָרָא לָיְלָה	*vocavit noctem.*
לָתֵת	*dare.*
לָתֶת לָנוּ	*dare nobis.*
תָּשׁוּב	*revertatur.*
תָּשָׁב נָא	*revertatur quaeso.*

in quibus vltima corripitur juxta regulam B.

Idem fit cum vox posterior Accẽtũm habet in secunda, & compofita

eis præponitur ו convertens Præteritum in Futurum, nec sequens dictio habet accentum in prima, ut

שָׁמַרְתָּ *custodivisti* וְשָׁמַרְתָּ *& custodies*
יָכֹלְתָּ *potuisti* וְיָכֹלְתָּ *& poteris.*

ubi Hholèm mutatur in ק parvuum juxta regulam B.

דִּבַּרְתִּי *loquutus sũ* וְדִבַּרְתִּי *& loquar.*
הִזְהַרְתָּ *monuisti* וְהִזְהַרְתָּ *& monebis.*
הִבְדִּילָה *divisit* וְהִבְדִּילָה *& dividet.*
צִוִּיתָ *præcepisti* וְצִוִּיתָ *& præcipies.*
שָׂמוּ *posuerunt* וְשָׂמוּ *& ponent.*
סָבָה *circuivit* וְסָבָה *& circuibit*

Quiescentia tamen ultima radicali, in prima Coniugatione, rarius in secunda;& pauca quædam alia, maxime in tertijs personis, accentum in penultima retinent, ut

וּמָצָאתָ *& invenies* וְדִבַּרְתִּי *& loquar*
וְכִלִּיתִי *& perficiã* וְהִפְקִידָה *& præficiet*

Ex ultima ad penultimam traijcitur accentus tribus de causis.

mariam attollit, sæpe quidem in libris Poëticis; rarius in alijs, idque vel in eadem syllaba, quę accetum habet necessarium; vel in alia.

Cum in eadem id fit syllaba, tunc, pro ratione accentus, fere indicatur diversitas melodiæ aut distinctionis quę in ea voce potest observari, ut אֱלֹהֶ֫יךָ *Deus tuus*, זֶ֫ה *iste*.

Cum in diversis id fit: tunc alter, is nempe qui non inservit syllabæ primariæ attollendæ, melodiæ solum inservit, ut לֵ֫צִים *irrisores*, וְיָבֵ֫ן *& intelligat*.

II. Sedem suam naturalem mutat Accentus dum trajicitur, vel ex penultima ad ultimam, vel ex ultima ad penultimam.

Ex penultima ad ultimā trajicitur accentus non distinctivus, in Personis Prętetiti Verborū penacutis, (prętet primā Pluralem) cum eis

interdum in Segol mutat; ut

בֶּהָרֶג } pro { בַּהֶרֶג } ex { בְּהַהֶרֶג
בֶּעָטֶף } pro { בַּעֶטֶף } ex { בְּהָעֶטֶף

Sic & alias interdum literæ gutturales mutationes causant: verum cum eæ generales nō sint, præstabit eas hic illic suis locis indicare.

Appendix de litera ר.

Litera ר, in Vocalium mutatione gutturales interdum imitatur, in eo maxime, quod in fine dictionis existens amet ante se Pathah.

De Mutatione vocis quoad Accentus.

Mutatur vox quoad Accentus tripliciter,

1. Dum alter ijs ultra necessarium adijcitur.

2. Dum necessarius sedem suam naturalem mutat.

3. Dum voci detrahitur.

I. Adijcitur voci accentus secundus præter eum qui syllabam primariam

te, venit Segol, ut

אַשְׁכֶם ab אֵשׁ	} pro {	אֶשְׁכֶם	
חִיוֹן à חִיוֹנוֹ		חֶזְיוֹנָה	

& ante secundam radicalem in Imperatiuo Kal, ut

אֶבְלוּ *edite* עִבְדוּ *servite.*

Cæterum & ה, licet raro, reperitur etiam habere ·.· pro Hhirec parvo, ut הֶרְאָה *ostendit* pro הִרְאָה.

Regula ל.

ה & ע finales, Camets præcedens interdum vertunt in Pathah, ut

רַע *malum*	} pro {	רָע
אֶצְבַּע *digitus*		אֶצְבָּע

Regula מ.

ה & ע penultimæ dictionum literæ pro Camets parvo interdum sumunt Pathah, ut

וַיָּעַף *& volabat*, pro וַיָּעָף

Regula נ.

Gutturalis Cametsata Tsere servilis elisæ, sub litera præcedente, inter-

Regula כ.

Literæ אחע initio dictionis respuunt Hhirec breve, & proinde recipiunt Patbah, si Hhirec illud descendat ex Segol vel Gamets, ut

חַכְמֵי pro חִכְמֵי ex חָכָם
עַבְדֵי pro עִבְדֵי ex עֶבֶד

vel Segol, si Hhirec istud nascatur aliunde, ut

אֶפְקֹד *visitabo* pro אִפְקֹד ut יִפְקֹד
חֶרְמוֹ *sagena ejus* pro חִרְמוֹ à חֵרֶם

& sic à עֶשֶׂר *decem*, fit עֶשְׂרִים *viginti*.

Admittunt tamen etiam interdum Hhirec breve, ut

עִם *cum* אִשְׁתּוֹ *uxor ejus*.
אִם *si* אִמּוֹ *mater ejus*.

& sic sæpe ante Daghes compensativum, ut אִכַּף *incurvabor* pro אֶנְכַּף, אִוָּלֵד *nascar* pro אֶנְוָלֵד.

semper autem ante Daghes characteristicum, ut אִבַּד *perdidit*, חִלֵּל *polluit*, עִלֵּף *texit*: sed quo exciden-

שָׁמַעַתְּ *audivisti* f.			שָׁמַעְתְּ
גָּבַהַתְּ *excelluisti* f.	pro		גָּבַהְתְּ
שָׁלַחַתְּ *misisti* f.			שָׁלַחְתְּ

Regula ט.

ח & ע penultimæ dictionum literæ si habeant Segol post Segol mutant utrumque in Pathah, ut

נַעַר *puer*			נֶעֶר
שַׁחַת *fossa*	pro		שֶׁחֶת
שׁוֹמַעַת *audiens*			שׁוֹמֶעֶת

רֶחֶם tamen *uterus* scribitur sæpe רַחַם, & sic semper dicitur לֶחֶם *panis*, non לַחַם.

Regula י.

א penultima dictionis litera habens Segol post Segol, conflat ex ambobus Tsere, in quo ipsum quiescit, ut

מוֹצֵאת *inveniens*, pro מוֹצֶאֶת interdum tamen ipsi subjicitur hoc Tsere, & literæ præcedenti Sjeva, ut dicatur מֹצְאֵת.

ræ, si non habeāt ante se A, id est -
vel -, adsciscūt Pathah suffuratū, ut
שָׁלוּחַ *missus* מָשִׁיחַ *unctus.*
שׁוֹמֵעַ *audiens* גָּבֹהַּ *altus.*
quod ut necesse non habeant, mutant præcedentem Vocalem in Pathah; breves quidem : & - par-vum, semper, ut
יֶשַׁע *salus* } pro { יֵשַׁע
וְתָנַח & *quievit* } pro { וְתָנַח
Longas autem i & ו sæpe, ac penè indifferenter. nunquam tamen cum habent Silluc, vel Athnah. uti nec unquam Sjurec, nec Kibbuts, quia id pro Sjurec ponitur, neque enim aliter occurrit in fine, ut בָּטוּחַ *fidens*, pro בָּטוּחַ.

Regula n.

ה, ח & ע penultimæ dictionum literæ si habeant Sjeva ante Sjeva, mutant suum Sjeva in Pathah raptum (seu suffuratum) ut

Regula ה.

Literæ gutturales habentes Camets, aut Hhatef-camets, non ferunt ante se Pathah, sed id in Segol mutant, ut

יֶתְנֶחָם *se solabitur.* }
הֶהָיְתָה *an fuit.* } pro { יַתְנָחֵם הַהָיְתָה
בֶּחֳדָשִׁים *in calendis.* } { בַּחֳדָשִׁים

in penultimo exemplo Pathah etiam erat pro ־: juxta Regulam præcedentem; uti & in ultimo, in quo tamen ה latet.

Regula ו.

Literæ gutturales penultimæ dictionũ existentes, pro ֵ amant ָ, ut וַיִּחַר *exarsit*, pro וַיֵּחַר; תֹּאַר *species*, pro תֹּאֵר: & sic reliqua omnia Nomina hujus formæ, exceptis tribus, אֹהֶל *tabernaculum* בְּאשׁ *fœtor* בֹּהֶן *pollex.*

Regula ז.

ה, ח, & ע, ultimæ dictionum literæ, si

יְהַלֵּךְ *ibit*			יְהָלֵךְ
יַחֲבֹשׁ *ligabit.*	pro		יַחְבֹּשׁ
יַעֲמֹד *stabit.*			יַעְמֹד

Idem fit si primam radicis ע aut sequatur Segol; aut præcedat נ Niphal, in Verbis quiescentibus ultima ה, ut

יַעֲשֶׂה *faciet*	pro	יַעְשֶׂה
נַעֲשָׂה *factus est.*		נַעְשָׂה

raro alias in Niphal & Hiphil est ◌ֲ◌ַ pro ◌ֶ◌ֱ.

Mutatur tamen ◌ֶ◌ֱ in ◌ֲ◌ַ in præterito Hiphil, cum ei præfigitur ו conversivum, ut

הֶאֱזַנְתָּ *auscultavisti,* וְהַאֲזַנְתָּ *auscultabis.*

Regula ה.

Literæ Gutturales non tolerant ante se ◌ְ◌ַ sub ה, sed mutant id in Pathah, ut

הַעֵת *an tempus?*	pro	הַעֵת
הַחִלּוֹתִי *incepi.*		הַחְלוֹתִי

F *Regula*

ut יַעֲמִיד } pro { יַעְמִיד *statuet.*
אֶעֱמֹד } pro { אֶעְמֹד *stabo.*
הָעֳמַד } pro { הָעְמַד *statutus est.*

Sed quotiescumque cōtingit sub litera servili poni vocalē brevem, cui Scheva cōpositum nullum respondet, tunc vocalis illa mutatur pro loci exigentia in unam è tribus vocalibus breuibus, ex quibus Scheva compositum nascitur, ut si præcedat ַ id in ַ parvum mutatur, & gutturalis habet ֲ, ut

מַעֲמָד *statutus* pro מַעְמָד

Si præcedat Hhirec parvum, id in Segol mutatur, & gutturalis recipit Hhatef segol, ut

הֶעֱמִיד *statuit* pro הִעְמִיד

si tamen primam radicis vero sequatur Hholem, mutatur Hhirec in Pathah, & gutturalis recipit Hhatef-pathah, ut

יהלך

חָיָה *vixit*, (quæ tamen interdum etiam, licet rarius, הָ habent,) ut הֱיִיתֶם *fuiſtis*, חֲיִיתֶם *vixiſtis*.

6. ע in tribus Nominibus עֱזוֹז *robur* עֱלִי *piſtillum*, עֱנוּת *humiliatio*.

Hhatef-camets initio dictionis ſub gutturali pro Sjeva ſimplici habẽt.

1. Dictiones formæ קֹדֶשׁ cum Hholem eſt corripiendum, ut אֹהֶל *tentorium* אֳהָלִים *tentoria*.

2. Quatuor voces formæ פְּרִי,
חֳלִי *ægritudo* אֳנִי & אֳנִיָּה *navis*.
חֳרִי *æſtus* עֳנִי *afflictio*.
quod & aliæ imitantur, ut
דֳּמִי *ſimilitudo* קָדָשִׁים *ſanctitates*.

Regula 2.

Pro Sjeva ſimplici quieſc. litera guttur. habet Sjeva cõpoſit. affine Vocali brevi præcedenti, id eſt

poſt	Pathah	}	Hhatef-pathah.
	Segol		Hhatef-ſegol.
	ָ parvum		Hhatef-camets.

ut

אֱדוֹם *Edom* אֱמוּנִים *fides*
אֱהִי *ubi* אֱיָל *fortitudo.*
אֱוִי *Ewi* אֱיָלוּת idem.
אֱוִיל *ſtultus* אֱלֵי *ad.*
אֱלִיל *vanitas.* אֱמֶת *veritas.*

3. א in Imperativo, & utplurimum quoque Infinitiuo Kal Verborum inceptorum ab א, ut

אֱמֹר *dicere* אֱהַב *ama.*

4. הֱ Hiphil quieſcentium media radicali, in tertiis perſonis Preteriti, affixa habentibus, ut

הֱמִיתַנִי *occidit me.*
הֱמִיתַתְהוּ *occidit eum.*
הֱמִיתֻהוּ *occiderunt eum.*

pauciſſima tamen etiam interdum hic Hhatef-pathah habent ſicuti contra in primis & ſecundis perſonis interdũ, licet rariſſimè, eſt הֱ, ut הֱטִיבוֹתָ *bene feciſti*; & ſic הֱסִירְךָ *removere tuum*, in Infinitivo.

5. הֱ & חֱ in Verbis הָיָה *fuit*, &

חיה

quentes Canones.

Regula ב.

Pro Sjeva mobili gutturalis habet Hhatefpathah; in medio dictionis semper; vt

פָּעֲלוּ	*fecerunt*	pro	פָּעְלוּ
יִפְעֲלוּ	*facient*		יִפְעְלוּ
בָּעֲרוּ	*accenderunt*		בָּעְרוּ

in principio dictionis plerumque:

ut אֲכִילָה	*esca*	pro	אְכִילָה
הֲלֹךְ	*ire*		הְלֹךְ
חֲמוֹר	*asinus*		חְמוֹר
עֲמֹד	*stare*		עְמֹד

interdum enim hîc est ·.: & :·. Hhateph-segol habent sextuplicia.

1. א Nominum inceptorum ab אֱלוֹ & אֱלִי,

אֱלִיָּהוּ *Elias* אֱלוֹהַּ *Deus*.

2. א sequentium vocum.

אֱגוֹז *nux* אֱשׁוּן *nigredo*.

אֱנוֹשׁ *homo* אֱמוּנָה *fides*.

ארום

Et יחע quidem nunquam repudiant quiescens cum habẽt post se י, vel ante se accentũ tonicũ, ut

מַעְיָן *fons* שָׁמָעְנוּ *audivimus.*
מִחְיָה *victus* שָׁלַחְנוּ *misimus.*
יִהְיֶה *erit* גָּבַהְנוּ *exaltati sumus.*

& non raro quoque id admittũt, cũ habẽt post se aliquã literã בגד, כפת vel ante se literã servilẽ cũ Pathah, Segol, aut Camets parvo, ut

שְׁמַעְתֶּם *audivistis* יַעֲמִיד *statuet.*
שְׁלַחְתֶּם *misistis* הֶעֱמִיד *statuit.*
גְּבַהְתֶּם *exaltati estis* הָעֳמַד *statutus est.*

(Et posteriore conditione literis יחע interdum accedit א, ut נֶאְשַׁם *rei erimus, ubi* א *recipit Scheva,* praecedente servili cum segol.)

Item in Nominibus quibusdam propriis, ut נַעְמָן *Naaman,* נַחְשׁוֹן *Nahhsjon,* יַעְזֵר *Iaazor.*

Alibi gutturales pro Sjeva simplici sumunt compositum, juxta sequentes

Ab אֲנִי tamen *ego*, fit אֲנִי & à חֲצִי *dimidium* חֲצִי.

Cæterum his accedit Sjeva ante Affixum ךָ, ut

דְּבָרְךָ *verbum tuum*, pro דְּבָרֶךָ quod tamen cum servilibus ל & ב itemque Particulis עם ac אֵת non mutatur, sed cum sequente Camets locum permutat, ut

בְּךָ	pro	בָּךְ	*in te.*
לְךָ		לָךְ	*tibi.*
עִמְּךָ		עִמָּךְ	*tecum.*
אוֹתְךָ		אוֹתָךְ	*te.*

Atque hæc sufficiant de mutatione Vocalium generali.

Mutatio specialis, propter literas gutturales, Regulas habet sequentes.

Regula א.

Literæ gutturales abhorrent à Sjeva simplici: mobile nunquam recipiunt; & raro quiescens.

Et

פִּקְדָה pro פְּקָדָה à פָּקַד
אָהֳבוּ pro אֱהֱבוּ à אָהַב
יְכָלוּ pro יְכַלּוּ à יָכֹל
שְׂמֵחִי pro שִׂמְחִי à שָׂמַח
נִקְרָבָה pro נִקְרְבָה à נָקְרַב

Excipe י. *&* ו *duobus in locis.*

1 *In Imperativo Verborum quiescentium ultima* ה, *ubi Sjevâ manet immutatum*, *ut* בְּנִי ædifica, בְּנוּ ædificate, *à* בָּנָה ædificavit.

2. *In Futuro, cum* ן *Paragogico, ubi mutatur quidem Sjeva, sed accentum in ultima relinquit, ut*

יִשְׁאָלוּן interrogabũt } pro { יִשְׁאֲלוּן
תִּדְבָּקִין adhærebis } pro { תִּדְבְּקִין

II. Ante Hhirec longum terminans dictionem monosyllabam: ubi mutatur in ֶ, si sit simplex aut ְ vel ֲ, in i vero, si sit ֱ, ut

פְּרִי *fructus* } pro { פְּרִי
לְחִי *maxilla* } pro { לְחִי
יְהִי *sit* } pro { יְהִי
עֲדִי *ornamentum* } pro { עֲדִי
חֲלִי *infirmitas* } pro { חֲלִי

De utroque.

Regula S.

Sjeva utrumque tam simplex quam compositum, mutatum ob Sjeva sequens alterum, hoc sublato redit, ut

שְׁמַע *audi* שִׁמְעוּ *audite* } & { שִׁמְעוּ׃
עֲמֹד *sta* עִמְדוּ *state* } & { עֲמֹדוּ׃

Regula T.

Sjeva utrumque duobus in locis recusat poni ante Silluc, aut Athnah: & interdum etiam ante alios Reges, maxime Zakef-katon, & Revia.

I. Ante terminationes Verborum והי id est ה ִ י ַ & ו; itemque ה paragogicum, ubi redit in vocalem ex qua natum est, scilicet in ָ, ֵ, vel ו; quæ restituta, trahit ad se accentum, à quo & ַ in ָ convertitur, iuxta Regulam K, ut

תחסם } pro { תחסם *obturabis.*
יחסר } pro { יחסר *deficiet.*
החתר } pro { החתר *fasciari.*

interdum etiam cùm præcedente brevi in longam cognatam coalescit Scheva cõpositum, ֲ in ַ, ֱ in ֶ, ֳ in ִ, litera eius, si fit א, quiescẽte, explicitè aut implicitè, ut

יאצר } pro { יאצר *seponet.*
הכיל } pro { האכיל *cibare.*
לאמר } pro { לאמר *dicendo.*
התיו } pro { האתיו *adducite.*

(Pathah tamen ante vocem אדון *Dominus* manet immutatum, ita ut ֲ simpliciter excidat.

לאדני *Domino meo* } pro { לאדני
באדני *in Domino* } pro { באדני)

Si autem litera Schevæ compositi sit אחהע, movetur per ֲ, ut

העמיד } pro { העמיד
הועמר } pro { העמר

De

tur in Hhirec, ut

עֲבוּד *servi* עִבְדוּ *servite.*
אֱמֹר *dic* אִמְרוּ *dicite.*)

in medio autem, modo in Vocalem brevem, modo in Sjeva simplex, fere indifferenter, ut

יְעָמְדוּ יֶחֶדְלוּ הֶעָמְדוּ	&	יַעֲמְדוּ יֶחְדְלוּ הֶעֱמְדוּ	pro	יַעַמְדוּ יֶחְדְלוּ הֶעֱמְדוּ

(cumque posterius hoc Sjeva venit ab Affixo, ‑‑ & ‥ sæpe inter se commutantur, ut

יֶהֶרְסֵם יַאַסְפֵנוּ	pro	יֶהֶרְסֵם יַאֲסְפֵנוּ	à	יֶהֱרֹס יֶאֱסֹף

Regula R.

Sjeva compositum post Vocalem brevem affinem ‑, ‥, & ‑ parvum, non sequente Sjeva simplici, etsi plerumque maneat, interdum tamen in Sjeva simplex redit, ut

Regula O.

Sjeva simplex initio dictionis ante cōpositum mutatur in Vocalē brevem composito cognatam, ut

בַּאֲשֶׁר	*sicuti*	pro	בְּאֲשֶׁר
לֶאֱנוֹשׁ	*homini*		לְאֱנוֹשׁ
בָּאֳנִיּוֹת	*in navibus*		בְּאֳנִיּוֹת

Regula P.

Sjeva simplex post Hhirec sub Iod non daghessato, excidit, ut

יִיבַשׁ	*arescet*	pro	יִיְבַשׁ
כִּימֵי	*ut diebus*		כִּיְמֵי

De Sjeva composito.

Regula Q.

Sjeua compositum sequente Sjeva simplici mutatur, initio dictionis in Vocalem brevem ex qua compositum est, ut

ab	עֲבָדִים	fit	עַבְדֵי	*servi.*
	חֳדָשִׁים		חָדְשֵׁי	*menses.*

(Excipe ־ֲ & ־ֱ in Imperativo Kal, quæ sequente Sjeva mutantur

Longæ .· & ·:, item י & וּ, ut

תומיך	*sustentans*	pro	תומך
ידבק	*applicabit*	pro	ידביק
ישב	*revertetur*	pro	ישוב
תשמור	*custodit*	pro	תשמור

Breves Camets parvũ & Kibbuts,

השלך	*projectus fuit*	pro	השלך
עזך	*robur tuum*	pro	עזך

& sic pro Pathah veniunt interdum Hhirec parvum & Segol, ut

ילדתי	*genui*	pro	ילדתי
שאלתם	*petivistis*	pro	שאלתם

De Mutatione Sjeva simplicis.

Regula N.

Sjeva simplex initio dictionis ante simplex alterum, ne tres literæ Vocalem præcedant, mutatur in Vocalem brevem Hhirec, rarius in Segol, aut Pathah: ut

בגדי	*vestis mea*	pro	בגדי
שמעו	*audite*	pro	שמעו
נגדי	*coram me*	pro	נגדי
כספי	*argentum meum*	pro	כספי

Cæterum prædictam virtutem habent interdum & alij Reges, præsertim Zakef-katon,& reliqui maiores, rarius minores, ut

עֶבֶד *servus*		pro	עֶבֶד
אֶכֹל *edit.*			אכל
אָרֶץ *terra.*			אֶרֶץ
שָׁאָג *rugijt.*			שָׁאַג

Regula L.

Segol finale ante literas בנר בפת in Sjeva sæpe mutatur, ut

יַשְׁבְּ *abducet.*	pro	יִשְׁבֶּה
יִרְדְּ *dominabitur.*		יִרְדֶּה

idem etiam interdum, licet rarius, fit ante literas אפק , ut

חֵטְא *peccatum.*	pro	חֵטְא
יַשְׁק *potabit.*		יַשְׁק
קֹשֶׁט *veritas.*		קֹשֶׁת

Regula M.

Permutantur quoque interdum sine necessitate inter se Vocales cognatæ:

Regula K.

Pathah ultimæ ac penultimæ syllabæ, & Segol penultimæ ante alterum Segol, nacta Silluc aut Athnah mutantur in Camets, ut

אָמָר *dixit* } pro { אָמַר
שָׁלָחְתָּ *misisti* } pro { שָׁלַחְתָּ
דָּרֶךְ *via.* } pro { דֶּרֶךְ

rarius manent immutata, ut תֵּנַח *dimittas* לָרֶדֶת *descendere*; & sic utplurimum in עַד *aeternitas*; semper vero in מֶלֶךְ *Rex*.

Pathah autem finale in Futuro Kal Verborum quiescentium prima א, non in Camets, sed in Tsere mutatur, ut

יֹאכֵל *comedet* } pro { יֹאכַל
יֹאבֵד *peribit* } pro { יֹאבַד

sicut contra isti accentus in Verbis ·· interdum in ‾ mutant, ut

יִגָּמַל *ablactabitur* } pro { יִגָּמֵל
תֵּרָמַסְנָה *coculcabutur* } pro { תֵּרָמַסְנָה

ſyllabam poſſint abſolvere.

Pathah & Hhirec p. p.& Kibbuts } in { Camets. Tſere. Sjurec.

& ſic à { שַׁד / יְכֻוַן / הִכְוִין / הֻכְוַן / מְכֻוָן } fit { שֵׁדִים / יָבִין / הֵבִין / הוּבָן / מוּבָן }

Segol tamen dictionem finiẽs inmutatur, ut בֶּגֶר *veſtis*, בְּגָדִים *veſtes*: & ſic quoque cum penultimam ſyllabam abſolvens accentũ amittit, vt מַמְלֶכֶת *regnum*, מַמְלְכוֹת *regna*.

Pathah autem finale interdum aſſumit Daghes, quod pro reſolutivo habendum eſt, ut אֲגַם *ſtagnum* אֲגַמִּים *ſtagna* pro אֲגָמִים.

Cæterum Vocalis brevis, cum accentum obtinet, non raro quoque manet, ut

à יִגְלֶה fit יִגֶל & יִגֶל.

Regula

Ceristicum excidit nunquam: post Segol raro, idque sine Compensatione, ut שָׁעֲלוּ qui ascenderunt, *instar* שָׁגְלוּ. *qui transportati sunt.*

Daghes autem Compensativum omissum, hæ literæ non minus quam ר *semper compensant, ut* אֶהֱרֹג occidar *non* אֶהְרֹג *præter* ח *in Præterito Kal defectivi secunda radicali, & Niphal defectivi prima* נ, *ut*

שָׁחוּ incurvarunt se נִחַם se solatus est.

Regula H.

Pathah & Segol celerioris pronuntiationis ergo sæpe corripiuntur in Sjeva, illud quidem in Verbis; hoc vero extra Verba, ut

אָמַר *dixit* אָמְרוּ *dixerunt.*
בֶּגֶד *vestis* בִּגְדִי *vestis mea.*
נֶגֶד *coram* נֶגְדִּי *coram me.*

Regula I.

Vocales breves ante Sjeva, eo pereunte (nisi ipsæ in Sjeva corripiantur) mutantur in longas, ut

cedentis compensant.

בֵּאֵר declaravit מֵאֵן renuit.

נֵאַף detestatus est גֵּאֵל polluit.

פֵּאֵר ornavit צֵעָה peregre egit.

& extra Præteritum quoque sequentia verba Daghes omissum compensant.

נִאֵף mœchatus est תִּעֵב abominatus est.

נִאֵץ sprevit תֵּאֵר definivit.

שֵׁאֵל petiit נֵעֵר excussit.

item בֵּעֵר accendit *in Infinitivo, &* תִּעֵב abominatus est *interdum in Futuro, & Participio.*

III. ה *in Pual; vt* רֻחַץ lotus fuit.

IV. ה׳ ח׳ ה׳ *& ע, post* ה *Emphaticum, vt* הַהֵיכָל templum הַחַלּוֹן fenestra.

Excipe triplicia quæ Daghes amissum compensant.

1. ע, *& interdum quoque* ח, *non Cametsatas, vt* הָעֶרֶב vespera הָחַי vivus.

2. ח *&* ע *Cametsatas in monosyllabis, ut* הָעָם populus הָהָר mons.

3. ה *in Affixis* הֵם *&* הֵן, *vt* הָהֵם illi הָהֵן illæ.

Post Camets parvum Daghes Characteristicum

indagessabilem ר, non item ante reliquas אהחע, quippe quæ sæpe Daghes Characteristicum (raro Compensativum) non cõpensant productione, ita ut Vocalis brevis maneat, & syllabam absolvat; ut

מִהַר *festinavit* } pro { מִהֵר
יְמַהֵר *festinabit* } pro { יְמַהֵּר

ANNOTATIO.

De literis אהחע Daghes omissum non compensantibus.

Non solent productione Vocalis brevis præcedentis compensare omissum Daghes Characteristicum,

I. ה *&* ח *in Piel & Hithpael, ac Nominibus a Piel derivatis, ut*

רִחַם misereri   בָּחוּר juvenis.

טִהַר mundavit   נִחוּם consolatio.

הִטַּהַר mundatus est   לַהֶבֶת flamma.

הִתְנַחֵם se solatus est   נֶחָמָה consolatio.

II. א *&* ע *in Piel: ut*

נִאֵץ blasphemavit   בִּעֵר accendit.

exceptis Verbis sequentibus quæ Daghes omissum productione vocalis brevis præ-

cedentis

lum contingit: ante quod & suo nomine etiam interdum venit: ut תַּפְקֵדְנָה *præficient* f. לֵכְנָה *abite* f.

Regula F.

Camets & Tsere ultimę syllabæ, in Pathah quoq; sępe mutatur, ut יָד *manus* יַד יְהוָה *manus Domini.* זָקֵן *senior* זְקַן בֵּיתוֹ *senior domus ejus.*

De vocalibus brevibus.

Regula G.

Vocales breves Pathah, Hhirec parvum, & Kibbuts, adempto Daghes literæ sequenti, mutantur in longas, ut syllabas puras possint constituere.

Pathah	in	Camets.
Hhirec parvum		Tsere.
Kibbuts		Hholem.

ut בָּרֵךְ *benedic*		pro	בַּרֵּךְ
בֵּרַךְ *benedixit*			בִּרַּךְ
בּוֹרַךְ *benedictus est.*			בֻּרַּךְ

Atque hoc perpetuum est ante indagest-

Regula E.

Vocales longæ Hhirec,& Sjurec non ferunt post se Sjeva quiescēs in medio dictionis, & eo sequēte, vel mutātur ipsæ, Hhirec quidem in Pathah, vel Tsere, vt

הִפְקַדְתָּ *præfecisti,* } pro { הִפְקִדְתָּ.
תִּפְקַדְנָה *præficient.* } pro { תִּפְקִדְנָה.

Sjurec vero in Hholem, vt

קֹמְנָה *surgite*, pro קוּמְנָה.

vel mutant Sjeva in Vocalem perfectam, vt

הֲבִינוֹתָ *intellexisti,* } pro { הֲבִינְתָּ.
תְּשׁוּבֶינָה *revertentur,* } pro { תְּשׁוּבְנָה.

Regula E E.

Vocalis longa Tsere non fert post se Sjeva quiescens expressum in medio dictionis, & eo sequente mutatur in Pathah, ut

לִמַּדְתְּ *docuisti*, pro לִמֵּדְתְּ.

Nisi juxta Regulam E, ponatur pro ., quod ei ante נָה servile solum

ita ut secunda radicalis Wavv lateat post Camets primæ.

Regula D.

Vocales longę Hhirec & Sjurec nec in Sjeva unquam mutantur: nec amisso accentu corripiuntur. nec Daghes post se accipiunt. literæ tamen earum quiescentes ו & י, cum Vocalem coguntur recipere, quod interdum contingit, ipsæ possunt daghessari, Iod post Hhirec parvum, & Wavv post Kibbuts, sed in י mutatum, vt מַשְׂכִּית *cogitatio* מַשְׂכִּיּוֹת *cogitationes.* מַלְכוּת *regnum,* מַלְכִיּוֹת *regna.* quin & metu Daghes post se adscribendi, recusant quoque præcedere literam finalem, quæ virtute id habet, mutaturque ante eam Hhirec in ֵ, & Sjurec in Hholem, ut הֵסֵב pro הֵסִיב à סָבַב.

דָּבָר *verbum*, הַדְּבָרִים *verba*.

דְּבַר הַמֶּלֶךְ *verbum regis*.

לֵבָב לֵב *cor*, לִבּוֹ *cor ejus*.

לֵב הָעָם *cor populi*.

קֹמֶץ קֹמֶץ *pugillus*, קְמָצִים *pugilli*.

בֶּגֶד *vestis*, בְּגָדִים *vestes*.

Nunquã tamen cum impuræ sunt, seu Daghes vel quietẽ includunt. Daghes autem includunt cum ponuntur pro brevibus & omittitur Daghes literæ sequentis, ut

חָרָשׁ *faber* pro חָרָשׁ

חָרָשִׁים *fabri*.

חָרַשׁ הָעֵצִים *faber lignorum*.

Quietem includunt cum habent post se literam quiescentem, eamque expressam, vel omissam & latentem, ut

הֵיכָל *templum* הֵיכָלוֹ *templum ejus*.

קָמָה *seges* קָמָתוֹ *seges ejus*.

quorum illud habet quatuor radicales, hoc est à radice קוּם *surgere*, ita

accentum amittant, mutantur in breves, ut ſyllabam mixtam poſſint conſtituere.

Tſere } in { Segol.
Hholem } in { Camets parvum,

vt

יֵשֵׁב *ſedet*, וַיֵּשֶׁב & *ſedit*.
יָכֹלְתָּ *potuiſti*, וִיכָלְתָּ *poteris*.
מָלֹךְ *regnare*, מְלָךְ־מֶלֶךְ *regnare rege*.

Abjecto tamen accentu ob Maccaphæ, manent non raro immutatæ, uti patebit in ejus doctrina.

Camets autē ſyllabam mixtam conſtituens accentum nō amittit.

Regula G.

Vocales longę Camets, Tſere, & Hholem, penultimæ ſyllabę & interdum etiam vocalis brevis ſæ gol, celerioris pronūtiationis gratia, ſæpe corripiūtur in Sjeva, cum vox in fine creſcit, aut à ſequente ob conſtructionem premitur, vt

De Mutatione Vocalium.

Mutatio Vocalium aut communis est literarum omnium, aut specialis gutturalium.

Mutationis communis regulæ hæ sunt.

De Vocalibus longis.

Regula A.

Vocales longæ Camets, Tsere, & Hholem, impresso Daghes literæ sequenti, nisi adsit accentus, mutantur in breves, ut syllabam mixtam possint constituere.

Camets.		Pathah.
Tsere.	in	Hhirec parvũ.
Hholem.		Kibbuts.

ut תָּם *integer* תַּמָּה *integra.*

קֵן *nidus* קִנִּים *nidi.*

עֹז *robur* עֻזּוֹ *robur ejus.*

Regula B.

Vocales longæ Tsere & Hholem syllabam non absolventes, si

cunt, ceu mox patebit, ut

מַהֵר		מַהֵּר	*festina.*
מִהַר	pro	מִהֵּר	*festinavit.*
כֵּרֵךְ		בָּרֵּךְ	*benedic.*
כֵּרַךְ		בֵּרֵּךְ	*benedixit.*

Observatio.

Consonans quæ dictionē terminat, geminari nequit, ideoque Daghes inscribendum simpliciter ubique repudiat, ut סַב pro סַבּ *à* סָבַב: sed accedente Vocali, id assumit, ut סַבּוֹ; unde & potentiâ id habere dicitur. In una vocula אַתְּ *tu f.* solet comparere.

Mutatur quoque vox quoad literas, per figuras Grammaticas, quibus litera ei in principio, medio, aut fine aliqua, sine significationis mutatione additur, vel adimitur; aut in eadem mutatur; vel transponitur. sed de his postea.

De

II. Euphoniæ captandę gratia daghes abijcitur ex litera quæ vocalem perfectam possidet, etsi rarius id fiat, idque

Vel post Vocalem longam habentem Silluc, aut Athnah, quæ manet immutata, ut

יְכָּלוּ *excindentur*, pro יְכֻּלּוּ.

Vel post brevem carentem Accentu, quæ tunc mutatur in longam cognatam, in quā ipsa & Daghes contrahi dicuntur, ut

חִתְפָּקֵד } pro { הִתְפַּקֵּד *se recensuit*,
הֵתֵל } pro { הֵתַל *decepit*.

Cacophonię vitandę gratia Daghes inscribendum adimitur literis אהחער; hæ enim nunquam id adsciscunt, (nisi quod א quatuor in locis, & ר in tredecim id perhibentur habere) inque eius compensationem Vocalem brevem præcedentem plerumque produ-

vel cacophoniæ vitandæ gratiâ.

Euphoniæ captandæ gratia Daghes abijcitur.

I. Sępe quidē ex litera Sjevata, post Vocalem brevem, quæ immutata manet, & Sjevatam ad se trahit, ut

שִׁלְחוּ *Sjil-hhou miserunt*			שִׁלְּחוּ
הַלְלוּ *hal-lou-laudate*		pro	הַלְּלוּ

Pathah tamen non raro fit syllabicum, & propterea assumit Metheg, quod Compensativum tunc dicitur abjecti Daghes, ac Sjeva sequens constituit mobile, uti dictum est pagina decima, ut הֲלְלוּ *ha-lelou.* & sic plerumque excidente Daghes Conversivo, aut Emphatico, ex servilibus ו & מ adijcitur metheg compensativum, quod sæpissime contingit, ut

וַיְהִי *wa-jehi*			וַיְּהִי.
הַמְכַסֶּה *ha-mecas-se*		pro	הַמְּכַסֶּה.
הַיְשׁוּעָה *ha-jesjou-a*			הַיְּשׁוּעָה.

II. Eupho-

non adſcriberetur , ſcriberemus per Sjeva חֶרְלוֹ ſic de alijs exẽplis.

1. Vel poſt Vocalem longã Accentu carentem , & immediatè exiſtentem ante primam radicalem , ſub litera ſervili , ut

יָסֵּב *convertet* pro { יָסֵב à { סַב
הִנִּיחַ *permiſit* pro { הֵנִיחַ à { נוּחַ

Vel poſt vocalem longam exiſtentem ſub ſecunda radicali immediate ante ultimam radicalem creſcente in fine voce, ut

גְּמַלִּים *cameli* pro { גְּמָלִים à { גָּמָל
מָגִנִּים *clypei* pro { מְגִנִים à { מָגֵן
עֵירֻמִּים *nudi* pro { עֵירוֹמִים à { עֵירוֹם

ubi quia Vocalis longa mutatur in brevem cognatam, ut ſyllabam mixtam poſſit conſtituere, dicitur reſolvi in eam & Daghes, quod & propterea Reſolutivum vocatur.

Adimitur literæ Daghes inſcribendum, vel euphoniæ captandæ,

niæ ſolum gratia literæ inſcribitur; eſtque Initiale, & Medium.

Initiale illud eſt quod primæ dictionis literæ ob Dahhic, & Athemerahhic imprimitur, de quo ſupra pag.22.& 23.

Medium duob. in locis interdũ uſurpatur. 1. In litera Sjevata poſt Vocalem brevem, ut מקדש *ſanctuarium* pro מקדש.

2 In qualibet Dagheſſabili Vocalem poſſidente, idque, Vel poſt Vocalem longam aut Segol, quæ in locum Sjeva ſucceſſerunt propter appoſitionem Silluk vel atnah ut

חדלו *ceſſaverunt.*	ex	חדלו
נשתה *defecit.*		נשתה
ימצאך *inveniet te.*		ימצאך

Vt in exemplo hoc חדלו propter atnah literæ ל appoſitum tzere ponitur pro Sjeva; ſi enim atnah non

Solent autem plerumque abijci literæ, quum Sjeva quiescens habent; & per Daghes in sequente compensari.

1. Nun sievatum, ante literam quamlibet abijcitur, ut

חִטָּה	*triticum.*	pro	חִנְטָה
יִגַּשׁ	*accedet.*		יִנְגַּשׁ
הִשָּׁמֵר	*servare.*		הִנְשָׁמֵר
מִבֵּית	*ex domo.*		מִנְבֵּית

2. Quælibet litera sievata ante similem aliam abijcitur, ut כָּרַתָּ *scidisti* pro כָּרַתְתָּ. quod & ad affine, maxime ad ת ante aliam ejusdem organi, interdum extenditur, ut

מְדַבֵּר	*loquens*	pro	מִתְדַבֵּר
יִטַּהֵר	*mundabitur*		יִתְטַהֵר
הִנַּבֵּאתִי	*vaticinatus sum*		הִתְנַבֵּאתִי

quibus interdum accedit ל ante ק in Verbo לָקַח *accepit*; & י ante צ secundam radicalem: de quib. pòst.

III. Euphonic. est quod Euphoniæ

Medium secundæ radicali inscribitur, ut לִמֵּד *docuit*, גַּנָּב *fur*.

Initiale primæ vocis literæ, post præpositam servilem imprimitur: estque Relativum, Conversivum, & Emphaticum.

Relativum est initio vocis post Particulas relativas שׁ, & ה ut שֶׁכָּכָה *quod sic*, הַשָּׁבָה *quæ rediit*.

Conversivum est initio Futuri Verborum, post ו, quod Futurum in Præteritum convertit, ut וַיֹּאמֶר *& dixit*.

Emphaticum, est initio Nominis post Articulum ה, ut הַמֶּלֶךְ *ille Rex*. quibus accedit Interrogativum, quod inscribitur alteri servili, Nomini præpositæ, post ה interrogationis, ut הַבְּמַחֲנִים *nunquid in castris?* הַלְּבֵן *num filio?*

II. Compensativum est quod abjectam literam compensat.

Solent

CAPUT VII.

De Mutatione.

MUTANTUR voces quoad Consonantes, Vocales, & Accentus, mutatione duplici; Regulari nempe, & Irregulari.

Ac Regularis quidem mutatio duplex iterũ est; Generalis, respectu omnium orationis partium; & Specialis, respectu singularum. de hac suis deinde videbitur locis: illam hic lubet proponere, & irregularem calci libri reservare.

Mutantur Consonantes, dum Daghes forte ijs inscribitur, aut inscribendum adimitur.

Inscribitur autem ijs Daghes forte triplex, Characteristicũ, Compensativum, & Euphonicum.

I. Characteristicum est quod certam vocis formam designat; estque Medium, & Initiale.

est in hac lingua; ut multo frequentissima ea, quā voculæ inseparabiles, ac per se subsistere nesciæ, aliis, tum in principio, tum fine adjunguntur, ut

הִפְקִיד *præfecit.* הִפְקִידְךָ *præfecit te.*
דָּבָר *verbum.* דְּבַרְכֶם *verbū vestrum.*
מָלַךְ *regnare.* לִמְלֹךְ *ad regnandum.*
קֶבֶר *sepulchrū.* בְּקֶבֶר *in sepulchro.*

de quibus in sequentibus fusius. hoc tantum nunc est observandum: Omnes illas voculas, seu particulas contineri etiam undecim illis servilibus sub finem Capitis tertii enumeratis: quæ inserviunt tum compositioni huic, tum derivationi omnium orationis partium, in principio, medio, & fine vocis. sed אֶלְבַּשׁ in principio solum; נִמְכָּה in principio & fine; & יתו ubique.

CAP.

נְגַשׁ *accede*, à נָגַשׁ *accessit*: vel servilium הָאֱמָנוּתִיו adjectione, ut הִשְׁתַּמֵּר *cavit sibi*, à שָׁמַר *custodivit* סְפִרָה *numeratio*, & מִסְפָּר *numerus* à סָפַר *numeravit*, יוֹמָם *interdiu*, à יוֹם *dies*.

Vox simplex est quæ ex pluribus alijs non est facta, ut

רָטַב *viridis fuit*, פָּשׁ *crevit*.
נִכְפַּר *expiatus fuit*, הִתְכַּפֵּר idem.
פָּלַג *divisit*, אִשָּׁה *uxor*.
יֶשַׁע *salus*, יְהוָֹה *Dominus*.
לוּ *si*, לֹא *non*.

Composita, quæ ex pluribus coaluit, quo modo ex binis præmissis facta sunt

רְטַפַּשׁ *humectatus fuit*.
נִתְכַּפֵּר *expiatus fuit*.
פִּילֶגֶשׁ *concubina*.
יְשַׁעְיָהוּ *Esaias*.
לוּלֵא *nisi*.

Sed hæc compositionis ratio, qua duæ justæ voces coeunt, rara est

Primitiva hic vocatur Radix: & fere constat literis radicalibus tribus, ut לָמַד *didicit*, אֶרֶץ *terra*, יַעַן *quia*. raro duabus;idque tãtum in quibusdam Particulis, vt לֹא *non*, מָה *quid?* אִם *si.* aut quatuor; & tunc plerumque, duæ alternatim geminantur, ut צִפְצֵף *pipivit*, סַנְסַן *palmes*, vel secundo aut quarto loco est ר, vel ל, ut

כִּרְסֵם *suffodit.* סָלְעָם *locusta.*
עַכְבָּר *mus.* גִּבְעֹל *culmus.*

Quæ pluribus constant, rarissimæ hîc, & barbaræ sunt, ut

דַּרְכְּמוֹן *drachma.*
פַּתְשֶׁגֶן *exemplar.*
אֲחַשְׁדַּרְפַּן *Satrapa.*

Vox derivativa à Radice fit, vel sola Vocalium mutatione, ut מֶלֶךְ *Rex*, מְלֹךְ *regna*, à מָלַךְ *regnavit*: vel radicalis etiam alicujus subtractione, ut בֵּן *filius*, à בָּנָה *ædificavit*,

centum tonicum Munah, vel Kadma, pro ratione accentus sequentis.

Munah ante Sakef-katon, & Revia ut

הָעֵרָה *cœtus.*

תְּעַצְּבֻן *cruciatis vos.*

Kadma ante Zakef-katon, Geres, & Darga, ut

וּמִנְחָתוֹ *& oblatio ejus.*

וַיִּקָּהֲלוּ *& congregati sunt.*

וְאִמָּלְטָה *& evasi.*

Non raro quoque, in scriptis maximè metricis, Metheg omittitur: sed quod supplere ex regulis supra positis est facile.

CAPUT VI.

De Notatione.

NOTATIONE vox est Primitiva, aut Derivativa: Simplex aut Composita.

Primi-

Hithpaël, ut וַנִּשְׁתַּחֲוֶה *& incurvabimus nos*. Et fere ſemper Pathah ſervilium וְכָלֵבָה, & Hhirec ſervilis מ, cum ſequitur eas litera Dagheſſata, cujus Vocalis Metheg quoque habet, aut geminum poſt ſe Sjeva, ut

בְּמַחֲנֶה *in exercitu.* מִיַּעֲקֹב *á Iaacobo.*
הַנַּעֲרָה *puella.* וַיִּשְׁמְרוּ *& cuſtodiebant.*
וַיַּעֲבֹר *& tranſiit* וַיִּפְּלוּ *& ceciderunt.*

Metheg ſpurium apponitur ſoli Sjevæ ſimplici mobili, & fere à latere eius dextro hoc modo בְ, Vſurpatur autem, etſi rarius, initio tantum dictionis habentis Maccaph, aut accentum diſtinguentem, ut

שְׂאוּ־זִמְרָה *proferte cantum.*
וְנָשׁוּבָה *& revertemur.*

& ſic ubique יְהוָֹה־ cum Maccaph.

Cæterum Metheg in locum ſuum ſubſtituit interdum accentum

Secundarium apponitur Vocalibus brevibus Pathah, Segol, & Hhirec parvo, syllabam non absoluentibus; idque duobus etiam in locis, sed minus sæpe.

I. Cum existentes secundæ ante accëtum tonicum, habent post se Sjeva expressum, ut

תַּדְשֵׁא *germinet.* יִצְחָק *Iitshhac.*
יֶהְגֶּה *meditabitur.* מִכְנְסֵי *femoralia.*

& sic fere semper in derivatis ab הָיָה *fuit*, & חָיָה *vixit*, ut אֶהְיֶה *sum* נִחְיֶה *vivemus.* &c.

II. Cum existentes tertię ante accentum tonicum, habent post se Sjeva expressum, vel latens in Daghes, nec ante se Vocalem syllabicam, ut

וַאֲשַׁלֵּחֲךָ *& mittam te.*
פֶּן־יִנָּחֵ[redacted] *ne pœniteat.*
יִסָּלַח־לוֹ *parcet ei.*

Et sic sæpe Hhirec parvum Verbi Hithpalë

הָרִמֹּנִים *ha-rim-mo-nîm* malogranata.
מַעַלְלֵיכֶם *ma-al-le-chém* opera vestra.

Et duę voces per Maccaph copulatæ pro una habentur; ut

עָשׂוּ־לוֹ *a-ſou-ló* fecerunt ei.
שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת *sjeloſ-me-óth* trecenti.
מֶלֶךְ־חָדָשׁ *me-lech-hhadás* Rex novus.
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל *bene-jiſ-ra-él-* filij Iſraelis.

11. Metheg apponitur vocalibus longis aut breuibus ſyllabicis cum ſequitur eas Sjeva ſimplex vel compoſitum, ut

שָׁמְרוּ *cuſtodiverunt.* שָׁאֲלוּ *rogarunt.*
יִרְאוּ *timebunt,* הֶעֱמִיד *ſtatuit*
הַלְלוּ *laudate.* יָעֳמַד *collocatur.*
גְּבֻלֵךְ *terminus tuus.* נָאֲצוּ *ſpreverunt.*

Sæpe tamen negligitur ante Sjeva ſimplex, maxime ad י initiale. Concurrentibus autem duabus cauſis in una voce, geminũ etiam in ea eſt Metheg, ut תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם *abominationes veſtræ*; וַאֲבָרֲכֶם *& benedicam vobis.* Secunda-

ut à Silluc non differat; à quo tamen, vel eõ ſolo facile diſcernitur, quod Silluc nunquam, hic ſemper alium accentum poſt ſe habeat, ut פָּקְדוּ *pa-kedhóu.*

Eſt autem Metheg duplex, Genuinum & Spurium.

Metheg genuinum eſt quod perfectæ Vocali adſcribitur: eſtq; Primarium & Secundarium.

Primarium apponitur Vocali longæ, & brevi ſyllabicæ (id eſt ſyllabam abſolventi) idque duobus in locis, fere perpetuo.

1. Apponitur vocali quæ tertia eſt in eadẽ dictione ante accẽtũ tonicũ, ſed ſi vocalis illa tertia ante accẽtũ tonicũ ſyllabã nõ abſoluat metheg reijcitur ad quartã vocalẽ ante accẽtũ tonicũ, ut

הָאָדָם	*ha-adám*	homo.
מֵעָפָר	*me-a-phár*	ex pulvere.
הֶהָרִים	*he-ha-rím*	montes.
יַעַבְדוּ	*ja-av-dóu*	ſervient.

figura non hæc eſt בָ, ſed hæc בַ, quæ tamen rarius uſurpatur.

Soph-paſuc, & Peſik accentus proprie non ſunt. Soph-paſuc enim, qui craſſis duobus punctis ſic pictus (:) ſequitur vocem poſſidentem Silluc, finem tantum Verſus deſignat.& Peſik qui rectâ pingitur virgulâ, inter duas voces hoc modo, אִיבָה ׀ אָשִׁית pauſulam ſolum indicat muſicam : neuter ſyllabam aliquam vocis attollit.

Hactenus de Accentu tonico, Euphonicus unus eſt, Metheg dictus, qui pronuntiationem Vocalis accētu tonico in principio, aut medio vocis deſtitutæ, ſecundo, tertio, aut quarto etiam loco ante accentum tonicum, euphoniæ gratiâ, nonnihil ſuſpendit, atque remoratur. Pingitur autem lineâ rectâ, ſub litera hoc modo, בָֽ, ita,

ut

aut terminatam gemino Sjeva) geminatur, ut prior syllabam affectam, alter tonum indicet, hoc modo

הַמַּיִם	*hammájim*	aqua.
רוּחַ	*roúah*	spiritus.
וַיֵּשְׁתְּ	*wayéśt*	& bibit.
יָדַעַתְּ	*jadáat*	scivisti.

Id quod reliquis etiam Postpositivis interdum accidit, ut

וַיֹּאמֶר	*wajiómer*	& dixit.
מַשֶּׂגֶת	*Máßégeth*	apprehendens.
וַיָּקוּמוּ	*waijakoúmou*	& surrexerunt.

Atque ex his patet differentia inter Pasta & Kadma; Mahpah & Ietiv: qui eandem alioqui figuram habent. Nam Pasta vltimæ, ut dictum est, literæ adscribitur; Kadma in vocis principio, vel medio ponitur Ietiv primam Vocalẽ præcedit; Mahpah in medio est, vel fine: quin & huius genuina

 figu-

Apponuntur autem accentus ei syllabæ quæ attollitur, idque infernè vel supernè, prout tabellæ eos exhibent. excipiuntur septem, quorum alij Præpositivi, alij Postpositivi appellantur.

Præpositivi sunt, qui primę vocis literæ semper adscribuntur, suntque duo,

Telisja major בּ֠, & Ietiv בּ֚.
quibus, in libris Poëticis, non rarò quoque accedit Tifhha בּ֖.

Postpositivi sunt qui ultimæ dictionis literæ semper appinguntur, quales sunt quatuor

Pasta בּ֙ Segolta בּ֒
Zarka בּ֮ Telisja minor בּ֩

Quam autem syllabam afficiant, ex regulis de sede accentus sciri debet. Sed Pasta, si incidat in dictionem Milel (vel Milra habentem Pathah sussuratum, aut

qui minimam omnes distinctionem, seu Semicomma denotant.

Hanc tamen distinguendi rationem præter Silluc reliqui non usq; adeo rigidè & accuratè semper servant. Et in libris metricis paulo alia est distinctionis ratio: utpote in quibus Athnah Comma non raro designat, ut & Merca, virtutem eam fere amittentibus Revia, & Sakef-katon. Tifhha autem pro Athnah interdum venit.

Ministri sunt qui syllabarum elevationi, & lectionis melodiæ solum inserviunt, suntque octo numero.

Munah.	ב֣	Darga.	ב֧
Mahpah.	ב֤	Ierah.	ב֪
Merca simplex	ב֥	Kadma.	ב֨
Merca duplex.	ב֦	Telisja minor	ב֩

Reges sunt qui præterquã quod syllabam acuant, & melodiæ inserviant, sententiam quoq; in sua membra distinguunt, & eorum alij sunt Maiores, alij Minores.

Reges majores sunt sex

Silluc.	בֽ	Zakef-katon.	ב֔
Athnah.	ב֑	Zakef-gadol.	ב֕
Revia.	ב֗	Segolta.	ב֒

quorum Silluc finem periodi; Athnah, Colon; reliqui Comma designant.

Minores sunt undecim

Zarka.	ב֮	Karne para.	ב֟
Geres	ב֜	Sjalsjeleth.	ב׀
Gerasjajim.	ב֞	Tifhha	ב֖
Pasta.	ב֙	Tevir.	ב֛
Pazer.	ב֡	Iethiv.	ב֚
Telisja gedola.	ב֠		

qui

4 Ante ultimam radicalem mobilem in Nominibus post ־, ut בָּבֶל *Babel*; in Verbis post Hhirec, ut דִּבֵּר *loquutus est*.

5 In quatuor radicalium Nominibus, ut בַּרְזֶל *ferrum*.

Quæ autem vox accentum in ultima habet, *Milra* vocatur, quę in penultima, *Milel*.

Etsi autem unâ ubique figurâ quæ syllaba acuenda sit, exprimere sit facile: visum tamen fuit Ebræis multas excogitare; ut iis simul & orationem in membra sua distinguerent, & modulationis Musicæ in sacrorum librorũ lectione observandæ, varietatem ostenderent. ita ut duplex hic, præter syllabæ elevationem, sit Accentuum usus, cujus ratione distinguuntur in Reges & Ministros.

Vltimâ brevi, accentus est in penultima, ut בֶּגֶד *vestis*, יַיִן *vinum*.
Excipe.

I Pathah omne proprium, ut

לָמַד *didicit.* דְּבָרַי *verba mea*
אוֹצָר *thesaurus.* אוּלַי *fortassis.*
פַּנַּג *Phœnicia* חַשְׁמַל *pruna.*

non vicarium צֵרֵי Segol, ut דַּעַת *scientia*, לֶקַח *doctrina*, quæ sunt pro רֵעַת, לֶקַח: aut adscititium, nam hoc syllabam non facit, ut שׁוֹמֵעַ *audiens*, שָׂמַחַתְּ *gavisa es.*

II Segol quinque in locis.

1 Ante He radicale quiescens, ut רֵעֶה *socius*, יִרְאֶה *videbit.* nisi sit geminum, ut בְּכֶה *fletus*; & sic לָמֶה *cur*, ac אֵלֶּה *hi.*

2 Ante ם & ן serviles, ut לְמַדְתֶּם *didicistis*, דְּבַרְכֶן *verbum vestrum*, אַתֶּם *vos* m. אַתֶּן *vos* f.

3 Ante א pro ·· positum, ut מוֹצֵא *inveniens.*

4 Ante

5. ה Paragogicum in Futuro Verborum Defectivorum secunda;& Quiescentium tertia,ut נָבֹזָּה *prædabimur*: אֶהֱמָיָה *perstrepam* : & ut plurimum quoq; in Imperativo Kal Quiescentium secunda,ut שׁוּבָה *revertere*.

6. Iod Paragogicum cum Nomine non Participiali, ut שָׂרָתִי *domina* : & affixo ךָ, ut עֲוֹנֵכִי *iniquitas tua*.

7. ו finale in nominibus, ut שָׂחוּ *natatio*, אָחוּ *pratum*, תֹּהוּ *vacuum*, יְשַׁעְיָהוּ *Esaias*:

8. תָא in Nominibus propriis terminatis תָא & שְׁתָא, ut הַתִּרְשָׁתָא *Hattirsjata*,אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא *Artaxerxes*.

9. Vltima in his quatuor vocib^{9}.

נַחְנוּ }
אֲנַחְנוּ } *nos*.
לָמָּה *quare?*
סֶלָה *Sela*.

ANNOTATIO.

נִי & נוּ *voculæ* הִנֵּה ecce, *præcedente Sjeva junctæ, accentum habent, ut* הִנְנִי , הִנְנוּ.

3. הוי serviles in Præterito Imperat. & Futuro Verborum, cum præcedit vocalis longa, aut Dages forte, ut קוּמִי *surge*, סַבָּה *circuivit.* Prçterquam in Quiescentibus ultima ה, ubi י. & ו accentum semper habent, ut בָּנוּ *ædificarunt* גַּלִּי *detege* f. quod idem interdum accidit לְ. י. in Imperativo Kal quiescentium media, ut גִּילִי *exulta* שׁוּבִי *revertere* f.

4. He Locale & Paragogicum, in Nominibus, Pronominibus, & Particulis, ut

אַרְצָה *in terram.* הֵמָּה *illi.*
יְשׁוּעָתָה *salus* כָּכָה *sic.*

Nisi præcedat geminum Sjeva, ut מִזְרָחָה *in Orientem.*

penultima; idque pro quantitate ultimæ Vocalis: nam

Vltimâ longâ, accentus est in eadem, ut דָּבָר *da-vár*, פּוֹקֵד *pokéd*.

Quæ Regula in vocibus terminatis Consonante mobili fallit nunquam: at vero in finitis quiescente exceptiones habet novem: accentum enim in penultima relinquunt.

1. Terminationes Verborũ תָּ תִּי נוּ נָה, ut לָמַדְתָּ לָמַדְתִּי לָמַדְנוּ וְלָמַדְנָה

2. Hæc Pronomina Affixa הוּ נוּ ה נָה נִי נוּ מוֹ, ut

לְמָדֵהוּ לְמָדֵנוּ לְמָדַנִי לְמָדָמוֹ

לְמָדָהּ לְמָדָנָה לְמָדָנוּ

Item ךָ, cum præcedit Præteriti tertia singularis fœminina, ut לְמָדַתְךָ. vel ו aut י quiescens, ut לְמַדְתִּיךָ, לְמָדוּךָ: etiam intercedente Nun epenthetico, ut יְשַׁבְּחוּנְךָ *laudabunt te.*

Anno-

Ex syllaba una vel pluribus fit Vox. in voce autem consideranda sunt tria, Accentus, Notatio & Mutatio.

CAPUT V.

De Accentu.

ACCENTUS duplex est, Tonicus, & Euphonicus.

Tonicus est, quo syllaba aliqua vocis, inter pronuntiādum attollitur; & in singulis vocibus tam monosyllabis, quam polysyllabis unus est, qui hac figura [׳] syllabæ apposita in Grammaticis communiter solet exprimi, ut פָּקַד *pakád*, בֶּגֶד. *béged.* מִן *mín.*

Sedes ejus in monosyllabis ignorari non potest, ut בֵּן *bén*, פְּקֹד *pekód*: in polysyllabis autem (sub quibus & dissyllaba comprehenduntur) in ultima tantum est, aut penul-

tem ante Daghes accentum habet tonicum ; ut לָמָּה *lamma*, (præterquam in uno בָּתִּים *batîm, domus* plur. ubi ׳ est pro ׳) & ante Sjeva, euphonicum Metheg; ut שָֽׁמְרוּ. Sed ante Sjeva compositum Hhatefcamets, & Camets parvum ex eo natum, etiam intercedente Metheg, Camets breve est, ut אָהֳלוֹ *oholo*, מָאָסְכֶם *mo-os-chem*, quod est pro מָאָסְכֶם. excipitur id quod est ה Emphatici, ut הָאֳהָלִים *ha-oha-lim*.

Observa autē Camets parvum (cum non ponitur ante Hhatefcamets; aut vltimam Futuri, ob Wavv conuersivum) in multis libris scribi cū Sjeva hoc modo ׃, & tunc eo distinguitur ab Hhatefcamets, quod hoc nūquam, illud semper habeat post se Sjeva expressum, aut subintellectū, ut קָדְשׁוֹ *kodsjó*, יִשְׁמָר־ *jismór*, חָנֵּנִי *hhonnéni*.

Ex

designat Hhirec magnum, & [א] Sjurec, pro הַשִּׁילוּנִי.

Quin & hæ duæ pro longis quoque non raro veniunt ante Sjeva tum expressum, & mobile, & tunc habent adscriptum Metheg, ut יִרְאוּ *ji-re-ou*, גְּבוּלְךָ *gevou-lecha*: tum latens sub ultima dictionis litera mobili, & tunc Accentum habent tonicum, ut צַדִּיקִם *tsad-di-kím*, גְּבוּל *gevoul*. Hhirec tamen cum Metheg initio dictionum polysyllabarum, & cum accentu tonico in monosyllabis, interdum est breve, ut יִזְבְּחוּ *jizbe-hhou*, הִשְׁתַּחֲווּ *hiſ-ta-hhawou*, מִן *min*.

Sic Camets parvũ à magno discernitur, quod syllabam non absolvat, sed Daghes forte aut Sjeva post se habeat, nullo omnino intercedente accentu, ut רָנִּי *ron-ni*, כָּל־ *col*. קָדְשׁוֹ *kod-sjo*, magnum autem

absolvunt semper, Pathah, Segol, & Camets parvum ante Sjeva cōpositum affine, aut vocalem brevem ex scheva composito natam.

יַעֲמֹל *ja-amol.* יַעַמְלוּ *ja-am-lou.*
נֶאֱסַף *ne-esaph.* נֶאֶסְפוּ *ne-es-phou.*
יַעֲמֹד *jo-omad.* יַעַמְדוּ *jo-om-dhou.*

Item Pathah, Segol, Hhirec parvum, & Kibbuts, positæ ante literam quæ respuit Daghes forte, ut

הַחֶרֶב *ha-hhe-rev.* נִאֵץ *ni-ets.*
הֶהָר *he-har.* רֻחַץ *ru-hhats.*

Et Pathah quoque ante eam quæ Daghes forte abjecit, & adscripto Metheg compensavit, ut הַֽלְלוּ *halelou*, quod est pro הַלְּלוּ *laudate.*

Alibi si syllabam absolventes Daghes forte aut Sjeva post se non habeant, quod פִּיק (·) & (·) interdum contingit, pro longis habendæ sunt, ut הַשְׁלִנִי, ubi (·) desi-

admittunt, & si Sjeva post se habeant, id quiescit, ut סִבּוּ *sob-bou* יִפְקְדֶנָה *jif-kod-na.*

Itaq; si eas Accentu tonico destitutas sequatur litera Daghessata quod interdum contingit τοῖς י., & ו, pro brevibus habendæ sunt, ut וְהֲמִיתִיו *wa-hamit-tiw*, הוּכָּה *hucca*, ubi [י.] designat Hhirec parvū, & ו Kibbuts, pro וְהֲמִתִיו, & הֻכָּה.

BREVES sequentem attrahunt Consonantem, unde quæ sequitur eas litera, est mobilis, & Vocali destituta, seu Daghes forte habet, vel Sjeva quiescens, ut הַמְּקַל *ham-mak-kél* הִשְׁלַכְתֶּם *hus-lach-tém.* Syllabam tamen absolvere possunt, Pathah, Segol, & Hhirec parvum, Accentum tonicum possidentes, ut יַיִן *ja-jin*, בֶּגֶד *be-ged*, יִבֶן *ji-ven*, מַה *ma*, יִגְלֶה *jig-le.*

unaquę vocali conſtat, ut לִי ,לֵ ,לָ, לוֹ ,לֻ ,לֻ, לְ; itèm בָּא ,מָה ,זֶה, nam literæ quieſcentes ſonum nullum auribus exhibent, ſuntque iſtæ ſyllabæ puræ, cum quiete.

Mixta, quę plurib. Conſonãtib. mobilib, uni Vocali perfectæ junctis: iiſque duabus, poſita Vocali inter utramque, ut מִן *min*, vel poſt utramque, ut לְךָ *lecha*: vel tribus, quarum duę Vocalem pręcedant, ut פְּרָת *Pherath*, vel ſequantur, ut יֶפְתְּ *jeft*: vel denique quatuor, vt utrimque ſint duę, ut בְּקֹשְׁטְ *bekoſt*.

Solent autem longę Vocales ſyllabam abſolvere, ut מָלְאוּ *ma-le-ou*, תּוֹסִיפוּ *to-ſi-fou*, מְצָאתָ *ma-tſa-tha*. unde non ſequitur eas litera mobilis Vocali deſtituta (ſeu habens Daghes forte vel Sjeva quieſcens) niſi forte Accentu tonico afficiantur, tunc enim & Daghes poſt ſe

B 5 admit-

Radicis, seu Thematis perpetuo constituunt, quales sunt undecim, his voculis contentæ, מַט, סַפַּר, גְּוַע, צְרַק.

Serviles, quæ etsi essentiam Radicis non raro constituunt, sæpe tamen deriuationi, & consignificationi inserviunt, quales sunt reliquæ undecim, hisce tribus vocibus comprehensæ מֹשֶׁה וְכָלֵב אֵיתָן.

CAPVT IV.

De Syllaba, & Voce.

EX Consonantibus & Vocalibus fiunt Syllabæ: nam sola Vocalis hic syllabam non facit, si excipias וּ initio dictionis, ut וּמֶלֶךְ *ou-me-lech.*

Est autem syllaba duplex, Pura, & Mixta. Syllaba pura est quæ una tantum Consonante mobili

unaque

Athe-merabhic est accentus tonicus in penultima dictionis terminatæ ה radicali post Segol, aut servili post Cam.·'s, & habentis post se monosyllabũ, aut dissyllabum penacutum, ut עֹשֶׂה־לָּךְ ose-llach facit tibi, הַגִּישָׁה לִּי, haggisja-lli, adfer mihi. *& sic latente* ה *in Camets finali, ut* מָשַׁחְתָּ שָּׁם masjáhhta-ssjam, ubi unxisti. זָבַחְתָּ פֶּסַח zavahhta-ppésah, sacrificasti Pascha. *Idem etiam interdum fit accentu in ultima existente cum* ה *radicali post Segol, & sequente voce quæ accentum habet in secunda, ut* אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר el-Mosje-llemor, ad Mosen dicendo.

In literis autem בגד כפת Daghes forte à levi facile discernitur; cum leve nõ ponatur in medio aut fine dictionis post vocalẽ perfectã; nec in principio post literã quiescentem sine accentu, uti solet forte.

IV. Ratione Officii dividuntur literæ, in Radicales & Serviles.

Radicales sunt quæ essentiam

intelligatur, posterior vero sequentem incipiat.

Inscribi autē potest literis omnibus, exceptis gutturalibus & ר, sed non nisi post Vocales breves, & longas habentes accentum tonicum.

ANNOTATIO.

Cæterum cum Vocalem ante se requirat litera geminata, manifestū est huic Daghes locū esse non posse in principio dictionis. Contingit tamen interdum, ut duo vocabula inter pronuntiandum uniantur, & tanquam in unum coalescant: eo casu, prima etiam geminari potest, & geminatur per Daghes, si daghessabilis sit, idq; duab. de causis; ob Dahhic, & Athe-merahhic. Dahhic est Maccaph ante se habens vocē terminatā ה quiescēte, post Camets, Pathah, aut Segol. ut נְשָׁה־נָּא וּשְׁקָה־לִּי gasja-nna, ousjaka-lli, accede quęso & osculare me. מַה־טּוֹב ma-ttóv, quā bonū. יַעֲשֶׂה־לָּנוּ jaase-llanou, faciet nobis.

Athe-

literam paragogicam, ut חַיְתוֹ־אֶרֶץ bestia terræ, בַּיְתָה domum: *vel* ות *non præcedente ipsas* ר, *ut* מַלְכוּת, regnum, ילדוּת adolescentia. *At* תַּרְבּוּת multitudo.

Quibus accedit Caf in Affixis כֶם, ךָ *&* כֶן *ut* שִׁמְךָ nomen tuum, בִּנְכֶם filius vester. *Item* ך *in Singulari vocis* בגד *habente Affixa, ut* בִּגְדִי vestis mea. *Et* ת *ac* ך *in Propriis* יְקֻתִיאֵל *&* יִקְרְעָם.

Olim hisce literis בגד כפת Daghes carentibus superinscribebatur lineola, Raphe vocata, hoc modo בֿ, significans absentiam Daghes; unde & eo carentes, hodieq; raphatę vocantur.

Daghes Forte est quod literam duplicat, & in sex illis memoratis aspirationem insuper tollit, ut פִּקֵּד *pikked*, לִבּוֹ *libbo*, לָמָּה *lamma*, ita ut prior pręcedentem syllabam finiat, & Sjeva quiescens habere

 intelli-

נִשְׁכְּבָה בְּבָשְׁתֵּנוּ dormiemus in confusione nostra. תְּהִלָּתוֹ בְּפִי laus ejus in ore meo.

2. *Cum præcedit virgula Pesik, vt p. 40.* הִנֵּה ׀ בָּרְכוּ. Ecce benedicite.

RAPHANTUR *autem in medio post Sjeva quiescens, contra Regulam posteriorem, quatuor potissimum in locis.*

1. *Cum præcedens Sjeva quiescens natum est ex Camets vel Tsere, ut* מַלְכֵי a מְלָכִים Reges, בִּלְבַב in corde, *a* לֵבָב *aut ex Hholem vel Pathah Infinitivi, aut Imperativi Kal, ut* בְּעָמְדוֹ cum staret, *ab* עָמֹד, בְּשִׁכְבָה quum jaceret *a* שָׁכַב, בִּקְרוּ visitate, *a* בָּקַר; שִׁכְבוּ jacete, *a* שְׁכַב.

2. *Cum præcedens Sjeva simplex mutat compositũ antecedens in vocalem brevem, ut* נֶאֶסְפוּ congregati sunt, *a* נֶאֱסַף.

3. *Cum præcedens Sjeva fuit initiale in Nomine absoluto, & factum est quiescens ob servilem præpositam, ut* כִּצְבִי sicuti caprea *a* צְבִי.

4. *Cum ipsa immediate post se habent lite-*

בְּרֵאשִׁית *beresjit.* Aut quæ præcedit dictio habet accentum regium, ut וַיְהִי בִּימֵי *waihí bimé*, vel ultimam literam mobilem, ut מֶלֶךְ בָּבֶל *melech Bavel*, הוֹי גוֹי *hoi goi.*

In medio autẽ & fine, post Sjeva quiescens: vt יַבְדֵּל *javdél*, אָמַרְתְּ *amárt*; etiam in Pathah mutatum ob gutturalem, ut שָׂמַחַתְּ *samáhhat.* Et in una voce שְׁתַּיִם *sjetajim*, *duæ*, ejusque Casu שְׁתֵּי *sjeté*, post Sjeva mobile.

Quæ autem priori regulæ addenda, & à posteriori excipienda sint, subjecta docet annotatio.

ANNOTATIO.

DAGHESSANTVR *etiam in principio vocis, extra priorem Regulam, duobus in locis.*

1. Cum sjevata habent post se eandẽ aut aliam cognatam ejusdem instrumenti, ut

ſubintellectum, nulla enim hic dictio Vocali terminatur, ſed Conſonante, aut mobili, aut quieſcente ſaltem, ſi non expreſsâ, ſubintellectâ.

III. Ratione roboris dividuntur literæ in Dagheſſabiles & Indagheſſabiles.

Dagheſſabiles ſunt quæ admittunt Daghes: quales ſunt omnes, præter Gutturales אהחע & ר.

Daghes eſt punctum in medio literæ, robur ei addens: eſtque duplex, Leve, & Forte.

Daghes leve eſt quod roborat literam, tollendo aſpirationem: & inſcribitur ſolis literis בגדכפת, ut valeant בּ *b*, גּ *g*, דּ *d*, כּ *c*, פּ *p*, תּ *t*, id quod fit tum in principio, tum in medio, & fine dictionis.

In principio, quoties nihil præcedit in eadem ſententia, ut

בראשית

Tsere, & Hhirec magnum, של Iod verò post Hholem & Sjurec, vt

עֵשָׂו	*Esaw.*	אֲדוֹנָי	*Adonai.*
קָו	*kaw.*	פָּנָי	*panai.*
שָׁלֵו	*sjalew.*	גּוֹי	*goi.*
פִּיו	*piw.*	תָּלוּי	*taloui.*

Aleph & Iod quoque reperiuntur post Sjeva, ut חֵטְא *Hhet*, שָׂמְתִּי *Samt*: sed tunc otiosa potius, quam quiescentia vocentur: nam eæ dictiones habentur pro terminatis litera mobili Sjevata.

Cæterum, literæ quiescentes inter scribendum sæpe omittuntur, ut patuit, pag. 7. de ו & י suis Vocalibus appositis. sic & חַל pro חַיִל *exercitus*, דְּבָרֶךָ pro דְּבָרֶיךָ *verba tua*, רֵשִׁית pro רֵאשִׁית *principium*, חֲטוֹ pro חֲטוֹא *peccare*, לֵכְןָ pro לֵכְנָה *ite* f. Atq; ita omne Camets finale adscriptum literis הַנְתַּךְ (quibus solis apponitur) ה quiescens habet

 subin-

& alias etiam Vocales;ac tunc, in motus illius indicium, habet inscriptum aut subscriptum punctum,quod vocatur Mappic, hoc modo ה הּ, ut

קוֹלָהּ	*koláh.*	יִגְבַּהּ	*jagbéah.*
אֲהָהּ	*aháh.*	יַגִּיהַּ	*jaggiah.*
גָּבַהּ	*gaváh.*	אֱלוֹהַּ	*elóah.*

III. Wavv, post Hholem, & Siurec,ut מוֹתוֹ *motho*, יְמוּתוּ *jamouthou.*
IIII. Iod, post Hhirec, Tsere, & Segol, ut בֵּיתִי *bethi*, מִינוֹ *mino*, דְּבָרֶיךָ *devarecha.* item post Camets, cum sequitur ו sine Vocali, vt פָּנָיו *panaw.*

Post alias Vocales ו & י Vocalibus propriis destitutæ,non quiescunt, sed leguntur diphthongescentes; quod accidit iis in fine tantum dictionis,post Camets, & Pathah, & תָּו Wavv insuper post Tsere,

in voce exiſtunt, & non pronuntiantur: quod interdum contingit literis אֶהֱוִי, cum certis Vocalibus poſtpoſitæ, ipſæ propriis carent: אוי quidem in medio, & fine dictionis, at ה in fine tantum.

Et quieſcit Vocali carens

I. Aleph, poſt omnes vocales longas, ac duas primas breves, ut

בָּרָא	*bara.*	בָּאתָ	*batha.*
כִּסֵּא	*kiſſe.*	צֵאת	*tsêth.*
הִיא	*hi.*	יֹאכַל	*jochal.*
יָבוֹא	*javo.*	מְלַאכְתּוֹ	*melachto.*
הוּא	*hou.*	פֶּלֶא	*pele.*

II. He, poſt Camets, Hholem, Tſere, & Segol, ut,

אִשָּׁה	*iſsja*	כֹּה	*co.*
אַרְיֵה	*arje*	זֶה	*ze.*

Et poſt Pathah in una vocula מַה *ma, quid.* Sed & legitur interdum, licet Vocali deſtitutum, poſt has,

&

I. Ratione Pronuntiationis.

in	Gutturales.	אֲהַחֵע
	Labiales.	בּוּמַף
	Palatinas.	גִּיכַק
	Dentales.	דְּטְלַנְת
	Linguales.	זְסַצְרַשׁ

Quarum eæ quæ ejuſdem generis ſunt

1. Cognatum habent ſonum.

2. Cognatæ ſignificationis vocabula conſtituunt.

3. Et facile inter ſe commutantur.

quod ultimum literis אֲהוּי, licet diverſi generis, ſæpe quoq; accidit.

II. Ratione motus, in Mobiles & Quieſcentes.

Mobiles ſunt quæ ut Conſonantes in voce moventur, id eſt pronuntiantur.

Quieſcentes, quæ vi Conſonantis amiſſa, otioſæ quodammodo in

2. *Cum Metheg illud pertinet ad Vocalem præcedentem duas geminatas quarum prior habet Sjeva, ut* צִלְלוּ obumbrati sunt *pro* צָלְלוּ, רִבְבוֹת myriades *pro* רְבָבוֹת.

3. *Cum Metheg illud apponitur Vocali primæ radicalis in Verbo* בֵּרַךְ benedixit, *ut* תְּבָרְכוּ benedicetis *pro* תְּבָרְכוּ.

HHATEF-CAMETS *vero subinde in principio & medio, in Nominib. maxime, rarius in Verbis, cum Sjeua illud descendit ex Hholem, ut* קֳדָשִׁים *pro* קָדָשִׁים *à* קֹדֶשׁ sanctitas אֶשְׁקֳטָה *pro* אֶשְׁקְטָה, *ab* אֶשְׁקֹט quiescam.

CAPVT III.

De literarum diuisionibus & proprietatibus: ubi de Mappic, Daghes, & Raphe.

DIVIDVNTVR literæ ratione Pronuntiationis, Motus, Roboris, & Officij.

I. Ra-

Hhatef-pathah.	ֲ	A	raptissime prolatum.
Hhatef-segol.	ֱ	E	
Hhatef-camets.	ֳ	O	

Quę syllabam non magis quam Sjeva simplex constituunt; sed literam suam cum sequente ejusq; Vocali in unam syllabam contrahunt, ut עֲבֹד avód.

ANNOTATIO.

HHATEF-SEGOL *tantum sub Gutturalibus ponitur. Hhatef-pathah autem & Hhatef-camets aliis etiam interdum literis pro Sjeva mobili adscribuntur.*

HHATEF-PATHAH *quidem, non nisi in medio vocis, post Metheg, idque tribus fere solum in locis, nec in iis perpetuo.*

1. *Cum Metheg illud pertinet ad Copulam* ו *præfixam dictioni monosyllabæ habenti Sjeva sub prima litera non existente* בְּגַד כְּפַת, *ut* וּזֲהַב & aurum *pro* וּזְהַב, וּשֲׁמַע & audi *pro* וּשְׁמַע

 2. *Cum*

ja-chól-ti, שָׁלַחְתָּ *sja-láhh-ta.*

3. Post Vocalem brevem, ut מִדְבָּר *mid-bár.* מַלְכֵּי *mal-ché.*

Ad ultimam dictionis literam mobilem, & Vocali perfecta destitutam, Sjeva quiescens subintelligitur, ut דָּבָר pro דָּבָרְ *davár*, לֶחֶם pro לֶחֶםְ *léhhem*, יוֹדֵעַ pro יוֹדֵעְַ *jodéa*. Soli Caf finali, ornatus causa, semper id adscribitur, ut מֶלֶךְ *mélech*: & literis בגד פכת tunc quoque, cum præcedit aliud Sjeva quiescens, aut ejus loco sub gutturali Pathah, ut יֵרְדְּ *jird*, יֵשְׁבְּ *jisb*, יֵשְׁקְ *jask*, יֵשְׁטְ *jest*, שָׂמַחַתְּ *samáhhat.*

Sjeva compositum est quod factum est ex Vocali brevi & Sjeva simplici, pauloque latioris quam hoc est soni, & pro eo, sub gutturalibus plerumque, raro sub aliis adhibetur: estque triplex.

Hhatef-

ſuam cum litera pręcedente, ejuſque Vocali conjungens, nihil plane ſonat, ut כִּלְכַּלְתִּי *kil-kal-ti.*

Eſt autem Sjeva mobile,

1. Initio dictionis, ut פְּרִי *peri.*
Et in medio,
2. Poſt Vocalem longam carentem accentu tonico, ut הָיְתָה *ha-jethá* רוֹזְנִים *ro-zením.*
3. Poſt alterum Sjeva, idque expreſſum, ut יִפְקְדוּ *jif-kedhou*; vel latens in Daghes forti, ut זַמְּרוּ pro זַמְמְרוּ *zam-merou.*
4. Poſt Metheg compenſans Daghes forte abjectum, ut הַֽלְלוּ *ha-lelou*, quod eſt pro הַלְּלוּ.

Quieſcens autem eſt,

1. In fine dictionis, ut דֶּרֶךְ *dérech.* etiam geminum, ut יֵפְתְּ *jeft.*
Et in medio.
2. Poſt Vocalem longam habentem accentũ tonicũ, ut יָכֹלְתִּי *ja-chól-ti*

ma dictionis litera ny, נ & ח cum puncto, positum, & ante eas, post præcedentem Vocalem, raptissime pronuntiari solitum. vt מָשִׁיחַ *masjiah*, יְשׁוּעַ *jesjoúaa*, אֱלוֹהַ *Elóah*.

S JE V A literam suam, celerioris pronuntiationis ergo, cum sequentis aut præcedentis literę Vocali in unam syllabam contrahit: estq; duplex; Simplex, & Compositum.

Sjeva simplex est geminum punctum sub litera, hoc modo pictum לְ, estq; duplex, Mobile, & Quiescens.

Mobile est quod literam suam cum litera sequente, ejusque Vocali in unam combinat syllabam, ita tamen, vt ipsum tanquam e brevissimum rapide pronuntietur, ut דְּבַר *devár*.

Quiescens est quod literam

 suam

3. Cæterum punctum Hholem defectivi concurrens cum puncto dextero aut sinistro literæ ש, excidit, hoc, compendij causa, pro vtroque veniente. idque ex eo scitur, quod alioqui ש, aut eam præcedens litera Vocali propria destituatur, ut מֹשֶׁה *Mosje* שֹׁחֶה *sohhe*. hinc geminum literæ ש si adsit punctum, alterum illius est, alterũ Hholem, ut עֹשֶׂה *ose*. שֹׁכֵן *sjochen*.

4. Literæ autem istæ ו & י, si aliam Vocalem additam sibi habent, non serviunt designandæ Vocali, sed Consonantes sunt, ut, קוֹה *Kowe*, עִוֵּר *jwwer*, כִּיּוֹר *kÿór*.

Vocales Imperfectæ sunt quæ syllabas cum Consonantibus nũquam per se constituunt; suntq; duæ: Pathah sufsuratum, & Sjeva.

Pathah sufsuratum est Pathah quoddam euphonicum, sub ultima

1. Litera ל singulis adjuncta situm earum indicat. Sequuntur autem in pronuntiatione Consonantem cui apponũtur, ut faciant *la le li lo lou*, non *al el il* &c.

2. Trium postremarum longarum figuræ, cum plene scribuntur, puncto uno constant, & literis י ו, quæ potestate Consonantium tunc amissa, quiescere dicuntur, & Vocalibus exprimẽdis inserviunt. Sed &, literis illis omissis, non raro defective pinguntur: Hhirec quidem & Hholem solo suo puncto hoc modo לֹ לִ Sjurec autem figurâ Kibbuts, sic לֻ. Sicut contra Hhirec parvum per [יִ] & Kibbuts per [וּ] interdũ exprimũtur, quomodo autem tunc discernantur, patebit capite quarto, ubi & differentia Camets parvi à magno fiet manifesta.

tuunt; atque earum quinque sunt longe,& totidem breues,sequente tabella expressæ.

LONGAE.

Nomen.	*Pronunt.*	*Figura.*
Camets magnum.	â	לָ
Tsere.	ê	לֵ
Hhirec magnum.	î	לִי
Hholem.	ô	לוֹ
Sjurec.	ou	לוּ

BREVES.

Pathah.	a	לַ
Segol.	e	לֶ
Hhirec parvum.	i	לִ
Camets parvum.	o	לָ
Kibbuts.	u	לֻ

I Lite-

4. ש habet interdum punctum suum in sinistro cornu, hoc modo, שׂ, & tunc *Sin* vocatur, ac pronuntiatur, ut S Latinum initio dictionis.

De Pronuntiatione.

Pronuntiatio in tabella satis patet: solius ע est difficillima: at sufficerit eam protulisse per *a* quoddam breve, & obscurum, ut שְׁמָעֲנוּ *sjamáanou.* quin & sine periculo omitti potest, seu ut א pronuntiari, cum Vocalem adjunctam habet, ut עַבְדִּי *abdi.*

CAPVT II.

De Vocalibus.

VOCALES aliæ perfectæ sunt, aliæ imperfectæ.

Perfectæ sunt quæ cum Consonantibus syllabas proprie consti-

De Figura.

1. IN fine dictionis hæ quinque literæ כ מ נ פ צ hoc modo pinguntur ך ם ן ף ץ.

2. Ornatus causa, & ut sine dictionum divisione lineæ æquales efficiantur, solent non raro hæ quinque א ה ל ם ח sic dilatari א ה ל ם ח.

3. Figuræ quædam cognatæ sunt, sed quę attentè considerataæ, facile discernuntur.

Beth.	ב	כ	Caf.
Gimel.	ג	נ	Nun.
Daleth.	ד	ר	Res.
He.	ה	ח	Hheth.
*W*avv.	ו	ז	Zajin.
Teth.	ט	מ	Mem.
Samech.	ס	ם	Mem finale.
Ajin.	ע	צ	Tsade.

11	Ch. χ Græcorum.	Caph.	כ
12	L.	Lamed.	ל
13	M.	Mem.	מ
14	N.	Nun.	נ
15	S inter duas vocales.	Samech.	ס
16	Rasio quædam in gutture.	Ajin.	ע
17	Ph. *seu* F.	Pe.	פ
18	Tſ.	Tſade.	צ
19	K.	Koph.	ק
20	R.	Res.	ר
21	Sj. id eſt *ch* Gallorum. *sh* Angl.	Sjin.	ש
22	Th. θ.	Tavv.	ת

Consonantes sunt xxii. quarum tabella hæc est.

Ordo.	*Pronuntiatio.*	*Nomen.*	*Figura.*
1	Spiritus lenis Græcorum.	Aleph.	א
2	Bh. *seu* V Consonans.	Beth.	ב
3	Gh. *seu* G Gallicum.	Gimel.	ג
4	Dh. *seu th* Anglicum.	Daleth.	ד
5	H.	He.	ה
6	W Germanorum & Belgarum.	VVavv.	ו
7	Z.	Zajin.	ז
8	Hh, seu fortis aspiratio ex imo pectore protracta.	Hheth.	ח
9	T.	Teth.	ט
10	J Consonans.	Iod.	י

THOMÆ ERPENII GRAMMATICAE EBRÆÆ, LIBER PRIMVS.

DE Elementis linguæ Ebrææ.

CAPVT PRIMVM,

De Consonantibus.

SCRIBVNT Ebræi à dextra ad sinistram, & prima linguæ suæ elementa habent Consonantes & Vocales.

moveat quod hic illic in eo capite termini nondum noti occurrant : explicabuntur ij in sequentibus. Tu tantisper ea quæ inde obscuritatem habent, sine incommodo, poteris negligere.

Doctrinam de mutatione vocum irregulari, & Figuras Grammaticas habes sub finem libri quarti.

Quinta, de migratione accentus. Prima facilis est, satis perspicua, uti & ultima, sed hujus doctrina initio non est usque adeo necessaria.

Mediæ regulas aliquot continent utilissimas, & intellectu facillimas, quarum multitudo ne te obruat, lentè in iis addiscendis festina, & quotidie duas tresve tantum bene perpēde. & memoriæ imprime, pergens interim in tractatu de Verbis, quem, uti & totam reliquam Grammaticam, etiam non antè cognitis hisce regulis, facile intelliges; nam ubicunque regularum est usus, ratio earum satis clarè innuitur; quod sicubi non fiat, facile erit eas citatas inspicere. Si tamen me audis, operam dabis ut eas paulatim bene memoriæ imprimas, maxime inquam illas quæ ad literas gutturales pertinent; hæ enim, tribus postremis exceptis, longè frequentissimi sunt usus. Neque te

moveat

re ex ſequentibus facile diſcet. malui enim omnes notas motus & quietis Sjevæ illic conjungere, quam ſparſim ubi de Vocalibus, Accentibus, & Daghes agitur, eas indicare. Atque eadem aliorum quoque eſt ratio.

Ad calcem libri primi propono generalem doctrinam de mutatione vocum, quæ tanquam fundamentum eſt reliquæ Grammaticæ, & ſolidæ cognitionis Ebraiſmi. qua de cauſa & eam commendatiſſimam tibi eſſe volo; ut autem multitudine regularum ejus non turberis, ſcito partes ejus eſſe quinque.

Prima agit de inſcribendo, & omittendo Daghes forti.

Secunda, de mutatione Vocalium, tum longarum, tum brevium.

Tertia, de mutatione Sjevæ, tum ſimplicis, tum compoſiti.

Quarta, de anomalijs literarum gutturalium in admiſſione Vocalium.

Quinta,

in peculiari tractatu de accentibus.

De arte quoque poëtica veterum Ebræorum nihil trado, quod ea penitus ignoretur. Recentiorum autem Iudæorum poësis, quam ab Arabibus sunt mutuati, Rabbinica, non Ebræa est, nec propterea hujus loci.

Opusculi autem methodum quod attinet; scito, hoc studiosè me egisse, ut præcepta ad eandem materiam pertinentia, memoriæ juvandæ causa, conjungerentur, & uno quasi intuitu viderentur; quâ tamen re interdum factum est, ut termini quidam ex præmissis nondum noti, fuerint usurpandi, exempli gratia, ubi de motu & quiete Sjevæ agitur, mentio fit Accẽtus grammatici, euphonici Metheg, item Daghes fortis, quæ quid sint ante dictum non fuit, & fidelis præceptoris erit, tribus verbis obiter indicare; studiosus autem lector, etiam sine præceptore ex

perceptâ, facile tibi futurum sit ea agnoscere & intelligere. si quæ tamen ex ijs deinde negotium tibi facessant, scito in aureo illo sanctæ linguæ thesauro Pagnini, cum notis Merceri, & Bertrami, pleraque accuratè explicari. & nobiliores quoque Grammaticos ea præceptis suis adjecisse; id quod nemo tamē felicius atque accuratius præstitit, quam Clarissimus Buxtorfius in præstantissimo suo Thesauro Grammatico. Plerasque etiam exponit, ordine Alphabetico Ioannes Avenarius, in tertio Grammaticæ suæ libro, & ordine biblico, Valentinus Schindlerus, ad calcem suæ Grammaticæ.

Prætermisi quoque doctrinā de consequutione Accentuum, quod ea prolixum tractatum requirat, & usque adeo non sit necessaria. videri potest apud Buxtorfium, in calce Thesauri Grammatici, & apud Schindlerum

PRÆFATIO
ad Lectorem.

Avca *habeoquæ tuâ interest scire, studiose Lector, de opusculi hujus ratione, & usu.*

Instituti mei in compositione ejus fuit, generalem solum tradere in nobilissimam linguam introductionem, nec attingere anomala illa, & specialia, quæ sic satis magno numero in sacris libris occurrunt; quod ea Grammaticam Ebræam, per se alioqui brevem, & facilem, longam ac difficilem reddant, & multo felicius, minorique negotio, ac tædio, usu, & sacrorum scriptorum lectione, quam præceptis grammaticis addiscantur. Itaque mirari noli si ea hic passim occurrere, & exceptiones constituere non videris. jube ea valere initio studij tui Ebraici, neque dubita quin analogiâ Grammaticâ bene per-

rei eſt, mihi, ſtudijſque meis, & conatibus eſſe addictiſſimos. Offero id itaque vobis ex animo, dedicoque ac conſecro, etiam atque etiam vos rogans, & obſecrans, ut has qualeſcunque primitias meas Ebraicas æqui bonique conſulatis. Valete Academiæ noſtræ clariſſima lumina, & diu felices vivite.

ſine felici ſucceſſu, & magno diſcipulorum meorum fructu in Arabicis feceram,) colligere, & prelo committere. Cui opuſculo meo dum, pro ritu jam diu inter literatos recepto, patronos quæro, ſub quorum ſplendore id in lucem prodeat, ſeque in lectorum gratiam inſinuet, nullos Viri Clariſſimi invenio, quos vobis præferam, vobis inquam quos ſcio, in Ebræorum literatura verſatiſſimos eſſe; auctoritate apud omnes Theologiæ candidatos atque amatores plurimum pollere; &, quod caput

rei

vix posse, ut quis alienas alicujus linguæ institutiones ea felicitate, eoque cum fructu, quo sua ipsius præcepta, suo docendi modo accommodata alios doceat; & eo etiam tempore, quo hujus linguæ professio capessenda mihi erat, in tota urbe nostra nullius Grammaticæ Ebrę̨æ tot apud Bibliopolas reperirentur exemplaria, quot auditorum meorum multitudo requirebat; visum mihi fuit, in eorum gratiam, maxime necessaria & generalia linguæ Ebrææ præcepta quam compendiosissime, (sicuti ante, non

pretationis suæ rationem solidam, ex linguæ ipsius natura petitam reddere possint, eos longe scitis esse paucissimos. cujus quidem rei potissima causa videtur esse linguæ difficultas. quæ licet usque adeo magna non sit, multis tamen creditur esse maxima. Huic uti quod optimum habeo remedium in Academia nostra adhibeam; in animum induxi fideli, assidua, & familiari institutione, tum publice, tum privatim, studiosæ juventuti succurrere. Cæterum cum re ipsa ante hac didicerim, fieri

rationem tradit, subsistunt; & sufficere arbitrantur, si cum Ebræum aliquid occurrit, dicere non cogantur, *Ebræa sunt, legi non possunt*. Quidam, qui paulo generosiores videri volunt, paradigma etiam Verbi perfecti addiscunt, sed cum ad Defectiva & Quiescentia ventum est, tempus esse arbitrantur, ut ipsi quoque deficiant, & quiescant. Pauci eo perveniunt, ut Radices, seu themata vocum invenire, & Dictionarijs uti possint. Sed qui contextum sacrum probe intelligant, eumque interpretari, & inter-

plissimi Academię nostrę Curatores linguæ etiam Ebrææ professioné; quæ de studio ejus feliciter promovēdo haud leviter me reddit sollicitum. Video enim jam diu, & graviter doleo, turpiter id in omnibus fere Christianorum scholis jacere, & ab ipsis etiam Theologiæ candidatis, (qui tamen, testes ego vos appello, sine ejus auxilio fieri haud quaquam possunt, qui esse cupiunt, verbi scilicet Dei fideles interpretes) vix extremis attingi digitis. plerique enim in ea Grammatices parte, quæ legendi ratio-

Clarissimis, Doctissimisque Viris,

D. IOHANNI POLYANDRO.

D. ANDREÆ RIVETO.

D. ANTONIO WALÆO.

D. ANTONIO TYSIO.

Sacræ Theologiæ Doctoribus, & in Batavorum Academia Professoribus celeberrimis, Dominis suis, & Collegis charissimis,

S. P. D.

THOMAS ERPENIUS,

Linguarum Orientalium in eadem Academia Professor.

VIRI Clarissimi, & Collegæ conjunctissimi, imposuerunt mihi nuper, uti scitis, Nobilissimi & Am-

THOMÆ ERPENII

GRAMMATICA EBRÆA generalis.

CVM DVPLICI INDICE, altero librorum & capitum, altero vocum omnium Ebraicarum.

Sumptibus IOANNIS DE TOVRNES.

M. DC. XXVII.

